

BŘEZEN

ÚCTĚ SV. JOSEFA POSVĚCENÝ.

JEDENATŘICET ROZJÍMÁNÍ PRO LID.

NAPSAL

MONS. GIOVANNI BAT. ROSSI,

BISKUP PINEROLSKÝ.

DLE V. VYDÁNÍ VLAŠSKÉHO SE SVOLENÍM NDP. AUTORA PŘELOŽIL

ALOIS KOUDELKA.

V BRNĚ 1906.

TISKEM A NÁKLADEM PAPEŽSKÉ KNIHTISKÁRNY BENEDIKTINŮ RAJHRADSKÝCH.

S POVOLENÍM PŘEDSTAVENÝCH.

Úvodní pojednání.

Proč máme světiti měsíc březen a jak jej máme světiti ke cti sv. Josefa.

Ze dní, neděl a měsíců skládá se rok. Svět věnuje tyto časové doby jednak práci a zisku, jednak vyražením a radovánkám. Odtud názvy všedních, trhových, obchodních dnů, proto mluví se o době setí, žní a sklizně, jakož i o dnech veselí a zábav. Zcela přirozeno, neboť synové tohoto světa spatřují cíl svůj jen v ukojení potřeb časných a v dosažení pozemského blaha. Naproti tomu církev sv., myslíc především na potřeby duše a na zjednání jí blaženosti věčné, zasvětila jednotlivé dni, neděle a měsíce nikoliv práci, výdělku nebo tělesným vyražením, nýbrž oslavě jednotlivých tajemství naší spásy a úctě svatých a světic božích, jakožto vzorů našich v následování Krista Pána. Den jak den koná církev sv. památku několika svatých, tu po celou oktávu slaví tu či onu

slavnost, ondy zase celý měsíc uctívá to či ono tajemství nebo věnuje jej oslavě toho neb onoho oslavence nebeského. Jak známo, zasvětila leden — Nejsvětějšímu Jménu Ježíš, červen — přesvatému Srdci Páně, červenec — předrahé Krvi jeho, květen, nejkrásnější v roce měsíc, zasvětila nejspanilejší z dcer lidských, blahosl. Panně Marii, říjen — Andělům strážným, listopad — památce všech věrných zemřelých, atd. Jakž pak, nezapomněla snad církev sv. při tom zasvěcování jednotlivých časových dob na panického chotě P. Marie, na velikého patriarchu, sv. Josefa? Ne, nezapomněla; známo, že svátek jeho slaví třídení slavností, kromě toho zasvětila mu v témdni středu, ano — úctě jeho zasvětila celý březen. — Laskavý čtenář otáže se asi, z jakých důvodů a pohnutek máme světiti březen ke cti sv. Josefa.

Cokoliv konáme nebo podnikáme, buď z nezbytnosti nebo povinnosti nebo konečně z ohledů slušnosti, spravedlivosti nebo prospěchu činíme. Táži se, je k spasení našemu nezbytno slaviti měsíc březen? A odpovídám: Není! K dosažení spasení je nevyhnutelně třeba pouze svátosti křtu a sv. víry. Z povinnosti-li jsme vázáni k svěcení března? A odpovídám opět: Ani to ne! Chceme-li vejíti do života věčného, povinni jsme zachovávatí přikázání Boží a církevní. Snad tedy ohledy slušnosti a spravedlnosti nebo prospěch náš má nás k té pobožnosti pohnouti? A tu díím: Tak jest!

Pocta, kterou povinni jsme té které osobnosti, odpovídati má její důstojnosti a povznešenosti nad druhé. Panovníkovi zajisté větší patří úcta než jeho ministrovi, otcí větší než synovi. A totéž platí i ve příčině úcty svatých. Pocta, jakou jim vzdáváme, čest, kterou jim prokazujeme, oslavení památky jejich zde na zemi má odpovídat oslavení a povýšení jejich v nebesích. A tu jisto jest, že sv. Josef jednak pro svůj poměr k vtělenému Synu Božímu, jednak pro dary a milosti, jimiž obdařen byl od Boha, jednak pro svou neobyčejnou spravedlivost také v nebesích zvláštního vyznamenání došel, že tam první místo slávy a moci po své choti, Marii Panně, zaujímá. Slušno tedy a spravedливо, by od nás také zvláště byl uctíván, bychom ho ctili více nežli jiné svaté. A to činíme právě pobožností březnovou.

Kromě toho sv. Josef byl mužem Královny nebes i země, byl ochráncem a pěstounem Ježíše Krista, byl hlavou přesvaté Rodiny nazaretské. Zbožní křesťané ode dávna po celý měsíc připravují se na Narození Páně, jež po celou oktávu slaví; po celý leden uctívají Nejsvětější jméno Ježíš a rovněž po celý měsíc — květen — uctívají Rodičku Boží. Nuže, není-li slušno, zvláštní-li čest vzdáváme synovi, bychom také zvláštním způsobem vzpomínali toho, jenž mu byl otcem? Vzdáváme-li zvláštní hold královně, zdaž není spravedливо, bychom i jejího chotě podobně ctili? Jako domnělý otec, pater puta-

tivus, Syna božího, jako choť Marie Panny zasluhuje sv. Josef takéž zvláštní měsíční úcty, pobožnosti.

A konečně prohlásila církev sv. Josefa patronem, ochráncem celé církve sv. Zvykem-li slaviti svátek kostelního patrona nebo patrona zemského po celou oktávu, potom zajisté slušno a spravedливо, by slavnost sv. Josefa jakožto ochránce církve sv., tohoto království božího po všem oboru zemském se rozkládajícího, konala se trochu déle, by jemu ke cti celý měsíc pobožnosti se konaly.

A svěcení března žádá vlastní prospěch náš. Doby, ve kterých žijeme, vším právem možno nazvati dobami bouřlivými, neboť dnes více nežli kdy jindy urputně a zavile ze všech stran útočí se na naši svatou víru, na sv. náboženství. Na všech stranách ozývá se bohopusté rouhání, tupení Boha a sv. svátostí; na své vlastní oči vidíme, jak se dni nedělní a sváteční znesvěcují a jakým úšklebkům vydáni jsou, kdožkoliv praporu Kristova věrně se drží. Ptám se: Kdyžtě tolik nebezpečí ohrožuje spásu naši, my bychom stáli s rukama založenýma? Aj, to by bylo nejen sverchovaně nemoudrým, ale nám i nanejvýše osudným! Tu nezbývá nežli bojovat a za boje přidržet se příkladu vojínů. Bojovníci svěřují se rukou svého vojevůdce, od jeho věhlasu a zdatnosti vítězství se nadívajíce. Podobně i my v boji, který jest nám vésti za čest a slávu krále našeho, Ježíše Krista, a za spásu duší našich, odevzdejme se do rukou našeho hlavního ochránce a vojevůdce, do rukou sv. Josefa, jenž

zajisté dopomůže nám k vítězství nad nepřátely. A zdaž vhodněji se mu odevzdati můžeme, než když se mu po celý měsíc březen budeme zasvěcovati?

Mimo to sv. Josef je též ochráncem umírajících. Chráníť ctitele své od náhlé a nenadálé smrti, v smrtelném zápase se jich ujímá proti duchu zlému, jenž v té chvíli všechny síly své napíná, vši možné lsti používá, by duši skonávajícího do své moci dostal — na věky. Prospěšno tedy, vstoupíme-li do řad věrných a upřímných ctitelů sv. Josefa. A co spíše může nás k tomu nadchnouti jak pobožnost březnová? Nuže svěťme měsíc březen ke cti sv. Josefa!

Nastává teď otázka: Kterak máme měsíc březen ke cti sv. Josefa světiti? — Světíme den nedělní, věnujeme-li jej službě Boží, odtrhneme-li se od starostí pozemských a povzneseme-li se myslí svou k Bohu, bychom se Mu klaněli, Jej velebili, jemu za prokázaná dobrodiní děkovali a o nová Ho prosili, podobně budeme světiti měsíc březen ke cti sv. Josefa, budeme-li denně na něho mysliti, jím se obírat. To možno mnohým způsobem činiti. Kdo rozjímat umí, ten ať rozjímá na základě stručných sice, ale obsažných zpráv Písma sv. o jednotlivých ctnostech jeho, jež se zračí v jeho chování se k Panně Marii, ku vtělenému Synu božímu a v poslušnosti jeho rozkazů Hospodina Boha. Kdo rozjímati neumí, ten ať každého dne pozorně přečte si nějaký odstavec z kterékoliv zbožné knihy o sv. Josefovi jedna-

jící (tato knížka má sloužiti za takovou pomůcku), o čteném pak dle svých schopností a sil uvažuje, život svůj se životem našeho světce srovnává a přiměřená dobrá předsevzetí učiní. Tam, kde se v kostele konají k poctě sv. Josefa zvláštní chvalořeči nebo pobožnosti po celý měsíc březen, zajisté že pravý ctitel sv. Josefa dle možnosti bude hledět se jich účastniti. Nejlépe arcí uctí sv. Josefa ten, kdo — ač-li mu to poměry jeho dovolí — denně obcovati bude mši sv., při čemž neopomene buď skutečně neb aspoň duchovně přijímati. Jestliť mše sv. duší a korunou veškeré bohoslužby a pobožnosti, sv. přijímání pak hlavním duše pokrmem. Radno také ke cti sv. Josefa denně nějaký dobrý skutek, zejména milosrdný vykonati...

Jak z řečeného patrno, způsob svěcení měsíce března podobá se svěcení dne Páně. Co se služebných prací týká, nežádá se arcí od nikoho, by se jich snad po celý březen zdržoval, ale pravý ctitel sv. Josefa přičiní se, aby je v tom měsíci konal se sv. Josefem a v duchu jeho, t. j. k větší cti a slávě Boží.

Kdo tak březen ztráví, ten bude moci po jeho uplynutí říci, že jej světil dle úmyslu Matky naší, svaté církve katolické, jež svěcení jeho zavedla a věřícím co nejvroucněji doporučí.

PRVNÍ DÍL.

Čím byl svatý Josef.

Rozjímání 1.

O narození sv. Josefa.

Chceme-li někoho poznati, tážeme se předem a nejprve na jeho původ, rod. A původu neboli rodu sv. Josefa posvěcuji toto pojednání.

Když se dnes někomu dítě narodí, bývá narození jeho se všemi okolnostmi sem spsdajícími zapsáno do knih t. zv. matrik, v nichž bývá uvedeno netoliko jméno a příjmení narozencovo, ale i stav a jména jeho rodičů, jakož i země a den, kde a kdy dítě světlo světa spatřilo. A zápisy ty chovají se co nejpečlivěji, takže dnes, jedná-li se o rodokmen toho neb onoho, hračkou bývá jej sestavit a stanovit, kdy se ten a ten narodil. Než nedálo se tak vždy a všude; na př. sestoupíme-li až do dob,

kdy žil na zemi sv. Josef, shledáme, že se tehda nezapisovalo po našem narození, nedím, každého dítky, ale ani ne narození dítek z rodů vznešených. Proto zajisté nikoho nepřekvapí tvrzení, že narození sv. Josefa nebylo ani od jeho rodičů ni od jiných — snad povolanejších k tomu osob — zaznamenáno.

Avšak narození jeho bylo událostí příliš významnou a v dějinách spásy lidstva důležitou, než aby bylo jen tak pomínuto a zapomenutí věků na pospas dáno. Proto, čeho neučinili rodiče Josefovi, o to postaral se jistou — pravím — měrou sám Pán Bůh, jehož návodem napsal sv. evandělita Matouš v 1. kapitole svého evandělí, 16. verši toto: „Jakob pak zplodil Josefa, muže Marie, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.“ Neudává nám tu sv. evandělita slovy těmi ani dne ani rodiště sv. Josefa ni stavu jeho rodičů, nicméně přec udává nám nemalou důležitost jeho původu, totiž jméno otce jeho, jímž byl Jakob. — A to stačí, bychom z té zprávy poznali rod sv. Josefa, příbuzenství jeho, jež mu slouží k převeliké cti. — Z toho, že se sv. Josef narodil z Jakoba, víme, že pocházel z pokolení Judova, a to z královského rodu Davidova, s nímžto spřízněn byl v 24. koleně neboli stupni, t. j., od něhož jej dělilo čtyřadvacet kolen či generací. Kmen Judův zaujímal první místo v dvanácti pokolení, z nichž vzešel národ židovský, rod pak Davidův byl nejslavnější ratolestí, vypučevší z kořene Judova; poněvadž Josef z rodu

toho pocházel, kolovala v jeho žilách krev královská a to krev prvních a nejslavnějších králů judských.

Mimo to z oné zprávy dovídáme se, že Josef byl spřízněn s P. Marií, potomní přečistou chotí svou, neb i Panna Maria dle svědectví sv. Lukáše byla z domu Davidova neboli z královského rodu Davidova. V kolikátém koleně nebo stupni byli Maria a Josef spříznění, nepovídají nám sv. evandělisté, proto také jistě a přesně to stanovit nemůžeme. Ale daleko asi od pravdy nebudou ti, kdož tvrdí, že matka bl. Panny byla sestrou Jakubovou; byl by tedy sv. Josef bratrancem neboli sestřencem P. Marie býval. Než neběží nám o stanovení blízkosti či vzdálenosti tohoto příbuzenství; nám jde předně a hlavně o to, byli li tyto dvě přesvaté osoby spřízněné. A že byly, toť jisto, neboť vysvítá to z tvrzení sv. evandělíí. A konečně dovídáme se ze zprávy u sv. Matouše, že Josef spřízněn byl s Ježíšem Kristem, přihlížíme-li k Jeho původu jako syna člověka, a že Kristus Pán skutečně pocházel z rodu, z kterého vzejíti měl Bohem slíbený Messiáš. Ježíš Kristus byl pravým synem Mariiným, Maria pak, jak jsme právě byli poznali, byla příbuznou Josefovou, následovně byl Josef také příbuzným Krista Pána. Jak Josef tak i Kristus pocházel z čeledi Judovy, a to z domu Davidova a tak rodokmen Josefův je nám spolu důkazem, že se na Ježíši skutečně vyplnilo proctví ve příčině rodu Messiášova.

Tři nad míru slavné věci o Josefovi hlásá nám tedy zpráva u sv. Matouše zaznamenaná, totiž že pocházel z rodu nejslavnějších králů židovských, že byl spřízněn s Pannou Marií a samým Ježíšem Kristem.

Jak pak — tak snad ten neb onen čtenář bude se mne ptáti — kromě toho není nic jiného známo o původu a rodu sv. Josefa? Odpovídám: S jistotou nic jiného nevíme o rodu velikého toho patriarchy, ale ovšem pravděpodobny jsou ještě mnohé jiné věci narození jeho se týkající. Tak na př. velmi pravděpodobno jest mínění, že se narodil v Nazaretě v Galileji a že tam spatřil světlo světa tak s třicet let před narozením Páně; mravně jisto jest, že rodiče jeho, ač z královského pocházeli rodu, úplně chudi byli, takže prací rukou svých nuceni byli dobývati si vezdejšího chleba; taktéž pravděpodobno jest, že Josef měl bratry starší než byl sám. A také konečně pravděpodobno jest, že se mu hned při narození zvláštní dostalo od Boha milosti. Jaké to? — tážeš se laskavý čtenáři. Hned ti to vyložím, abys si mohl správný o tom úsudek utvořiti.

Sv. víra naše učí, že pro hřích praotce našeho, Adama, všichni potomci jeho přicházejí na svět s duší hříchem t. zv. prvopočátečným poskvrněnou, jenž ji nebe nehodnou, otrokyní ďáblovou činí. Hřích ten dle řádu božskou Prozřetelností stanoveného smazán bývá z duše naší křtem sv. Ale víra učí, že Všemohoucí milostivě od toho řádu dvojího druhu výsadu připustil. Jedna zá-

leží v naprostém uchránění duše od poskvrny hříchu dědičného, druhá pak v posvěcení neboli očistě od poskvrny té před narozením tak omilostněné bytosti.

Nastává otázka: Komu a v jaké míře dostalo se od Boha účasti v té výsadě?

Odpovídám: Je výslovným článkem naší sv. víry, že první výsady dostalo se od Pána Boha jedinké toliko duši, duši to bl. Panny Marie, jež hned v prvním okamžiku svého početí, bytí, od poskvrny hříchu dědičného uchována byla, jež vždy neposkvrněna byla. Co se druhé milostivé výsady týká, víme, že se jí dostalo sv. Janu Křtiteli a proroku Jeremiášovi, jižto sice v hříchu počati byli, avšak před narozením posvěceni jsou. Nuže, jestliže Panna Maria, protože byla za matku jednorozeného Syna božího vyvolena, od poskvrny hříchu prvotního úplně zachráněna byla; jestliže Jan Křtitel a Jeremiáš, poněvadž měli připravovati a raziti cestu Vykupiteli světa, onen svým kázáním, tento svými proctvími, byli posvěceni neboli omyti od poskvrny hříchu toho před narozením, tážeme se, zdaž se nedostalo také sv. Josefovi, jenž vyhlídnut byl za ochránce, strážce a pěstouna Syna božího nějaké zvláštní milosti, výsady co do hříchu dědičného. Na otázku tuto odpověděl zbožný a učený Gerson, prohlásiv na církevním sněmě Kostnickém: Lze zbožně za to míti, že sv. Josef před svým narozením posvěcen byl. Téhož náhledu byli již někteří sv. Otcové a podobně soudí pře-

mnozí novější spisovatelé církevní. Na základě toho, třebaš sv. evangelia o tom nikde zmínky nečinila, můžeme bez opovážlivosti, aniž bychom se proti víře prohřešili, za to míti a věřiti, že Bůh, prohlédaje k vznešenému určení panického chotě Mariina, sv. Josefa již před jeho narozením posvětil. Netvrdíme tím, že by byl býval jako Panna Maria — ač někteří spisovatelé církevní i to připouštějí — od poskvrny hříchu prvotního uchován býval, nýbrž prohlašujeme tím pouze, že byl omyt před narozením svým od poskvrny té, jak před narozením svým — v životě matek svých — posvěcení byli sv. Jan Křtitel a prorok Jeremiáš. Byla tedy, když sv. Josef světlo světa spatřil, duše jeho již krásná, čistá a drahá Pánu Bohu; byl již tak svatý; jak svatými stávají se děti naše po koupeli křestné.

Vím, že vše to jedině z milosti boží se stalo, že sv. Josef nižádné v té příčině zásluhy neměl, ale jestliže Pán ráčil ho tak poctiti, proč by Mu nebylo milo, bychom sv. Josefa ctili vyznáváním této zásady? S posvátnou tedy radostí vsaďme na hlavu sv. Josefa drahý skvost slavného jeho narození! Napišme pak na ten skvost: Posvěcen byl než se narodil, pocházel z krve královské, spřízněn byl s Pannou Marií a Ježíšem Kristem. Ve slovech těch obsažena poněkud idea slavného rodu Josefova.

Mravné naučení. Sv. Josef posvěcen snad před narozením, což bylo zvláštním pro něho vyznamenáním: vyznamenáním, jehož Pán Bůh jinému žádnému mimo Jana Křtitele a proroka Jeremiáše nedopřál. Nám dostalo se očisty té a posvěcení toho hned po narození — sv. křtem; toť zajisté také zvláštní milost, a to milost, již Bůh jen asi čtvrtině dítek, jež se na celém světě narodí, dopřává, kdežto ostatní tři čtvrtiny narozených dítek zbaveny bývají milosti křtu sv. proto, že se narodily buď z rodičů ještě pohanských anebo nevěřících. Mezi ty nešťastné dítky i my pojeti jsme mohli býti; že se tak nestalo, to je dílem jedině milosrdenství božího k nám. Majíce pak to na paměti, budme vděční Pánu Bohu za milost křtu sv. Neopomeňme denně mu za to poděkovati aspoň těmito krátkými slovy: O Bože, Otče, Synu i Duchu svatý! V úctě nejhlubší klaním se Tobě a děkuji Ti z celého srdce svého za všechna dobrodiní, která jsi mně prokázal, zvláště pak děkuji Ti za milost křtu sv. Věřím pevně všechno, co jsi Ty, o Bože, zjevil a co církvi svatou k věření předkládáš. Dle té víry chci žíti a umříti. Dej mi jenom milost, abych se tomuto slibu nikdy nezpronevěřil!

Dále uroňme slzu útrpnosti s neštěstím těch, kterým milosti křtu sv. se nedostává, a umiňme si, že dle možnosti přispívati budeme k tomu, by i jim té milosti se dostalo. Za tím účelem modleme se za rozšíření svatého evandělia a podporujme peněžitě za tím účelem zřízené,

zbožné spolky, jako „Družinu sv. Klavera“, „Spolek sv. dětství“, atd.

Příkladem Sv. Ignáce z Loyoly, zakladatel tovaryšstva Ježíšova, spojoval s úctou k Panně Marii něžnou též úctu k sv. Josefovi. Trojím pak způsobem projevoval tuto úctu. Jak ze života jeho známo, míval ve své modlitebně pověšený obraz sv. Josefa. Toť důkaz, že sv. Ignác pokládal Páně pěstouna za svého učitele v modlitbě. Dále víme o něm, že mši sv. sloužíval nejraději u oltáře sv. Josefa; to zase svědčí, že spatřoval ve sv. Josefovi vzor, jak dlužno s Nejsvětějším zacházeti. A konečně, kdykoliv měl nějakou o něčem pochybnost, vždy napsal ji na proužek papíru, jejž potom pokládal k nohám sv. Josefa; z toho zase usuzujeme, že pokládal tohoto světce za nejlepšího svého rádce.

Následujme příkladu sv. Ignáce! Zvykněme si modlívati se před obrazem sv. Josefa, a býváme-li na modlitbách svých roztržitými, doporučejme se mu, a on nás naučí dobře se modliti. Sv. Terezie říkala: Kdožkoliv postrádá vhodného vůdce na modlitbách, vyvol si za něho sv. Josefa a můžeš být ujištěn, že tě v krátku naučí dobře se modliti. — Kdykoliv pak ke stolu Páně přistoupiti hodláme, prosme sv. Josefa o milost, abychom do srdce svého přijali svátostného Ježíše s touž vřelou a láskou, s jakou on na loktech svých chovával dítko Ježíše. A konečně v pochybnostech uchylujme se o radu k sv. Josefovi, on zajisté vnukne nám, jak bychom

si v tom neb onom případě počínati měli, by to spáse duše naší prospěšno bylo.

Rozjímání 2.

O výchovu sv. Josefa: jeho panictví.

Sv. evandélium přičiňuje ihned ke zprávě, že sv. Josef narodil se z Jakuba, slova: „muže Marie“. O životě však jeho před zasnoubením se s Pannou Marií, jež se stalo, když Josefovi bylo s třicet let, nevypravuje nám sv. evandělita zhola nic. Víme však něco o té době jeho života ze zbožného podání, a na základě toho vybudoval jsem toto druhé rozjímání, v němž pojednáv krátce o vychování sv. Josefa vytknu jinou zvláštní milost, jíž se mu od Boha dostalo, jakož i o slibu se zmíním, jež byl učinil před zasnoubením se s Pannou přesvatou.

Způsob výchovu mládeže různil se a dosud různý jest dle různých dob, míst a okolností. Chceme-li poznati způsob, jak sv. Josef byl vychován, musíme znáti obyčeje a zvyky u židů panující za dob, kdy sv. Josef žil a majetkové poměry jeho rodičů. Co se těchto týká, řekl jsem už, že byli odkázáni na výdělek rukou svých; ohledně zvyků u židů panujících třeba ti, laskavý čtenáři, především na paměti míti t. zv. obřízku, kterýžto obřad osmého dne po narození pacholety býval vykonán

a při němž dítěti také jméno dáno bývalo. Dále třeba ti věděti, že tehda neměli židé veřejných škol k literárnímu vzdělání mládeže, nýbrž že tohoto učení dostávalo se dětem v otcovském domě. Ale v každém městě byla veřejná škola, kdež se vyučovalo náboženství, tak řečená synagoga (sbornice), kdež se předčítalo a vykládalo Písmo svaté.

Za tohoto stavu věcí na otázku, kterak byl svatý Josef vychován, mohu pouze odpověděti takto: Josef byl vychován podle obyčeje u národa židovského, k němuž náležel, panujícího a dle majetkových poměrů svých rodičů. — Osmého tedy dne po narození byl obřezán a Josef, což znamená tolik, co prospívající (rostoucí) syn, nazván.*)

Jakmile dorostl rozumu a chápavosti, učili ho rodiče čísti a psáti, ve dni sváteční, t. j. v sobotu navštěvoval synagogu, kdež se obeznamoval s dějinami a věroučnými a mravoučnými pravdami židovského náboženství a místní modlitebnou. Když mu bylo asi dvanáct let, vstoupil do učení do dílny tesařské, vyučil se tomuto řemeslu namáhavému, jež pak po celý život svůj provozoval. O jeho ostrovtipu a chápavosti v učení nevíme s jistotou nic, ale mnozí spisovatelé, opírajíce se o jistá zjevení zbožným duším učiněná, upevňují, že Josef obdařen byl velikým nadáním, že bohaté byly najmě jeho

*) Mnozí tvrdí, že jméno to bylo Jakobovi od Boha vnuknuto.

vědomosti náboženské a že byl neobyčejně zručným mistrem ve svém řemesle. Tolik o výchovu Josefově; mnohem důležitější jest jiná věc, totiž zvláštní milost, jíž se mu od Boha již jako pacholetí dostalo.

Hřích dědičný, třebas křtem svatým smazán byl s duše lidské, zůstává v ní zlé sémě, z něhož časem vzklíčí zlá bylina načistě žádostivosti neboli pochoti tělesné, žádostivosti to, jež zpravidla hubí rozum i srdce mnohých mladých lidí. Z dějin však víme, že Pán uchránil mnohé miláčky své tohoto škodlivého ostnu. Tak na příklad o sv. Tomáši Akvinském víme, že po neobyčejném vítězství, jehož vydobyl nad pokušiteli proti svaté čistotě, cítil, jak andělé kyčle mu podvázali, následkem čehož on potom necítil nikdy ni toho nejmenšího nezřízeného hnutí tělesného. O sv. Aloisovi má se všeobecně za to, že byl uchráněn tohoto druhu nebezpečí proti svaté čistotě. Podobného cos tvrdí se i o jiných svatých.

Nuže, této milosti, jíž se mnohým svatým dostalo, byl by Bůh sv. Josefovi odepřel? Jemu, jenž byl před narozením posvěcen, jenž byl vyvolen státi se chotěm Královny panen, ochráncem jednorozeného Syna božího, toho Beránka bez poskvrny, jehož rozkoší jest pásť mezi liliemi! O, nemohu tomu věřit, a poněvadž církev svatá mně nebrání tak činiti, nevěřím tomu. Nikoliv, Pán neodepřel sv. Josefovi té milosti, které popřál andělskému učiteli, sv. Tomášovi, sv. Aloisovi a jiným svatým. I ra-

duji se, že v té příčině za jedno jest se mnou učený Gerson a mnozí jiní na slovo vzatí spisovatelé církevní. Těšme se tedy myšlenkou, že světec náš byl netoliko před narozením posvěcen, ale že nad to obdařen byl od Boha milostí velikou, že ani duše ani tělo jeho nebyly nikdy podrobeny nečistým pokušením. Milostí tou ovšem nestal se nehříšným proti svaté čistotě, ale milostí tou zajisté naplněno bylo srdce jeho stálou a neochvějnou láskou k ctnosti té, láskou, jež jej oddalovala od všelikého pokušení a nebezpečenství pozbyti jí.

K drahému skvostu, jenž nám hlásá slávu jeho rodu, můžeme připojiti tedy nový, připomínající nám výsadu jeho mládí poskytnutou, totiž že uchráněn byl pu du tělesné žádostivosti.

Jako první, tak i tato výsada dána mu jedině z milosti Boží, ale sv. Josef také dle sil svých s tímto darem spolupůsobil. Hned od útlého mládí odevzdal se cele Pánu Bohu, jemu zasvěcuje a věnuje všechny své myšlenky, city svého srdce, duši svou, tělo své, zkrátka: sebe celého; slíbil Bohu, že panicem chce žíti po celý život svůj, neboli jinými jasnějšími slovy řečeno, zasvětil se Bohu slibem, jehož dosud žádný jiný nebyl složil, slibem ustavičného panictví, slibem, jenž právě činí první slávu jeho mládí.

O tomto slibě jeho nemluví sv. evandělí, ba ani všichni sv. Otcové, ale církev sv., jak píše sv. Petr Damianský, vždy věřila, že pannou vždy byla netoliko

Maria, Matka Ježíšova, nýbrž i sv. Josef, jeho domnělý otec. (*Ecclesiae fides in eo est, ut non modo Deipara, sed etiam putativus pater virgo habeatur.*) Svatý pak Tomáš Akvinský podotýká, že ani jinak býti nemohlo, neboť zvolil-li Ježíš Kristus panice, sv. Jana Ev., by mu s kříže Matku svou svěřil, nemohl zvoliti jí za chotě jiného leda panice přečistého.

Opírajíce se o toto mínění zasadíme do koruny slávy na hlavě sv. Josefa nejkrásnější drahokam z jeho mládí, drahokam, na němž stojí napsáno: *Panic ze slibu hned z mládí učiněného.*

A tu, kdyby se mne někdo, divě se tomu slibu, tázal: A zachoval sv. Josef potom tento neobyčejný slib? odpověděl bych mu: Josef byl ve svém dětství, za svého jinošství a u věku mužném tak zdrželivý v pohledech, posuňcích, myšlenkách, představách, citech a žádostech; byl tak cudný, tak čistý na duši i na těle, že svatý Augustin nerozpakoval se jeho čistotu panenskou přirovnati k panenské čistotě Královny nebes i země a nazvati je v tom ohledu sobě rovnými. (*Habet Joseph cum Maria communem virginitatem.*) Kornelius a Lapide navývá ho více andělem nežli člověkem; svatý pak František Saleský napsal o něm dokonce tato slova: Sv. Josef co do čistoty povznesen jest nad anděly nejvyššího řádu. Těmito slovy chtějí

uvedení svatí říci, že sv. Josef co nejdokonaleji zachoval slib ustavičného panictví.

Nuže sudte, moji milí, jak asi líbilo se Pánu, jenž v panenských srdcích tak si libuje, v nich tak rád prodlévá, v srdci sv. Josefa, jenž si první zamiloval překrásnou ctnost sv. čistoty a jenž ji tak dokonale pěstoval, že si zasloužil názvu „anděla v těle lidském“, ano, jenž byl samých duchů nebeských čistějším! Zajisté, že srdce Josefovo bylo rozkošnou zahradou před očima Páně a před narozením Marie Panny byl Mu zajisté ze všech synů lidských nejmilejší.

* * *

M r a v n é n a u č e n í . Láska a ochota, s jakou si sv. Josef zamiloval a také potom zachovával evandělickou radu o panenství či ustavičné čistotě, poskytuje mně vhodnou příležitost povzbudit a napomenouti všeckny, zvláště však mládež, aby si zamilovali a v úctě měli ctnost sv. čistoty a naopak aby se co nejvíce a nejpilněji vystríhali hříchu, nepravosti, této ctnosti na odpor jsoucí. Ano, milujme čistotu; ctnost ta připodobňuje nás k duchům nebeským, andělům; činí nás blaženými již zde na zemi, dávajíc nám okoušeti předem slastí a rozkoší rajských, zařadujíc nás do počtu vyvolených miláčků Páně a zajišťujíc nám zvláštní odměnu v království nebeském. Blažení čistého srdce, neboť Boha viděti budou!

Za dob sv. Josefa nebyla známa vzácná této ctnosti cena, ale světec náš poznal ji zvláštním vnuknutím božím a poznav ji, žil potom jak anděl v těle lidském. My pak znajíce z úst samého Pána a Spasitele, jak milá a drahá je mu ctnost ta, hleďme si jí a pilně jí ostříhejme. Za tím účelem zamilujme si ustraněnost, modlitbu a časté sv. přijímání, ten pokrm andělský a uctívejme horlivě sv. Josefa, jakožto strážce a ochránce svaté čistoty.

V nenávisti mějme nepravost a všeliký hřích nečistoty. Jest ovšem pravda, že Pán neuchoval nás této zlé žádostivosti jako sv. Josefa, ale rovněž jistě jest, že všem skýtá potřebné milosti, by náklonnosti té dovedli odpírati, ji přemáhati. Používejme tedy pilně pomoci Boží, pamatujme vždy, že pochoť tělesná sice slibuje slast a rozkoš, ale v pravdě jenom hoře a žal plodí, místo růží jenom trní a žal skytá. Vyhybejme se osobám, místům, nebezpečným zábavám, tak vzdalovati budeme od sebe pokušení ke hříchu nečistoty. Tedy lásce k sv. čistotě a nenávisti k všelike nečistotě učí nás úvaha o slibu panictví, který učinil v mládí svém sv. Josef.

Příklad. P. Štěpán Eder z tovaryšstva Ježíšova byl od dětinství vroucím sv. Josefa ctitelem, když pak na kněze byl vysvěcen, všemožně se o rozšíření úcty sv. Josefa přičiňoval. A sv. Josef odměnil ho za to touto milostí. — Po duchovních cvičeních, tak vypravuje nám P. Eder, jež jsem konal jako průpravu na slavnost sv. Josefa, cítil jsem, že ve mně jako by byl otupěl všeliký

osten lidské žádostivosti, a po dvě léta již těším se této zvláštní milosti. Zaznamenávám to r. 1651 jako projev zvláštní milosti na přímluvu sv. Josefa, jehož jsem vždy vroucně uctíval, mně zjednané.

Spisovatel, jenž nám sepsal životopis tohoto Jesuity, poznamenává, když byl záznam jeho do slova uvedl, že P. Eder těšil se z této milosti po celý ostatní svůj život, jež byl ztrávil v rozkoších sv. čistoty. — Chceme-li i my povždy ve sv. čistotě žíti, zvykneme si denně k sv. Josefu utíkat se touto modlitbičkou: Ochránče a otče paniců (panen), sv. Josefe, jehožto věrné ochraně nevinost sama, Ježíš Kristus a Panna panen, Maria, svěřena byla, prosím a zapřísahám tě skrze tento dvojitý předrahý poklad, Ježíše a Marii, bys mne ode vší nečistoty uchránil a myslí neposkvrněnou, čistým srdcem a neporušeným tělem dopřál Ježíši a Marii vždy ve sv. čistotě sloužiti. Amen. Navykneme-li si takto k sv. Josefovi se utíkat, potom zajisté, byť se nám nedostalo zrovna téže milosti jako P. Ederovi, vyprosí nám světec náš potřebné síly k překonání pokušení proti sv. čistotě a k uhájení a zachování této vzácné ctnosti.

Rozjímání 3.

O svatosti Josefově za jinošství.

Již z toho, co jsem v předešlém rozjímání uvedl z jinošského věku sv. Josefa, byli jste úctou a podivem

k němu naplnění. A vším právem ! Než upozorňuju hned, že tím nevyčerpal jsem ještě všech pokladů, jež v sobě zavírá jeho mládí. Vypravoval jsem vám posud jen o jeho neporušeném panictví, třeba však zmíniti se ještě o jiných ctnostech, jimiž sv. Josef hned od mlada přebohatě vynikal.

Že sv. Josef hned od mlada bohat byl ctnostmi všemi, usuzuji předem a nejprve ze slov samého evandělia. Ve sv. evandéliu praví se, že sv. Josef, když se s Pannou přesvatou zasnoubil, byl muž spravedlivý. (*Joseph autem cum esset justus.*) Sv. Jeronym, vykládaje význam slova „justus“ = spravedlivý, dí, že Pán velel Josefa nazvati tímto slovem netoliko proto, že vynikal spravedlností, ctností to, kteráž ho činila ochotným dávatí každému, čímž mu byl povinen, nýbrž že měl ctností všecky a to v míře dokonalé. (Doslovně dí: *Joseph appellatur justus propter omnium virtutum perfectam possessionem.*) Ze sv. evandělia tedy vysvítá, že Josef o třiceti letech, kdy se totiž zasnoubil s Marií Pannou, byl muž dokonalý ve ctnostech všech a že byl veliký svatý.

Duch sv. pak praví nám a zkušenost to potvrzuje, že na cestě svatosti jen pomalu se postupuje, po stupních, abych tak děl, a že zpravidla nikdo najednou, v okamžiku nestal se svatým. (*Nemo fit repente summus.*) Ale sv. Josef byl o třiceti letech spravedlivý, t. j. dokonalý ve ctnostech všech, musil tedy záhy základ

své svatosti položití, musil hned od malička ve ctnostech všech se cvičiti.

V knize Přísloví (22, 6.) čtu pak tento výrok Ducha sv.: Mládenec (kráčeje) dle cesty své, také když se sestará, neuchýlí se od ní. To znamená: Kdo je hodným, ctnostným v mladém věku, zůstane hodným a ctnostným i na stará léta a naopak. Ale Josefa prohlásil Bůh spravedlivým u věku mužném, tedy pokročilejším už, následovně byl ctnostným, svatým také v mládí svém.

Že sv. Josef od malička ctnostmi bohat byl, to usuzuji podruhé z vlastností choti od Pána Boha mu vyhlídnuté. — U Siracha v hlavě 26, 3. praví Duch sv.: Díl dobrý jest žena dobrá. Za podíl bojícím se Boha dánā bude muži pro činy dobré. A kdož by nevěděl, že Panna Maria, jež sv. Josefovi za choť dána byla, byla nejsvětější, nejdokonalejší ze všech lidských dcer? Ale potom také sv. Josef dle ustanovení božské Prozřetelnosti, kdyžtě se mu za podíl dostalo ženy tak dokonalé, byl jistě nejsvětějším ze všech synů lidských. Ba pravdu má sv. Petr Damianský řka: *Erat beatus Joseph factus in similitudinem Virginis sponsae suae*, t. j. že sv. Josef co do svatosti podobal se panenské choti své.

A potřetí na plnost ctností u sv. Josefa usuzuji z jeho povolání. Známo, že Bůh jest to, jenž se jsoucností jeho také každému člověku vymezuje jistý zde na

zemi úkol anebo povolání. Ale s povoláním tím udílí Bůh člověkoví také pomoc potřebnou k řádnému plnění povinností s postavením neboli povoláním tím spojených, t. j. koho Bůh na př. povolá ke stavu kněžskému, tomu také udílí potřebnou milost úkonnou, aby byl hodným knězem.

Používaje předeslaných pravd v našem případě, uzavírám takto: Sv. Josef ustanoven byl od Pána Boha za muže Mariina, vyvolen byl opatrovníkem pokladů věčného Boha Otce, představitelem Ducha sv., strážcem a ochráncem Ježíše Krista, k úřadům to, jak zřetelno, nejvznešenějším, nejdůležitějším a zároveň nejzodpovědnějším, k jakým smrtelník povolán býti může. Důsledně musil též od Boha zcela zvláštními dary a milostmi obdařen býti. Takto usuzuje, napsal zcela správně sv. Bernard, ten nadšený ctitel Marie Panny, o sv. Josefovi toto: Z jeho vznešeného určení usuzujte na velikost, výbornost a vzácnost nadpřirozených darů, jimiž od Pána Boha byl obdařen.

Než tu snad ten či onen z mých čtenářů řekne: Uznávám ochotně, že sv. Josef určen byv k úřadu tak vznešenému, nadán byl též od Pána Boha potřebnými k tomu dary, zvláštní milostí, než ptám se: Splnil-li také očekávání v něho skládané? Odpovídám: Ano, a to co nejdokonaleji, sic by ho byl zbavil Bůh úřadu, k němuž jej povolal. Známo však, že ho úřadu a úkolu toho nezbavil, jistě tedy věrně spolupůsobil se všemi, jemu zvláště od Boha udělenými dary a milostmi.

Shrneme-li shora řečené, můžeme směle říci a tvrditi, že sv. Josef s v a t ě ztrávil mladý věk svůj. Já pak rozvádím tvrzení to takto: Josef byl potěšením rodičů svých svou uctivostí, poslušností a láskou, jakou se k nim choval; svou ustraněností, mlčelivostí, zdrželivostí a cudností vzdělával známé a přátele své. Pracoval, aby si vydělal na živobytí, ale spolu snažil se prací svou oslavovati Boha, i za práce pozdvihoval mysl i srdce svého k Bohu. Takto byl život jeho nepřetržitým řetězem přesvatých myšlenek, tužeb, citů a úkonů, řetězem samých ctností. Následovně můžeme v slávověnc zdobící hlavu sv. Josefa vsaditi vedle drahokamu jeho panictví jiný s nápisem: S v a t ě j i n o š s t v í.

* * *

Mravné naučení. Maje na mysli příkladný život, jaký vedl sv. Josef od dětinství až do třicátého roku věku svého, nemohu nezaplakati, když si vzpomenu na život naší mládeže. Naše mládež vede si takto: Tak do patnácti let je bohabojna, pracovita, uctiva a poslušna svých rodičů; modlí se, přistupuje častěji k sv. svátostem, má se na pozoru před hříchem smrtelným; zkrátka a dobře vede život milý Pánu Bohu a všem lidem. Ale potom obrátí; jakmile jsou rok či se dvě léta ze školy, tu — snad aby nezůstali za dospělými — začnou vyhýbat se kostelu, za to však pilněji nahlížeti do čertovy kapličky, kdež se učí klíti, opíjeti, v karty hráti a obe-

znamovati se s různými hříchy nečistoty, a poněvadž v tom věku zpravidla samostatnými nejsou aniž jakým majetkem vládnou, okrádají rodiče své a když jim oni proto domlouvají, hrubě a neuctivě se k nim chovají. Zkrátka a dobře: z bývalé radosti rodičů stávají se jejich žalem a hořem, pohoršením osady. Co tohoto neblahého obratu příčinou? Mnohé a různé bývají toho příčiny, ale já hlavní spatřuji v znesvěcování dne Páně. Místo k svátostnému Kristu Pánu utíkají se k společnostem a zábavám zlým a nebezpečným, místo s Bohem zabývají se se světem. Odtud také ten rozdíl mezi životem jejich a životem sv. Josefa za mladých let.

Příklad: P. Surin napsal v listě k jednomu ze svých přátel toto: Jednoho dne jel jsem v dostavníku asi s osmnáctiletým chasníkem. Byl to prostý synek venkovský a způsob řeči jeho odpovídal onomu, jaký jest vlastní méně vzdělaným lidem. Sloužil a jak se mi přiznal, neuměl ani psát ani čísti. Ale když jsem zavedl s ním řeč o věcech náboženských, byl jsem nemálo překvapen jeho vědomostmi v té příčině. Čím déle jsem s ním mluvil, tím více se mi bylo diviti jeho prostnosti, pokoře a cudnosti, jež se v slovech jeho zračila. Dychtiv přijíti na kloub té záhadě, tázal jsem se ho mezi jiným: Jste snad ctitelem sv. Josefa? Odpověď pak zněla: Ano, od šesti let denně poroučím se ochraně jeho. Po té odpovědi věděl jsem už, čemu mám připsati pokroky v jeho životě křesťansky dokonalém.

Potud P. Surin. A já po příkladu sv. Terezie, sv. Františka Sal. a sv. Alfonsa z Liguori prohlašuji, že sv. Josef nejspíše naučí naši mládež životu duchovnímu, životu křesťanskému, a proto nemohu s dostatek na srdce rodičům všem uložit, by nejenom sami vroucími snažili se býti ctiteli našeho světce, ale aby k úctě té vedli i syny své, chtějí-li se na nich jednou radosti dočkati.

Rozjímání 4.

Zasnoubení sv. Josefa s Pannou Marií.

Co sv. Josef tak příkladný vedl jinošský život, spatřila světlo světa příbuzná, věrojatně sestřenka jeho, jménem Maria. Byla jedináčkem zbožných manželů sv. Jachyma a sv. Anny, tetičky Josefovy. O třech letech zavedli ji rodiče na vychování do chrámu jerusalémského. Je víc nežli pravděpodobno, že neznala sv. Josefa, ale podobala se mu velice svými duševními vlastnostmi, najmě svým panenstvím. Neboť zavázal-li se sv. Josef, jak jsem děl, slibem ustavičné čistoty, složila slib ten i Maria. Oba paníci mínili provést život svůj jak andělé v těle lidském, žádnému z nich ani na mysl nevstoupilo zvoliti si stav manželský. A přece sv. evandélium ujišťuje nás, že tyto dvě lilie, Josef a Maria, za sebe se vzali.

A právě o tomto neobyčejném a tajemném manželství hodlám v tom pojednání promluvit. A třeba se

to na první pohled neslučitelným zdálo se slibem panenství, jež Josef a Maria učinili, pokusím se dokázati vám, že přece mezi sebou pravý sňatek uzavřeli, aniž se byli slibu svému zpronevěřili.

Že sv. Josef pojal Marii za pravou manželku, o tom nemůže nikdo pochybovati, kdyžtž sv. evangelium samo tak tvrdí. Nejsou nám s naprostou bezpečností známy okolnosti toho sňatku, ale všeobecně se za to má, že se sňatek ten udál v chrámě jerusalemském, kdež Maria přes deset let na vychování pobyla; že sv. Josefovi bylo tehda tak třicet let, Marii pak čtrnáct nebo patnáct a že sňatek ten uzavřen byl v měsíci lednu téhož roku, kterého se potom narodil Ježíš Kristus. Co se ostatních okolností tohoto sňatku týká, můžeme s jistotou tvrditi, že při tom šetřeno bylo obyčeje a zvyku u židů panujícího, že tedy bylo mu knězem požehnáno.

Předeslav to, upozorňuji, že Maria a Josef snoubíce se, nedopustili se žádné fikce (klamu), nýbrž že uzavřeli vespolek pravý a skutečný sňatek, následkem něhož se stal Josef pravým a zákonitým mužem Mariiným, Maria pak pravou a zákonitou manželkou Josefovou.

To hlásá nám sv. evandélium, nazývajíce Josefa mužem Mariiným, Marii pak manželkou Josefovou. Dít sv. Matouš v I. hl.: Jakob pak zplodil Josefa, muže Marie (verš 16.) a dále ve verši 20.: Josefe, synu Davidův, neboj se vzítí (k sobě) Marii, manželku svou. Jelikož se obávám, že by snad ten

neb onen, nemóha si v hlavě své srovnati skutečnost manželství toho se skutečností slibu o ustavičném panenství Josefem a Marií učiněného, hříšným pochybnostem buď ve příčině pravdivosti učení církve sv. nebo co do svatosti sv. Josefa a Panny Marie místa popřáti mohl, spěchám vyvrátiti všechny pochybnosti v té příčině.

Námítka I. Jestliže Maria a Josef zavázali se slibem ustavičného panenství a na stav manželský nepomýšleli, kterak se mohli opravdu vzíti?

Odpověď: Za dob sv. Josefa a Panny Marie byla neznáma vzácná cena ustavičného panenství, tehdy všechny nebo skorem všechny dívky, když dospěly let vdavek, vstupovaly ve stav manželský. Kromě toho v rodinách, kde měli jedinkou toliko dceru, aby dědictví nepřešlo v ruce cizí, v majetek rodiny cizí, dávali ji za ženu někomu z blízkých příbuzných.

Za takového věcí stavu a při nezvěstnosti o slibu, jaký Maria učinila, jest docela přirozeno, že dospěvši věku dospělého, t. j. čtrnáctého nebo patnáctého, vyzvána byla buď od rodičů neb od jiných svých představených, aby do stavu manželského vstoupila. Poněvadž pak byla jedinou dcerou, tu volba chotě dála se mezi příbuznými jejími, a k těm, jak jsem už řekl, patřil i Josef. Po tom uznáte, že návrh na sňatek nevyšel od Marie, nýbrž že jej diktoval obyčej a mrav té doby, jež slibu ustavičné čistoty neuznávala. Než — zeptá se snad někdo — kterak se stalo, že volba manžela Mariina právě na Josefa

padla, když Marie zajisté více příbuzných měla? Ucházel se snad Josef o ruku Mariinu?

Odpovídám: Rozhodně ne, vždyť byl učinil slib stálé čistoty, jenž sňatek manželský vylučuje.

Byla mu snad proto přednost dána, že byl tak blízce s Marií spřízněn? Ani to ne. Neboť přes to, že jediná dcera musila po zákonu si vzít někoho z rodiny, volba ta nebyla nikterak vázána na stupeň příbuzenský.

Když se tedy Josef ani sám nepředstavil aniž ustanovením zákona za chotě Mariina určen nebyl, kterak se stalo, že právě on se jím stal?

Odpovídám: Stalo se to zajisté řízením božím.

Jakým způsobem Pán řídil volbu tak, že právě na Josefa padla, o tom bezpečných zpráv nemáme, zbožné však podání vypravuje o tomto zázraku. Poněvadž četní byli příbuzní, kteří právo po zákonu židovském měli na ruku Mariinu, ustanovili chrámoví kněží, pod jejichž opatrovnictvím Panna Maria se nalezala, by každý z nich, tedy i Josef, položil před obětní oltář svou hůl čili prut a na čímž prutě druhého dne objeví se něco neobyčejného, ten že bude vyvoleným chotěm jejím. A ejhle! Druhého dne po vykonané oběti shledáno, že prut Josefův netoliko se byl rozzelenal, ale i květy obsypal. Zázrak ten prý rozhodl ve prospěch Josefův.

Ale tu mi snad opět někdo namítne, kterak se mohl vůbec Josef učinit slib ustavičného panictví zařaditi mezi

uchazeče o ruku Mariinu, kterak vůbec mohl také on složit prut ke stupňům oltářovým?

Odpovídám: Kdyby se nebyl Josef na vyzvání kněží — dle rčení legendy — spolu s jinými příbuznými Mariinými dostavil, byla by zajisté nepřítomnost jeho všem nápadnou bývala a byla by nemalý rozruch — za tehdejších poměrů — způsobila. Tomu aby předešel, dostavil se také Josef jsa v prostnosti srdce svého přesvědčen, že Pán učiní, co za nejlepší pro oslavení jeho uzná. Ano můžeme za to míti, že krok ten učinil jedině z vnuknutí samého Boha.

Tím snad podal jsem ti, laskavý čtenáři, jakous takous ideu (ponětí) o tom, jak došlo přes učiněný slib na myšlenku o sňatku mezi Marií a Josefem. Kdybys snad s tímto výkladem nebyl spokojen, tedy věz, že to bylo jednou v plánu božské prozřetelnosti, jež zajisté dovede ve skutek uvéstí záměry své.

Námítka II. Než byli-li Josef a Maria vázáni slibem ustavičné čistoty, kterýžto slib sám sebou všeliký sňatek vylučuje, kterak mohli mezi sebou platné manželství uzavřít, jak se mohli státi vpravdě manžely? Tu buď uzavření sňatku mezi sebou jenom předstírali nebo si skutečně manželský slib dali, potom ale jistě slib panenství zrušili; co na to odpovíš?

Odpověď: Tvrdím, že Maria a Josef ani uzavření sňatku mezi sebou nepředstírali aniž slibu svého porušili. Je v tom arcí patrný rozpor, všichni spisovatelé

církevní nejsou též za jedno u výsledku téhož rozporu, ale já to vykládám takto: Dejme tomu, že si koupím nějaké pole za vyplnění všech zákonitých předpisů o kupu platných. Neníliž pravda, že v tom okamžiku, co jsem podepsal kupní smlouvu, stal jsem se pánem toho pole? Než co myslíš, laskavý čtenáři, přestal bych pánem toho pole býti, kdybych se byl hned při uzavírání toho kupu — ať v duchu nebo zcela veřejně — zřekl práva na to pole, na braní užitku z něho? Vid', že odpovíš: Ne! A tak se věci měly při uzavírání sňatku mezi sv. Josefem a blahoslavenou Pannou Marií. Veřejným náboženským úkonem, jemuž se oba podrobili, stali se pravými a skutečnými manžely s nároky na všechna práva z toho svazku vyplývající, ale z vůle boží zřekli se oba práv manželských a tak neporušivše slibu svého o panenství, stali se pravými manžely.

Ve příčině dalších možných pochybností v tom ohledu dím ještě toto: Jakož byl archanděl Gabriel vyložil Marii Panně, že může se státi Matkou boží bez porušení svého panenského slibu, podobně asi uvědomil a zpravil Pannu Marii o Josefově slibu, Josefa pak o slibu Mariině; ubezpečil je zajisté, že mohou i při uzavření platného manželství mezi sebou věrní zůstatí slibu svému; možná též, že se po vzájemné upřímné domluvě zavázali slibu svému i po uzavření sňatku věrně dostáti. Uvážíme-li vše to, potom můžeme směle o sv. Josefovi tvrditi, že učiniv z vnuknutí božího slib ustavičného panictví a

stav se potom z vůle téhož Boha pravým manželem Královny panen, panicem býti přece nepřestal. Můžeme tedy o něm právem tvrditi: Panicem byl a zůstal a přece při tom byl mužem Mariiným.

* * *

Mravné naučení. Učme se z rozjímání o sňatku sv. Josefa s blahoslavenou Pannou Marií podrobovati se záměrům božské Prozřetelnosti s námi. I kdyby se nám zdálo, že někdy Všemocný obmýšlí s námi něco zdánlivě našemu dobru protivného, plně a neobmezeně svěřme se vedení Jeho; učiníce tak, jistě nikdy nepochybíme aniž pobloudíme.

Sv. Josefovi učinivšímu slib panenství mohlo-li se co zdáti zvláštnějším, slibu tomu více odporujícím, nežli návrh na manželství s Marií? Než návrh ten vyšel od Boha, a ejhle! sv. Josef svoliv v něj, učinil, co Bůh za přispění jeho obmýšlel, stal se nástrojem v ruku Jeho při tajemství vtělení Syna božího. Buďme tedy i my ochotnými nástroji v ruku božích, kdykoliv se jedná o oslavu Jeho nebo spásu naši nebo bližního našeho.

Příklad. Ctihodná sestra Marie Johana Orsolina byla delší dobu zle pokoušena od ducha zlého, druhdy i tělesně bylo jí snášeti nátisky jeho. Aby zvítězila nad těmito pokušeními ďábelskými, poroučela se Marie Orsolina přímluvám sv. Josefa a by na něho stále pamatovala, napsala si na dlaň jméno jeho. A kdykoliv duch

zlý k ní přistoupil, aby ji pokoušel aneb soužil, nastrkovala mu dlaň ruky, na níž bylo napsáno : Sv. Josef. Tímto prostínským prostředkem podařilo se jí vždy od sebe zapuditi pokušitele pekelného.

Ježto duch zlý pokouší i nás, následujme příkladu této ctihodné služebnice boží, vzývejme totiž ihned s důvěrou jméno sv. Josefa, kdykoliv jsme ke zlému pokoušení; nosme při sobě medailku jeho a uctivě ji líbejme ráno a večer; prostínký tento způsob pobožnosti poslouží nám za ochranný štít proti pokušením ďábelským, jimžto ve dne v noci podrobeni býváme.

Rozjímání 5.

O slávě Josefově jako muže Marlina.

V předchozím rozjímání vsadili jsme na hlavu sv. Josefa čestný název muže Mariina, aniž bychom ho byli oloupili o titul, jejž mu propůjčilo zbožné podání, totiž o titul panice neposkvrněného; postavili jsme mu po bok nejsvětější z lidských dcer, do ruky však vtiskli jsme mu prut liliový, odznak to jeho panictví. Než titul muže Mariina jest tak důležitý, že nemohu přestati na pouhém jeho uvedení, nýbrž že se musím opětně k němu vrátiti.

Řekl jsem ti již, laskavý čtenáři, že sv. Josef stal se chotěm Marie Panny, aniž přestal panicem býti; nuže

v tomto pojednání ukáží ti vznešenou slávu, již se mu tím sňatkem dostalo.

Svatí vykladači, vykládající slova evandělia o Marii, z nížto se narodil Ježíš, praví, že v hodnosti Bohorodičky neboli v těch slovech obsažena a zahrnuta je všecka její sláva. Já zas pak všecku slávu sv. Josefa spatřuji zahrnutu ve slovech o něm v evangeliu zaznamenaných, že byl mužem Marie. Sv. Jan Damascenský dí, že názvem tím ctíme jej a vyvyšujeme, že více slaviti ho ani nedovedeme (*virum Mariae: hoc est prorsus ineffabile et nihil praeterea dici potest.*) Popatřme místněji na slávu sv. Josefa z tohoto titulu vyplývající.

Ke cti a slávě slouží mu již způsob, jakým se stal mužem Mariiným. — Účelem manželství mezi syny a dcerami lidskými je plození, svazem vzájemně je pojícím — láska lidská a to ne vždy dobře uspořádaná, kterážto láska plodí v srdcích jejich radost a spokojenost kromobyčejnou. Josef a Maria podávající si však ruce k svazku manželskému, neměli na mysli a zřeteli nic jiného leč vyhověti přesvaté vůli boží; poutem, jež slučovalo ty dvě svaté duše, byla čistá a neposkvrněná láska, jižto hárají nebeští duchové; radost, jež naplňovala srdce jejich, prýštila se z vědomí, že Bůh sňatkem tím jakoby zákonitým závojem přikrývá jejich slib ustavičné čistoty. Ani jedné tedy myšlenky, ani jednoho citu, ani jedné tužby z těch, jež zpravidla vystupují při

uzavírání manželství u jiných lidí, nespatřujeme při sňatku sv. Josefa s Pannou Marií, za to však myšlenky, city a tužby zcela jiné, ven a ven svaté, vznešené, andělské. Takže se při tomto sňatku nezasnuboval lidský syn s lidskou dcerou, nýbrž anděl s andělem anebo správněji řečeno slovy učeného Gersona, tu panictví s panenstvím se snoubilo (*in hoc conjugio virginitas nupsit.*) Tyto zvláštní, podivné okolnosti, jež provázely sňatek sv. Josefa a jichž před tím u žádného manželství nebylo, povznášejí jej nade všechny jiné sňatky a spolu jsou sv. Josefovi ke cti a slávě.

Dále ke cti a slávě Josefově slouží jakost jeho snoubenky. Jisto jest, že nad Pannu Marii nebylo ze stvořených bytostí, že byla nejlepší, nejdokonalejší a nejsvětější ze všech Eviných dcer. Ale Hospodin Bůh sám prohlašuje každého muže za vyššího ženy jeho; Josef pojav Marii za choť stal se vyšším té nejsvětější, nejdokonalejší bytosti. Tím chci říci, že Josef, třebaž co do darů a milostí daleko níže stál Panny Marie, přece jenom jako muž její nad ní byl.

Kromě toho sv. Tomáš Akvinský mluví o Panně Marii jako Matce boží, dří, že Bůh povýšiv ji k takové důstojnosti takorůzka vyčerpav svou všemohoucnost, ježto Bůh, ač všemohoucí, nemůže stvořiti matkou bytosti vyšší než je sám. Aplikuje zásadu tu na sv. Josefa, dím, že Bůh nemohl ho víc oslaviti, než jej oslavil učiniv ho mužem Mariiným, neboť choťem božství nemohl ho

učiniti; manželství jest a zůstane vždy omezeno jen na osobu lidskou, ale Maria byla nejprvnější ze stvořených bytostí, proto také Josef sňatkem s ní dosáhl největšího stupně slávy, jehož vůbec dosáhnouti mohl.

Můžeme tedy vším právem říci o Josefovi, co z pochlebenství pravil Plinius mladší císaři Trajanovi: *Tibi uxor in decus et gloriam cedit*: sv. Josefe, choť tvoje činí tvou slávu, tvou vznešenost! Ona, podobá se démantu do zlatého prstenu na ruce tvé zasazenému; ona jako démant zvyšuje cenu prstenu, zvyšuje cenu tvou; ty, ó Josefe, nežli jsi pojal Marii za manželku, byl jsi již drahocenný v očích božích, ale manželstvím s Marií ještě více stoupl jsi v očích Hospodinových, ještě více vzrostla důstojnost, sláva tvá.

A další ještě stupeň slávy, jehož sv. Josef dosáhl sňatkem s Marií, záleží v převzetí úřadu neboli povinnosti k Marií, jakožto Matce Ježíše Krista. Víte všichni, že Maria měla se státi matkou jednorozného Syna božího způsobem zázračným. Nuže, kdyby se byla stala matkou, nebyvši zasnoubena, byla by v očích světa provinělou se jevila a podle předpisů židovského zákona byla by odsouzena bývala k smrti ukamenováním. Kdo pak, táží se, zachránil jí čest a život? Byl to sv. Josef, jenž sňatkem s ní zakryl a přistřel tajemství vtělení Syna božího, jež se událo v přečistém životě jejím. A i to je vzácným skvostem v slavověnci světce našeho.

Čtvrtá oslava Josefova z manželství s Marií vyplývající kotví v jeho poměru k nejsv. Trojici.

Jak dále uvidíme, sv. Josef právě tím, že se stal mužem Mariiným, stal se opatrovníkem pokladů věčného Otce, představitelem Ducha sv., strážcem Ježíše Krista. Tento trojí název chová v sobě trojí největší čest a slávu jeho; ale nabyli-li jich sňatkem s Pannou Marií, kterak by mu sňatek ten ke cti, ba přímo zřídlem všeliké slávy jeho nebyl?

Dále, proč vlastně posvětil Hospodin Bůh Josefa ještě v životě matky jeho? Proč ho uchoval od strážní plynoucích ze žádostivosti tělesné, proč vnutil mu, by se zaslíbil slibem ustavičného panictví, proč zahrnul jej tolikými dary, milostmi, ctnostmi? Proč pohlížejí k němu dnes křesťané s úctou a obdivem, proč s důvěrou k němu se utíkají? Odpovídám: Protože sv. Josef byl předurčen státi se a také se stal mužem Mariiným.

Tomu-li tak, nesmíme se diviti, že sv. evandélium o našem světci nepraví více leč že byl mužem Marie, z nížto se narodil Kristus, poněvadž titul ten, abych tak děl, činí střed, k němuž se odnášejí vsecky dary a milosti, jichž mu Bůh udělil; titul ten je takměř sluncem obsahujícím v sobě paprsky vši oclony a svatozáře kolem hlavy jeho. Jako sv. evandělita vše možné ke cti Panny Marie vyjádřil, nazvav ji matkou Ježíšovou, tak proslovil též vše čestné a chvályhodné o Josefovi, když jej označil jako muže Marie.

Mravné naučení. Krok, který učinil sv. Josef zasnoubiv se s Pannou Marií, není ničím neobyčejným u nás, ježto většina a to převážná většina naší mládeže krok ten podniká. Ale zdali také všichni, kdož krok ten činí, nalezají ve stavu manželském požehnání a štěstí? Bolestná zkušenost odpovídá na otázku tu záporně; ba, mnohým vstup v stav manželský bývá začátkem života tak trapného, že až proklínají den a hodinu sňatku svého. Proč to? Což pak je stav manželský něčím zlým; byl by sám sebou zřídlem tolika zel a zlořádů? Nikoliv! Stav manželský sám v sobě je něčím dobrým; ano, svátostí velikou, jížto Bůh dopřává těm, kteří ji přijímají, potřebných milostí k životu pokoje a lásky plnému a na mnohé rozkoše a slasti bohatému. Ale když v životě pravý opak toho se přihází, co asi toho příčinou?

To, že mnozí — a Bohu budiž žalováno, že počet jejich den ke dni vzrůstá! — při vstupu do stavu manželského nechávají se vésti spíše vášní, nežli rozumem; druzí zase že se snaží vyhověti tomu neb onomu vrtochu, rozmaru svému, a třetí konečně — a kdož k nim za dnů našich nepatří? — místo, aby se po příkladě Josefově na krok ten připravovali modlitbou, ustraněností, čistotou, oddávají se před ním všeho druhu hříchům a nevázaností. Potom ovšem není čemu se diviti, když manželství místo pokoje do rodin vnáší sváry a hádky, místo štěstí neštěstí a prokletí.

A proto koho z laskavých čtenářů mých příliš tlačí jeho manželské, neklň dní, kdy jsi do toho stavu vstoupil, ale spíše odsud nerozvážnost, již jsi se za svoboda oddával, jsa přesvědčen, že jediná ona je příčinou tvého nynějšího neštěstí; zkrátka a dobře uznej, že sám jsi to zavinił, a proto nes trpělivě, co's sám sobě nadrobil.

Těm pak ze svých čtenářů, kteří dosud kroku toho neučinili, ale snad zamýšlejí, radím: Chcete-li v tom stavu trhati růže místo v trní se jenom zraňovati, připravujte se naň: za prvé modlitbou, prosíce Boha, by vám poznati dal, máte-li k stavu tomu povolání čili ne. Volá-li vás, potom prostě svátostného Ježíše, by vám poznati dal osobu, již vám za družku života určil; za druhé rozvahou, t. j. při volbě družky nehleďte na zevnějšek její ani na bohatství a jiné pomíjející vlastnosti, nýbrž na její mravní hodnotu. A za třetí tažte se, jaké bylo její chování dosavadní a vaše zvláště, neboť hodná žena bývá podílem jenom hodnému mužovi.

Příklad. Mnozí z naší mládeže obojího pohlaví, navštěvují-li školy vyšší, tedy z t. zv. intelligentní z mládeže naší, stydí se za zbožnost, za úctu toho neb onoho svatého. Nuže těm připomínám list slavného spisovatele našeho Silvia Pellika, jež poslal své sestře Josefině v Chieri sídlící.

„Moje milá Josefko! Tentokrát místo daru, jaký Ti vždy posílám k Tvým jmeninám, jinak oslaviti jej jsem si umínil, a teč modlitbou za Tebe k sv. Josefovi,

jehož jméno nosíš. Věz, že dnes, kdy sama, jak vím, vroucí prosby před velikým tím světce vyléváš, i já se k němu za Tebe modlím. Drahá sestro, vzývejme často společně sv. Josefa, jeho přímluvy zajisté zjednají nám všech potřebných milostí. Žijme povždy Ježíši, Marii a Josefovi; ti-li s námi budou, nikoho báti se nemusíme.“

A když se sestry Pellikovy tázali, kterak slavný bratr její o sv. Josefovi smýšlel, odpověděla: Přejete si znáti, jakou úctou lnul bratr můj k sv. Josefovi; vizte tedy, že důvěra, jakou k sv. Josefovi měl, byla bezmezna. Tři dni před svou smrtí takto se ke mně vyjádřil: Konečně dostane se mně nebe a popřáno mi bude spatřiti velikost a vznešenost sv. Josefa, jaká v pravdě jest, neboť dokud člověk na zemi žije, plně pochopiti ji nedovede.

Z uvedeného zřejmo jest, že náš Pelliko byl netoliko vroucím sv. Josefa ctitelem, nýbrž že se touto úctou honosil a pranic se nebál, že by poškodila jeho spisovatelskou pověst. Příklad jeho budiž nám vzpruhou a pobídkou, bychom i my s důvěrou uctívali sv. Josefa a bychom se za tuto úctu k němu před nikým nestyděli. Neb vyznati veřejně víru a zbožnost svou je čestno, tajiti nebo skrývati se s ní z ohledu na lidi, mrzké a podlé jest.

Rozjímání 6.

Vtělení Syna božího v lůně choti sv. Josefa.

Sňatek sv. Josefa s Pannou Marií budí v nás touhu zvědět, co se potom s nimi událo; a této spravedlivé touze hodlám vyhovět v tomto pojednání. I dím, že v té době, kdy Josef Marii za manželku pojal, rodiče jejich asi již byli mrtvi a že tedy naši sv. manželé sami žili. Kde asi rozbili svou domácnost bezprostředně po uzavření sňatku, to s jistotou nevíme, víme ale, že potom zůstávali v Nazaretě. Josef provozoval dále své tesařské řemeslo a Panna Maria obstarávala domácnost. Svatá evandělía nevypravují nám o tom, jak se jim dařilo, za to však podávají nám zprávu o události, jež se sběhla v Nazaretě, o události předůležité, o tajemství totiž vtělení se Syna božího. Vyložím vám ji na základě textu sv. evandělíí a vyvodím pak z toho vypravování, jak žili Maria a Josef po uzavření manželství mezi sebou.

Uplynulo několik dní, co Josef a Maria spolužili ve svém chudičkém domku nazaretském, když tu jednoho dne, ana Maria sama ve své komůrce prodlévala pohroužena v modlitbu, nenadále zjevil se jí archanděl Gabriel a pozdravil ji takto: Zdrávas, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami. Maria spatřivši před sebou světlý zjev ducha nebeského, zarmoutila se nad řečí jeho a myslila, jaké by to bylo po-

zdravení. Než archanděl nenechal ji dlouho na rozpacích, nýbrž ujav se slova pravil jí dále: Neboj se, Maria; neb jsi našla milost u Boha: Aj, počneš v životě a porodíš syna, a nazveš jméno jeho Ježíš. Po těchto slovech ještě větší třas padl na Pannu přečistou, i nemůže odolat, aby na to neodpověděla: Duchu nebeský, ty mně jménem božím zvěstuješ, že se stanu matkou, ale kterak se to může státi, když Pán ví, že jsem se Mu zaslíbila věčným panenstvím a že slibu tomu chci dostátí. Kterak se to stane? A odpověděv anděl řekl jí: Duch svatý vstoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tebe; a proto i co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn boží. Z odpovědi té porozuměla Maria velikému tajemství, jež jí právě zvěstováno bylo, že totiž bez porušení panenství stane se Matkou boží, a to působením Ducha sv., a jak vždy poslušna byla vůle boží, sklonila uctivě hlavu a pravila archandělovi: Aj, dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého! Po slovech těch odešel od ní posel nebeský a Maria osaměla.

Jaká to slavnostní a památná událost pro Marii, pro nás, pro celý svět a pro věky všecky! V tom okamžiku, kdy Maria hlavu sklonila a pravila: Staniž mi se, jak mně oznámeno bylo! v tom okamžiku sestoupil Duch sv. v přečisté lůno její, z panenské krve její vytvořil tělo a spojil s ním duši, jako je duše naše. S tímto tělem a duší, zázračně utvořenými, spojil Syn boží své

božství způsobem nám nepochopitelným čili jinými slovy řečeno, vtělil se, stal se člověkem, nepřestav býti pravým Bohem. Krátce: v tom okamžiku uskutečnilo se v přechistém životě Panny Marie veliké tajemství vtělení Syna božího, Maria pak, pravá manželka Josefova, nepřestavši býti pannou neporušenou, stala se pravou Matkou boží.

Tot první událost, o které nám vypravuje svaté evandélium z manželského života Panny Marie se sv. Josefem. V příběhu tom neděje se přímá zmínka o Josefovi, ale mluví se o něm nepřímě, z čehož usuzují na podivuhodný způsob spoluzití jeho s Marií.

Jak jste slyšeli, pravila přesvatá Maria archandělovi Gabrielovi: Kterak se mohu státí matkou já, jež jsem a chci navždy zůstatí pannou neposkvrněnou? Z tohoto ujištění Mariina plyne, že po uzavření sňatku s Josefem sice s ním spolužila, ale jako sestra s bratrem svým žije, jak anděl s andělem obcuje; t. j. Maria a Josef zachovávali neporušenou čistotu panenskou.

Přírodopisci upevňují, že dvě květiny těsně vedle sebe vstípené, jsou-li různých barev, na př. jedna žlutá, druhá červená, časem si své barvy — aspoň do jisté míry — vymění, takže na květině původně čistě žluté objeví se nádech růžový, na červené pak žlutavý. Kdežto jsou-li obě květiny téže barvy, na př. jsou-li obě červené, potom prý barva ta u obou nabude větší jasnosti, výraznosti, intensity, t. j. v našem příkladě stanou se červenějšími, ohnivějšími, rudějšími. Obracím tuto vlastnost

květin na Marii a Josefa a dím: před sňatkem byli dvěma liliemi panenského úbělu, vzdálenými prostorem od sebe navzájem, Maria v Jerusalemě ve chrámě meškajíc, Josef pak v Nazaretě se zdržuje. Sňatkem byly tyto dvě lilie — rukou Boha samého — vedle sebe postaveny, zaštípeny. Tato pak těsná blízkost čistoty jejich jenom ještě zvýšila, vyvrcholila, takže Josef a Maria, panensky neposkvrněnými před sňatkem byvše, jimi netoliko v manželství zůstali, nýbrž ještě dokonalejšími se stali. A tento způsob andělského spolužití potrval mezi nimi po celý život. Takžè při sňatku-li sv. Josefa s Pannou Marií panictví s panenstvím se zasnuovalo, pak po sňatku v spolužití jeden anděl čistoty žil to s druhým podobným andělem či bylo to spolužití dvou duší co do čistoty panenské navzájem spoluzávodících.

A co se toho týká, vezte, že to není pouhou snad jenom zbožnou domněnkou či dohadem, nýbrž že je to zcela jisto, ano že je to článkem víry, neboť de fide (t. j. učením víry) jest, že Panna přesvatá byla vždy, tedy nejen před svým sňatkem, ale i za něho i po něm pannou neposkvrněnou.

Než tu snad ten neb onen, pozastavuje se nad jednáním sv. Josefa, namítne mi: Než žije-li svobodný se svobodnou pod jednou střechou, nalezají se v blízké příležitosti ke hříchu proti sv. čistotě, a proto jsem také od jakžlíva slýchal, že kdo si chce zachovati ctnost sv. čistoty, musí se vystříhati všech důvěrnějších styků

s osobami druhého pohlaví, byť sebe ctnostnějšími; kterakž tedy u Josefa a Marie pravidlo to neplatilo?

Odpovídám: Příteli, lituji tě, že měřítko vlastní křehkosti a slabosti jiných tobě rovných lidí opovažuješ se přikládati také na Marii a Josefa. Jisto ovšem jest, že nám lidem hrozí veliké nebezpečí upadnouti do hříchu nečistoty, obcujeme li důvěrně s osobami druhého pohlaví. Nicméně i v té příčině byly výjimky. Dějiny církevní na př. vypravují nám o několika manželích, kteřížto po léta spolu žili a přece proti sv. čistotě se neprohřešili, pannami zůstavše. Bylo-li tomu tak u mnohých svatých, proč by tomu nemohlo být u sv. Josefa a Panny Marie, kteřížto nevěděli nic o zlé náklonnosti. Nebylo-li u nich podnětu a pramene, z něhož se prýští nebezpečí, spočívající v spolužití dvou osob různého pohlaví, proč bychom se divili, že se — následek nedostavil? Jinými slovy: Proč by nebylo mohlo jejich spolužití zůstat i beze stínu nebezpečenství pro jejich panenskou čistotu? Byly to dvě bytosti výjimečné — a výjimku činily i co do nebezpečí jiným lidem hrozící.

Kromě toho podotýká sv. Ambrož, že Bůh tváří Panny Marie vtiskl takový půvab a takové kouzlo, že slovům jejím propůjčil takovou sílu ctnosti, že pouhý pohled na ni, pouhé vyslechnutí jejích slov stačilo, by si každý ctnost sv. čistoty zamiloval. Jestliže tedy jediný pohled na Marii, jestliže jedinké slovo z úst jejích stačilo, by každého nadchlo láskou

k sv. čistotě, kterak by sv. Josef — stále a důvěrně s ní obcuje — nebyl býval z toho obcování čerpal stále novou a novou pobídku k zdokonalování se v té ctnosti? To, co jsem uvedl, nechať stačí zaplašit nám z mysli všelikou pochybnost, že by panictví sv. Josefa bylo hrozilo nějaké nebezpečí ze spolužití jeho s Pannou Marií, naopak pevně přesvědčeni budme, že ono spolužití bylo mu stálou vzpruhou, by se v té andělské ctnosti čím dále tím více zdokonaloval.

* * *

Mravné naučení. Sv. Josef, jenž spolužije s Pannou Marií, přečistou chotí svou, stále víc a více se zdokonaloval ve sv. čistotě, připomíná mi důležitou pravdu, týkající se ženatých osob. Mnozí manželé klamně domnívají se, že pro ně neplatí ctnost sv. čistoty. Jest arci jakýsi rozdíl mezi cudností a čistotou manželskou a mezi cudností a čistotou předmanželskou, ale ctnost ta váže nejen svobodné, ale i ženaté (vdané) osoby. Ve stavu manželském žádá čistota a cudnost, aby se pohlavní náklonnosti obmezovaly na účel a hranice manželství vytčené, t. j. aby manželé tak jimi vládli, aby z obcování jejich vyloučeno bylo všecko, cokoli křesťanské stydlivosti, cokoliv účelu stavu manželského a společnému posvěcování manželů překáží a odporuje. Nebo takto pravil anděl Rafael mladému Tobíášovi (6, 16—17.): Já tobě pravím, kteří jsou ti, nad nimiž ďábelství má moc. Ti

zajisté, kteří v manželství tak vcházejí, že Boha od sebe i od své mysli odlučují a své chlípnosti tak hoví, jako kůň a mezek, v nichžto není rozumu. Chtějí-li tedy manželé čistotu manželskou si zachovati, nechať povždy na paměti mají, že každé chvíle v přítomnosti boží stojí; nechať si častěji vzpomenou, kterak sv. Josef v manželství žil, potom zajisté s pomocí jeho spíše se vyhnou nejednomu pokušení na ně dorážejícímu ve příčině čistoty manželské.

Příklad. Jistý mladík z urozené a zámožné rodiny oženil se s dívkou rovněž urozenou a zámožnou. Jelikož se vzali ze svobodné vůle, dalo se očekávati, že manželství jejich bude šťastné. Než pravý opak se dostavil, neboť mladí manželé hned po sňatku, aniž vlastně věděli proč, na sebe zanevřeli, jeden druhému nedůvěřovali. Zpočátku namlouvali si, že to přejde, ale nepřešlo to, ba poměr mezi nimi tak se přiosťřil, že již již na rozvod pomýšleli. Ale než se k tomu odhodlali, zašli si na radu k jednomu Páteru karmelitánskému. Milý Páter vyslechnuv je, pravil jim: Nejednali byste správně, kdybyste se rozešli, ale víte co? Vykonejte společně pobožnost k sv. Josefovi, pověste si nad lůžko jeho obrázek a modlívejte se před ním ráno a večer, i uvidíme, co a jak bude Pán Bůh chtíti.

Manželé uposlechli rady té; a víte, co se stalo? Za nedlouho, aniž věděli jak, změnilo se jejich smýšlení; odpor, který dříve k sobě cítili, proměnil se v srdečnou

náklonnost, takže svatý pokoj a mír uhostil se v domácnosti jejich. Toť bylo ovocem jejich lásky k sv. Josefovi. A proto radím všem manželům, kteří se nemohou snést, by uposlechli rady onoho Karmelitána, i uvidí, že na přímlovu sv. Josefa kýžený pokoj a mír se u nich ubytuje.

Rozjímání 7.

Tajemství vtělení oznámeno sv. Josefovi.

Archanděl Gabriel zvěstuje Panně Marii tajemství vtělení Syna božího, oznámil jí též, že její příbuzná, Alžběta, ač se sestarala ve dnech svých, po čtvrt roce porodí. A sv. evandélium vypravuje nám, že na tu zprávu odebrala se Panna Maria s chvátáním ke své tetě, že u ní tři měsíce pobyla, načež do Nazareta se vrátila. Nevíme s jistotou, kde vlastně Alžběta bydlela, ani zdali Pannu Marii na té pouti Josef provázel či zdali jí dal jenom průvod někoho ze svých známých a příbuzných. Ale víme jistě, že se Maria neuvěřila sv. Josefovi s poselstvím archandělským a že ničeho dosud o tom tajemství nevěděl, i když se Panna přesvatá od Alžběty k němu opět vrátila. Než o tajemství vtělení v životě Mariině se udávším musil uvědoměn být i její muž, sv. Josef; a o tomto zjevení vypravuje nám sv. evandélium, jemu pak věnuji toto rozjímání.

Josef, znaje dobře Písmo sv., věděl, že slíbený Messiáš měl se naroditi z pokolení Judova a to z rodu Davidova; věděl dále, že matkou Zaslíbeného měla býti panna, jakž byl předpověděl prorok Isaiáš řka: A j, panna počne a porodí syna a nazváno bude jméno jeho Emanuel (7, 14.); známo mu bylo též, že již nadešla doba, kdy dle proroctví naroditi se měl očekávaný Messiáš. Znaje vše to Josef a spatřuje v Marii, choti své, bytost výjimečnou, anděla ctnosti, čistoty, modlitby, nemohl nepocítovat aspoň v hloubi duše své hlasu, jenž mu našeptával: Moje Maria pochází z pokolení Judova a to z domu Davidova; je panna neporušená; časy smilování božského zdají se býti tu! Kdož ví, zdaž ona právě není vyvolena státi se matkou Messiášovou? Předtucha ta vyplývala z prostých dohadů, ale je velmi pravděpodobnou, ježto Josef znal Marii a proroctví k narození Spasitelovu se odnášející.

A zatím co se tento předtuchy hlas v Josefově srdci ozýval a čas, kdy Maria poroditi měla božského Vykupitele nadcházela, z dopuštění Hospodina Boha uznával, že Maria stala se těhotna. Překvapen a vzrušen tajemnou událostí tou, umínil si Josef, že Marii tajně od sebe vzdálí. Píseť sv. Matouš v hl. 1., verši 19. takto: Josef pak, muž její, spravedlivý jsa a nechtěje jí v lehkost uvést, chtěl ji tajně propustiti. — Budete asi zvědaví na příčinu, pro kterou chtěl Josef Marii propustiti; i vynasnažím se této touze vaší vyhověti. Slyšte tedy!

Jakmile v Josefovi vznikla domněnka, že snad Maria je vyvolena státi se matkou Messiáše, zajisté si jak byl pokorný, povídal: Tomu li tak, měl bych se já z tohoto domu vzdáliti, neboť nejsem hoden dlíti po boku ani Marii, tím méně pak budoucímu Messiášovi. Když pak domněnka jeho odůvodněnou se stala, pravil si Josef v duchu: Má-li Maria matkou se státi, nemůže býti matkou leda božského Spasitele; je tedy na čase, abych se od ní vzdálil, neboť nejsem hoden dlíti jí na blízku. Ale jak to jenom provést? Dovědí-li se lidé, že jsem ji opustil v stavu, ve kterém se nalézá, mohou se domýšleti, že ji mám v podezření z nevěrnosti a pak bych ji uvedl v lehkost. Na druhé straně jest jí třeba mé opory a podpory. Neměl bych jí tedy opouštěti. Ale já jsem příliš bídným, abych u ní dlel; jestiž ona anděl, ba více než anděl, já pak jsem pouhé nic; jakž mohu tedy u ní zůstat? ... Nepochopuji toho tajemství, ... zůstat tu nemohu, ale rovněž také ne — odejít; co tedy dělati? ... Pane Bože, kořím se přesvaté vůli tvé, ale to nejde, já nemohu od ní odejít... Nejsem hoden meškati pod jednou střechou s matkou Messiáše a proto odcházím... a skládám vše do svatých rukou tvých... — Následkem těchto právě úvah, těchto pocitů rozhodl se Josef, že Marii tajně propustí.

Ne tedy že by pochyboval o její věrnosti, chtěl Josef od Marie odejít, nýbrž z přílišné pokory své. Pokládal se nehodným, aby dlel po boku Mariině, v níž spatřoval matku božského Spasitele, a proto chtěl ji opu-

stiti. Nezamlouval-li by se někomu ten výklad, podotýkám, že tak učil Origenes, sv. pak Bernard upevňuje, že tak učili téměř všichni svatí Otcové. Et accipe in hoc non meam, sed patrum sententiam, t. j. to není můj, ale všech svatých Otců náhled.

Veliká pokora byla tedy pohnutkou Josefovi, pro kterou chtěl se vzdáliti od Panny Marie; proto také sv. evandělita o něm dí „poněvadž spravedlivým byl“, neboť spravedlivý znamená druhdy též co pokorný.

Znajíce důvod rozhodnutí Josefova, budete se asi teď tázati: A jak bylo dále? Opustil či propustil Josef Marii?

Na to odpověď podává nám sv. evandélium, i poslyšte, co praví: Co pokora Josefa nabádala, by se vzdálil od Marie, choti své, čest pak Panny přesvaté nutkala jej, aby jí neopouštěl, přispěl mu ku pomoci Pán sám, vzkázav mu po andělovi: Josefe, Synu Davidův, neboj se vzíti (k sobě) Marii, manželku svou: nebo což v ní zrozeno jest, z Ducha svatého jest. (Mat. 1, 20.)

Těmito slovy anděl Hospodinův obeznámil Josefa s tajemstvím vtělení se Syna božího, v lůně Mariině počatého, a nařídil mu, aby u ní zůstal. On pak, jako Maria na poselství archandělovo byla odpověděla: Staniž mi se podle slova tvého! odložil na slova andělova všecku bázeň, sklonil se před svatou vůlí boží a bydlel dále s Marií. A jelikož prve ji miloval, ji ctil pro její neobyčejnou svatost, teď když v ní viděl matku božského

Spasitele, jakž asi teprve ji miloval, jakou úctou k ní lnul! Co se mne týká, bez obalu přiznávám, že nejsem ani s to, abych si představil city, slova, chování světce našeho k Marii od onoho okamžiku, co ji anděl prohlásil býti matkou Messiaše, co mu poručil dále s ní žíti!

Zatím blížila se doba, kdy měla Maria porodit božského Vykupitele. Žila dále s Josefem v Nazaretě, nepomýšlejíc jinam se odebrat. Avšak Messiaš neměl spatřit světlo světa v Nazaretě, nýbrž v Betlemě, hlavním to městě pokolení Judova; i použil Pán císaře římského, Caesara Augusta, za nástroj k uskutečnění proroctví co do místa, kdež se měl Messiaš naroditi. Sv. evandélium vypravuje nám, že v těch časech, kdy se měl naroditi Zaslíbený, císař vydal úkaz, dle něhož všichni jeho poddaní, tedy i židé, měli se jedenkaždý dostavit do svého rodiště ke sčítání lidu neboli popisu. Poslušen rozkazu císařova vypravil se sv. Josef s Pannou Marií do Betléma, hlavního to města své čeledi. Přibyvše do toho města a udavše, „přiznavše“ svoje jméno, hledali noclehu; sv. evandélium pak dí, že nenašli místa ve městě. V úzkosti své odevzdali se do rukou božské Prozřetelnosti, vyšli z města a po delší chůzi našli útulek v širém poli na úbočí horském. Byl to jakýsi druh chléva, kamž pastýři za lijavců a za chladných nocí zimních zaháněli svá stáda. Josef a Maria, spatřivše chlév ten, vešli do něho; nenalezli v něm nic leda trochu slámy a snad pár kousků dobytka; i připravili se na nocleh tam. A té právě

noci, v tom chudičkém chlěvě nedaleko Betléma narodil se božský Spasitel, ježž Panna Maria do chudičkových plének zavinula a potom do jeslí uložila. Tam v tom chlěvě spatřil Josef, první ze všech omilostněných lidí, svýma vlastníma očima to Dítě, jež mu bylo andělem oznámeno; tam v tom chlěvě spatřil vyplnění velikého tajemství vtělení se Syna božího. Po tajemství tom vzdychal od první mladosti své; hádal na ně, tušil je z vlastností své choti, Marie; uzřel je naplněné v jejím přečistém lůně a byl tak šťasten spatřiti je dokonané v chudičkém chlěvě betlémském. Tu máte naznačen způsob, jehož užití zlíbilo se božské Prozřetelnosti, by světci našemu zjevila velké tajemství vtělení Syna božího, jež se působením Ducha sv. událo v Marii, přečisté choti jeho.

* * *

Mravné naučení. Sv. Josef, když byl Marii spatřil těhotnou, jižto pokládal za Pannu neporušenou, nepřipustil vniknouti do srdce svého ni nejmenšímu podezření. Tímto chováním dává nám krásné naučení, kterak my smýšleti máme o bližním svém, že totiž máme vždy dobře o něm smýšleti, neboť láska žádá, bychom nikoho neodsuzovali, i když zevnější známky proti bližnímu našemu svědčiti se zdají. V takovém případě máme se raději za něho pomodliti než ukvapeně snad hůl nad ním zlomiti. Takovým jednáním zabezpečíme si shovívavý soud u Soudce našeho t. j. u Ježíše Krísta, jenž děl:

Nesudte a nebudete souzeni; a opět: Jakou měrou budete měřiti, takovou bude vám naměřeno.

Viděli jsme dále, že sv. Josef, ač za přiměřeno pokládal propustit Marii, přece na hlas andělův ihned se vzdal vlastní vůle a nadále s ní žil. Tím podal nám důkaz o pravé pokoře své, ježto pokora vždy spojena je s poslušností. Chceme-li si tedy osvojiti základ všech ctností, pravou totiž pokoru, musíme se zříkati svého vlastního úsudku, podrobující se rozkazům svých představených, jako se sv. Josef podrobil rozkazu andělovu.

Příklad. Sv. František Saleský, učitel církve sv., konával různé pobožnosti ke cti sv. Josefa. Tu máte některé z nich: V breviáři (= církevních hodinkách kněžských) míval vložen pouze jedinký obrázek, jež často líbával, a to obrázek sv. Josefa. Světci tomuto věnoval své pojednání „O lásce k Bohu“ a první kostel, který zřídil v Annecy. Pod ochranu jeho postavil klášternice Navštívení Panny Marie, jím zavedené. Byv požádán kdysi, aby jednoho a téhož dne dvakrát o sv. Josefovi kázal, odpověděl: Nejsem sice zvyklý dvakrát za den kázat, ale sv. Josefovi nemohu nic odepřít. A kázal i podruhé. Ve svých duchovních pojednáních mluví o našem světci s kromobyčejnou vroucností a prostodušností. Proto také počítá se sv. František Saleský netoliko za jednoho z předních ctitelů sv. Josefa, ale též za jednoho z prvních průkopníků a zastanců jeho úcty. Následujme jeho příkladu, chovajíce předně obrázek sv. Josefa ve svých

modlitebních (po případě studijních) knížkách, občas s úctou a vroucností jej líbajíce; a za druhé stavíce pod ochranu jeho všecko svoje snažení a konání, pak i my doznáme blahodárných účinků jeho ochrany.

Rozjímání 8.

O úkolu sv. Josefa v dokonaném tajemství vtělení Syna božího.

Zůstavili jsme sv. Josefa v betlémském chlévě, kdež se narodil Špasitel světa. Tam v tom chlévě započal nový způsob jeho života, tam navázány co nejužší styky jeho s Trojicí nejsvětější; tam totiž stal se strážcem nejdražšího pokladu věčného Otce, zástupcem Boha Otce a Ducha svatého, otcem Syna božího. Ježto v těchto titulech zahrnuta svrchovaná důstojnost našeho světce, ježto tyto tituly připomínají nám vznešený úřad, který zastával při tajemství vtělení se Syna božího, hodlám v krátkosti v tomto rozjímání o tom pojednat.

Ze všeho, co jsem vám vyložil v obou předcházejících rozjímáních, vysvítá, že při dokonání tajemství vtělení čtyry osoby činně účastny byly a to: tři božské a jedna lidská. Oněmi jsou tři božské osoby nejsvětější Trojice, totiž Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Bůh Otec měl v něm účastenství všemohoucím slovem svým, neboť

na jeho rozkaz stal se Syn boží — člověkem. Bůh Syn měl v něm účastenství svou neskončenou moudrostí, neboť Syn boží byl to, jenž božství své spojil s tělem a duší lidskou tak, že nepřestav býti pravým Bohem, stal se pravým člověkem. Duch sv. měl v něm účastenství svou nekonečnou dobrotou, neboť působením Ducha sv. vytvořilo se z krve Marie Panny tělo, stvořena byla duše, s níž se spojila osoba Syna božího.

Osobou lidskou činně při tajemství vtělení účastnou byla přesvatá Panna nazaretská, jež k němu svolila, svou krev, své tělo k utvoření těla Kristova poskytla.

Kromě těchto čtyř osob žádná jiná činně nespolupůsobila při dokonání tajemství vtělení, neboť sv. Josef nebyl nikterak činně při něm zaměstnán. Je ovšem pravda, že i on při něm vystupuje, ale prostřednictvím jeho ne bylo ani činné ani nutné.

Po předeslání této důležité pravdy беру do ruky, hodlaje vám vyložiti, jaké účastenství měl sv. Josef v tajemství vtělení Syna božího, jaký při tom úkol zastával, Písmo sv. a potom v duchu vstupuji do chudičkého chléva betlémského, kdež mešká Maria Panna, její božské Dítě, právě narozené, a sv. Josef. Stanuv pak před těmito třemi osobami, tážu se: Kdo jsou ony? A Písmo svaté mi odpovídá: Nemluvně jest pravý Syn boží, člověkem se stavší; to dítě je pravý Bůh a pravý člověk; jako Bůh má otce, jímžto jest věčný Otec, ale matky nemá; jako člověk má matku, jížto jest Maria, ale otce nemá,

Maria je panna neporušená a pravá matka Boha člověkem učiněného. A čím jest sv. Josef tomu Dítěti, čím Marii Panně? Čím jest vzhledem k těm tajemstvím, jež pospolu tvoří tajemství vtělení? Josef — odpovídá mi tu Písmo sv. — jest pravým mužem Mariiným, ale chotěm panickým. A jako muž Marie Panny je nejprve opatrovníkem od Boha Otce ustanoveným.

Opatrovníkem nazýváme toho, jemuž se nějaká věc k ostříhání svěruje. Dle úradku božské Prozřetelnosti mělo tajemství vtělení nějaký čas zůstatí tajno. Panně přesvaté bylo třeba osoby, jež by ji byla před nebezpečím chránila, jež by ji byla potupy uchránila a jež by byla svědkyní jejího panenství s mateřstvím sdruženého. Syn boží člověkem se stavší potřeboval někoho, jenž by mu opatroval, čeho mu k živobytí třeba bylo, jenž by ho ostříhal a nad ním bděl, jako bdí otec nad synem svým. A kdož by nenahlížel nedotknutelnosti tajemství vtělení; kdož by nenahlížel vzácnosti panenství, ochrany Mariiny; kdož by nenahlížel drahocennosti Syna božího člověkem učiněného? Ba věru — v očích věčného Otce nebylo nic nad to vzácnějšího, drahocennějšího.

Nuže, hodlaje všecko to svěřiti bytosti lidské, zvolil si Bůh k tomu sv. Josefa; jemu svěřil tajemství vtělení, jemu odevzdal Marii a Ježíše řka k němu: depositum custodi, t. j. ostříhej, což tobě svěřeno; Josefe, ostříhej mi Marii a Ježíše, rukou tvým je svěruji, do ochrany tvé je vkládám, chraň a ostříhej jich, buď jim chotěm i

otcem; ustanovuji tě opatrovníkem těchto pokladů svých. A tento název, tento úřad jak ctí, jak povznáší svatého Josefa! Svěřená věc je známkou důvěry, i cítiváme se vždycky poctěnými, kdykoliv nám někdo něco drahocného k přechování svěří. Jakž teprve poctiti muselo sv. Josefa jednání věčného Otce, jenž mu svěřil, co měl nejdražšího, co měl nejvzácnějšího na tomto světě!

Za druhé sv. Josef jako muž Marie byl při tajemství vtělení dvojnásobným reprezentantem (zástupcem) a to reprezentantem Boha Otce a reprezentantem Ducha svatého.

Dítě Ježíš jako člověk nemělo otce, jako Bůh měl otcem věčného Otce; Josef však, jako muž Mariin, pokládán byl za otce Ježíšova a také se o Něho jak otec staral, byl tedy zástupcem, reprezentantem věčného Otce u Ježíše jako člověka. Kromě toho jak jsem už vícekrát byl podotkl, stala se Maria matkou působením Ducha svatého, proto nazývá se také Duch sv. chotěm Marie Panny, chotěm však neviditelným, tajemným. A kdo že byl viditelným jeho představitelem zde na zemi? Svatý Josef, jenž v očích lidí byl chotěm Mariiným. Byl tedy světec náš reprezentantem Ducha svatého u Marie jako matky Ježíšovy.

Zastupoval tedy sv. Josef Boha Otce u Ježíše a zastupoval Ducha sv. u Marie Panny jako matky Syna božího. I tento úřad slouží mu ke cti a slávě. Koho král svým zástupcem ustanoví, zajisté že jej povznáší na nej-

vyšší stupeň cti. Nuže soudte, jakou poctou to bylo pro Josefa, když ustanoven byl zástupcem ne nějakého pozemského pouze krále, ale zástupcem věčného Otce a Ducha sv., a k tomu zástupcem jejich při největším z tajemství božích, při tajemství vtělení se Syna božího.

Za třetí zastával sv. Josef při tajemství vtělení úkol (hodnost) otce vzhledem k Ježíši Kristu jako člověku.

Dle úradku a ustanovení Prozřetelnosti božské měl býti Ježíš podroben všem bédám lidským, bylo tedy nezbytně třeba někoho, jenž by se o něho jako otec staral, jenž by se mu postaral o přístřeší, jenž by ho krmil a šatil, nad ním bděl a úhony všeliké ho chránil. A k tomuto převznešenému úkolu vyvolen byl sv. Josef, ježž proto poctívá sv. evangelium přeslavným jménem otce Ježíšova.

A úřad ten slouží k první vznešenosti a slávě světce našeho a staví ho po bok Marii Panně, neboť jestliže Maria svým souhlasem a krví svou dala Ježíši jeho lidskou přirozenost, Josef to byl, jenž ji svou péčí a svou klopotou zachoval; byla-li Maria pravou matkou Ježíšovou, byl Mu Josef jakoby otcem. Z toho patrně, že po třech božských osobách nejsvětější Trojice, po přesvaté Panně nikdo nestál v tak blízkém a těsném styku s tajemstvím vtělení Syna božího jako sv. Josef. Proto také, jak dobře poznamenává sv. Hilarius, nejmenují evandělisté sv. Josefa po narození Ježíšově již synem Davidovým ani mužem

Mariiným, nýbrž výlučně otcem jeho, poněvadž tento titul všecky ostatní do pozadí staví.

Tu tedy máte vysvětlenou účast, jakou měl sv. Josef v tajemství vtělení Syna božího. Účast ta nebyla ani nutná ani činná, jakou spatřujeme u nejsvětější Trojice a Marie Panny, ale stál v nejužším a co nejslavnějším styku s nimi, byl pokladníkem neboli opatrovníkem pokladu věčného Otce, byl zástupcem jeho a Ducha svatého, byl jakoby otcem vtěleného Slova božího. V hodnosti té rozestřel závoj na tajemství vtělení a držel je v utajení, dokud očím světa utajeno býti mělo. Sňatkem svým s Marií jevil se očím lidským otcem Dítěte z ní se narodivšího, pláštěm však sňatku toho zastřel působnost Ducha sv. v Marii, přikryl tajemství jejího panenství s mateřstvím sdruženého; obrazně řečeno byl tajemství tomu tím, čím jest olše křehké révě.

V tajemství tomto panenský kmen, t. j. Maria, vydala plod, vinný hrozen totiž Ježíše, sama ze sebe — bez přispění Josefova, jako vinný kmen raší v listí a vydává plody bez přispění vzpírající jej opory. Ale jako réva a plody její potřebují opory a bez ní by v niveč přišly, podobně při tajemství vtělení Maria a plod panenského života jejího, totiž Ježíš, potřebovali podpory Josefovy, jenž tedy zatím, co tajemství to zrakům lidským zastíral, oporou jeho byl; zastíral je pláštěm svého sňatku s Marií, podpíral je svou ctností, svatostí a svým na-

prostým podrobením se nevyzpytatelným záměrům božské Prozřetelnosti.

Tím, tuším, byl bych vám podal jakés takés ponětí o úkolu, jaký vykázan byl sv. Josefovi při tajemství vtělení, jehož svědkem byl v chlévě betlémském, když se tam božské Dítě narodilo.

* * *

M r a v n é n a u č e n í. Než opustím betlemský chlév, kdež jsme byli svědky zevnějšího naplnění tajemství vtělení Syna božího a vznešeného a vzácného úkolu, který při něm připadl sv. Josefovi, padněme se světce naším k nohám Jezulátka a vyznejme Mu svou víru řkouce: Věřím z celé duše své, že ty, Dítě, z Marie Panny narozené, jsi pravý Syn boží, jenž působením Ducha sv. počat byl v přečistém životě Mariině, jenž se vtělil, člověkem stal, aby nás spasil. Věřím a vyznávám, že jsi pravý Bůh a pravý člověk, jakožto Bůh od věčnosti od Boha zplozený, jakožto člověk z Marie Panny v čase narozený. Věřím a vyznávám, že jsou v Tobě dvě rozdílné přirozenosti, božská a lidská, jež však spojeny jsou v jedné osobě, a to v druhé osobě nejsvětější Trojice.

Tuto víru měl a ji vyznával sv. Josef, nuže, vyznávejme i my ji, neboť bez ní spasení dojíti nemůžeme; budeme-li ji však míti, budem účastni ovoce vtělení tajemství, t. j. poznáme Ježíše, a poznání to dá nám život věčný, neboť „tento jest život věčný, aby poznali tebe,

(samého pravého Boha), a kterého jsi poslal, Ježíše Krista“. (Jan 17, 3.)

Příklad. P. Barryho, když pracoval o spisku, v němž chtěl uvéstí známé mu milosti, jichž se lidem dostalo na přímluvu sv. Josefa, došel od jisté osoby, jež zapověděla uveřejnění svého jména, tento list: Doslechl jsem, že sbíráte příklady ke cti sv. Josefa; vděčnost velí mi, abych vám oznámil milost, které se mně samému na jeho přímluvu dostalo. Za mladých let zaslíbil jsem se Bohu slibem ustavičné čistoty, než potom slibu svému jsem nedostál. Styděl jsem se za tento hřích neměl jsem odvahy, bych se z něho vyznal, i přijímal jsem sv. svátosti svatokrádežně. Od té neměl jsem pokoje ni ve dne ni v noci, proklínal jsem svou falešnou bázeň, ale přes to přese všechno nemohl jsem se odhodlati, abych se z hříchu toho vyznal. V těch úzkostech napadlo mi vzítí útočiště k sv. Josefovi; prosil jsem ho o milost, abych překonal svou falešnou ostýchavost, a sv. Josef mne vyslyšel. Doufám, že jsem vykonal dobrou zpověď. Z vděčnosti za tu milost nosím medailku jeho na krku, i musím se vám přiznati, že jsem napotom nejen všeliká zlá pokušení šťastně překonal, ale i mnoho jiných milostí na jeho přímluvu od Pána Boha obdržel.

Přejeme-li si tedy vždy dobře se zpovídati, zejména vší neupřímnosti při zpovědi se vyvarovati, doporučujeme se přímluvám sv. Josefa. On zajisté vyprosí nám po-

třebné síly, bychom přemohli při svých zpovědích velikou falešnou bázeň a nemístný stud.

Rozjímání 9.

Otcovské starosti Josefovy o Ježíška.

V předešlém rozjímání odbočil jsem od vypravování udalostí ze života sv. Josefa, bych vás obeznámil s účastí jeho při tajemství vtělení Syna božího, s úřadem a úkolem při něm mu vykázaným; nuže, teď ujímám se znova historického (dějepisného) pásma životopisného, z něhož seznáte, že sv. Josef dokonale dostál vznešenému úkolu, k němuž jej byl Bůh povolal; poznáte, že žárlivě ostříhal a opatroval pokladu mu svěřeného, že věrně zastupoval věčného Otce a Duchu sv., že byl pečlivým pěstounem Ježíše Krista. V tomto pojednání zmíním se pouze o jeho starostlivosti o Ježíška za jeho pobytu v chudičském chlévě betlémském.

Jak jsem vám už řekl, Josef a Maria nenalezše místa ve městě, uchýlili se do chléva nedaleko Betlema a tam že se o půl noci narodil světa Spasitel. Nuže, vracím se opět s evandéliem v ruce do toho chléva, i vyložím vám slovy prostými, co se stalo oné památné noci a za následujících čtyřecet dní. Slyšte!

Jakmile Panna Maria dovedla z objetí svých pustit Dítě, jež se z ní narodilo, ihned je odevzdala choti svému Josefovi, jenž první s Marií kochal se pozorováním jeho, jenž první po Matce líbal svaté nožky jeho a klaněl se mu jako pravému Messiáši. Co Maria a Josef milujícím srdcem kolem narozeného Pacholetě šukají, snažíce se je co nej-pohodlněji v jeslích uložit a zimy je uchránit, anděl Hospodinův zvěstoval narození tohoto Dítěte několika pastýřům, kteří tam na blízku u stád svých ponocovali. Pastýři uslyševše slovo, jež jim oznámeno bylo, pravili vespolek: Pojdmež až do Betléma, a vizmež tu věc, která se stala, kterouž Pán ukázal nám. (Luk 2, 15.) A sv. evandělita vypravuje nám dále, že skutečně chvátajíce pustili se do chléva, kdež se narodil Ježíšek, že vešli do chléva a našli tam Marii, Josefa a „nemluvnátko položené v jeslích“.

Sv. evandélium nezmiňuje se o tom, co tu Josef dělal, než nerozpakuji se tvrditi, že předně v srdci svém pocítil strach, hrůzu smíšenou s blaženou nadějí. Při příchodu, neočekávaném příchodu neznámých pastýřů zajisté sevřelo se mu srdce, ježto mu hlavou šlehl strach o Ježíška a Marii, ale zároveň radostí poskočilo mu srdce, poněvadž se nadál pomoci od nich ve svém trapném postavení. S těmito dvojími pocity zajisté uvítal zprva Josef pastýře. Za druhé jistě se ptal pastýřů, co je tam přivedlo, a ochotně na otázky jejich odpovídal. Za třetí seznav příčinu jejich příchodu, jistě že on to byl, jenž

jím ukázal narozené Dítě, by se mu poklonili a dary své k nohám mu složili. A konečně zajisté doznal tu Josef veliké útěchy a žehnal Ježíškovi, jenž z chudičkého toho chléva zvěstovati dal své narození chudým pastýřům a volal je k sobě, by se mu v jeslích klaněli a kořili se divům milosrdenství jeho. Měltě srdce otcovské k Ježíškovi, a proto když viděl, že se mu lidé koří, že ho uznávají za Messiáše, jedvaže se narodil, srdce jeho naplnilo se svatou radostí a útěchou. Můžeme tedy směle tvrditi, třebas sv. evangelium nám vypravovalo toliko o pastýřích, že odcházeli z chléva plni radosti a plesání, že i srdce Josefovo radostí překypovalo. Tu máte první rys otcovské starosti světce našeho o dítě Ježíše!

O jiném rysu jeho péče vypravuje nám sv. evangelium osmého dne po narození pacholetě božského. Dle předpisu zákona Mojžíšova bývalo osmého dne po narození každé pachole obřezáno, při kteréžto příležitosti bývalo mu také jméno dáno. Volba jména bývala jinak v moci rodičů, ale pokud se týkalo Dítěte z Marie narozeného, jméno, jež mu mělo býti dáno, bylo andělem oznámeno dříve již jak Matce jeho tak i Josefovi, neboť pravil anděl Josefovi: Porodíš (totiž manželka tvá Maria) syna, a nazveš jméno jeho Ježíš. (Mat. 1, 21.) Panně Marii pak pravil archanděl Gabriel: Aj počneš v životě a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. (Luk. 1, 31.) Nuže, sv. evandélium výslovně podotýká: A když se naplnilo dní osm, aby obřezáno bylo dítě, nazváno jest

jméno jeho Ježíš, kterýmž nazváno bylo od anděla prve, než se v životě počalo. (Luk. 2, 21.) Kde však a od koho božské Dítě obřezáno bylo, na to nepodává nám evangelium žádné odpovědi, ale je velmi pravděpodobno, že dítě Ježíš bylo obřezáno v témže chlívě, v němž se narodilo, a rovněž věrojatno jest, že obřezáno bylo samým Josefem, jenž je také nazval Ježíšem, jak mu byl přikázal anděl, neboť zpravidla vykonával obřad ten otec a rovněž otec to býval, jenž dítěti jméno dával. Ostatně co se toho týká, čtu u sv. Matouše v hl. 1. verši 25.: A nazval (totiž Josef) jméno jeho Ježíš.

Náš tedy světec první na své oči zřel první krůpěje prolité božské krve Ježíšovy; oné krve, jež měla vykoupiti svět; on také první na zemi pronesl, vyslovil přesvaté jméno Ježíš, což znamená tolik co Vykupitel neboli Spasitel. S jakou asi úctou přiložil tu sv. Josef, jenž věděl, že dítě to je pravý Syn boží, nože k svatému tělu jeho, s jakou asi úctou patřil na ty první krůpěje krve jeho a s jakou asi úctou vyslovil tu přesvaté jméno jeho! Věru, jestliže podáváje Ježíška pastýřům k uctění, adorování, velikou útěchu pocítil v srdci svém, jistě při obřízce božského dítěte na jevo dal veliký podiv sloučený se svrchovanou úctou.

Všeobecně se za to má, že Ježíš, Maria a Josef čtyrycet dní se zdrželi v betlémském chlívě. Dle tohoto mínění byl Josef ve chlívě tom svědkem jednoho z nejtklivějších výjevů, výjevu, o němž evangelium dopodrobna

vypravuje a o němž se já tu aspoň částečně zmíniti hodlám. — Co andělé zpěvy svými na luzích betlemských ohlašovali narození dítka Ježíše, objevení se nové hvězdy zvěstovalo narození to dalekému Východu. Spatřivše hvězdu tu tři králové, mágy neboli mudrci zvaní, vydali se na cestu hledat novorozeného Messiáše. Hvězda vedouc dovedla je do Jerusalema, kdež jim zmizela. Z toho usuzovali mudrcové, že se v Jerusalemě narodilo dítě, jehož hledat vyšli, a proto také jali se lidí dotazovati: Kde jest ten, kterýž se narodil král židovský? Vidělit jsme hvězdu jeho na Východě, i přišli jsme poklonit se jemu. Dověděl se o tom Herodes, jenž tehdy v Jerusalemě kraloval, povolal k sobě mudrců, shromáždil u sebe všecka knížata a učitele lidu, i tázal se jich, kdeže by se naroditi měl jejich Messiáš. A když otázaní v odpověď dali, že dle Micheášova proroctví očekávaný Messiáš naroditi se má v Betlémě, pravil Herodes mudrcům: Dítě, jehož hledáte, má se v Betlémě naroditi; jděte tam a ptejte se pilně na dítě to, a když je naleznete, zvěstujtež mi, abych i já přijda poklonil se jemu. Na to vydali se mudrcové na cestu do Betlema, města nepřítis od Jerusalema vzdáleného. Jedva že z Jerusalema vyšli, znova ukázala se jim vůdčí hvězda, jež předcházela je, až i přišedši stanula nad místem, kdež bylo Dítě, vešli do chléva, kdež našli dítě s Marií, matkou jeho, i padše k nohám Ježíšovým, klaněli se Jemu a obětovali mu zlato, kadidlo a myrrhu na znamení, že vidí a uznávají

v tom dítěli nejen člověka, ale i Boha-krále. Třebas evandélium o sv. Josefovi ani slovem při té příležitosti se nezmiňovalo, jakoby při tom nebyl býval, přece jisto jest, že tam tehdy nejenom přítomen byl, nýbrž též jako hlava domu sám osobně Ježíška mudrcům ukázal.

A kdož popíše jeho při té příležitosti podiv, jeho plesání? Viděl Ježíše v největší chudobě, a při tom slyšel, že narození jeho bylo již zvěstováno na Východě, v osobách tří králů viděl u nohou Ježíšových klečeti národy pohanské, v jejich pak darech projev jejich víry v božství Kristovo. I není možná, aby v tom okamžiku nebylo srdce jeho pocítovalo vší útěchy, jíž schopno jest srdce otcovské při pohledu na oslavu syna svého.

Tu máte načrtnuty otcovské starosti Josefovy o Ježíška za oněch čtyřcet dní, jež ztrávil ve chlévě, kdež se byl narodil. On — Syn boží člověkem se stal, aby se dal lidem poznat, aby se nechal od nich jako Bůh uctívat, aby všechny lidi spasil prolitím krve své; a Josef byl první, jenž viděl ho uctívaného, za pravého Messiáše uznaného; on první vyslovil přesvaté jméno jeho zde na zemi; on první viděl ho prolíti svou drahou krev. Z toho můžete seznati, že sv. patriarcha náš hned v betlemském chlévě vystupuje jako hlava přesvaté rodiny, skládající se z něho, Marie a Ježíše a že přispívá k provedení podivuhodného záměru božského o vykoupení světa.

M r a v n é n a u č e n í. Viděli jsme, že sv. Josef první z lidí pronesl přesvaté jméno Ježíš. Když Ježíš povyrosl, zajisté častěji za den vyslovoval Josef jméno to. I nerozpakuji se tvrditi, že pokaždé při jeho vyslovení ukláněl hlavu svou na znamení úcty své před Nositelem jeho. Přesvaté jméno to můžeme i my vyslovovat, i nadívám se, že příklad Josefův pohne nás, abychom je předně hodně často vyslovovali. Milující se přes tu chvíli jména svá pronášejí; my Ježíše přece milujeme, tož tedy vzývejme hodně často přesvaté jméno jeho. Aspoň hned ráno když vstaneme rceme: Ve jménu Ježíšově vstávám, nebo: Ježíš buď ve všech mých myšlenkách, slovech a skutcích! Jméno to vzývejme v čas pokušení, kdykoliv nějaké soužení na nás přikvačí, se jménem tím do práce se dávejme, s jménem tím na lože se kladme; zkrátka a dobře, vzývejme jméno to co možná zhusta, neb jméno to hrozné jest ďáblu a andělům jeho, ctitelům pak zdrojem mnohých milostí.

Za druhé kdykoliv přesvaté jméno Ježíš vyslovíme, neopomeňme po příkladě Josefově uctivě hlavy své uklonit, aby Ježíš vpravdě byl zřídlem naší spásy.

P ř í k l a d. Sv. Markétě Kortonské mnohokrát zjevití se ráčil Ježíš Kristus. Při jednom tom zjevení pravil jí Pán toto: Dcero, chceš-li se mi zavděčiti, žádám tě, abys neopomenula nižádného dne nějakým způsobem uctiti mého domnělého (putativního) otce, sv. Josefa.

Ježíš Kristus sám tedy doporučil této světici, by denně sv. Josefa uctívala. Nuže, následujme příkladu sv. Markéty, jež uposlechla vyzvání Páně, i umiňme si každého dne něco ke cti sv. Josefa vykonati, a když to ne, tedy aspoň každé středy a to po dobu měsíce sv. Josefovi zasvěceného, t. j. v březnu. Tím vykonáme skutek milý srdci Ježíšovu, milý sv. Josefovi a nám nanejvýše prospěšný.

Rozjímání 10.

Svatá rodina v chrámě Jerusalémském.

Svatá rodina skládala se z Ježíše, Marie a Josefa. Vznikla ve chlěvě betlemském oné noci, které narodilo se dítě Ježíš. Co do svatosti a důstojnosti zaujímal sv. Josef v rodině té místo poslední, ale dle úřadu, který měl zastávati, byl v ní osobou první, byl hlavou rodiny přesvaté. Sám Bůh ho za takového ustanovil, neboť — jak později uvidíme — jemu oznamoval Bůh rozkazy svaté rodiny se týkající.

A Josef jako hlava rodiny vystoupil hned tehda, když dítě Ježíše ukazoval pastýřům a potom mudrcům; jako hlava rodiny vystoupil při obřízce Ježíšově. Než až dosud vystupoval jako hlava rodiny přesvaté toliko v soukromí, od této však chvíle budeme ho viděti tak

i veřejně vystupovati. Poprvé vystoupil veřejně v chrámě jerusalémském, o čemž v tomto rozjímání pojednám.

Všeobecně za to se má, že tři králové dostavili se k Pánu Ježíši tak kolem třicátého dne po jeho narození. Po odchodu mudrců zdá se býti pravděpodobno, že sv. rodina — jak jsem se již zmínil — prodlévala ve chlívě betlémském dále až do čtyřcátého dne po narození Páně. Z té doby nevíme nic jistého. Když bylo Ježíškovi čtyřcet dní, tu opět se o něm, o Panně Marii a Josefovi zmiňuje sv. evandélium. Abyste rozuměli dotyčnému vypravování sv. evandělí, třeba vám znáti, že u židů v těch dobách platily dva zákony ve příčině porodů. Jeden z nich týkal se matky, druhý dítě, bylo-li prvorozeným. Matka pokládána byla za nečistou, proto také nesměla po čtyřcet dní do chrámu; po vypršení té doby musila se dostaviti do chrámu k očistě a obětovati při tom nějaký dar. I prvorozenec musil do chrámu býti donesen, obětován býti Bohu a pak ze služby boží vykoupen pěti stříbrnými penízky.

Ani Maria ani Ježíš nepodléhali zákonům těm, nicméně chtěli je zachovati, i vypravuje o tom sv. Lukáš (2, 22.) takto: A když se naplnili dnové jejího (t. j. Mariina) očišťování podle zákona Mojžíšova, nesli jej (t. j. Ježíše) do Jerusalema, aby ho postavili před Pánem.

Při této příležitosti provázal sv. Josef Pannu Marii a Ježíše do chrámu; to je jisto, neboť sv. evandělísta dí „nesli“ jej. Ale rovněž jisto jest, třebas se sv. evandělísta

o tom nezmiňoval, že při té příležitosti sv. Josef jako hlava rodiny si vedl. Tak na př. Josef postaral se o dvě hrdliček, jež Maria obětovatí měla jako oběť předepsanou chudým matkám; Josef opatřil také pět stříbrných siklů na vykoupení božského dítěte; Josef nesl pachole na loktech svých z Betlema až do Jerusalema a Josef obětoval dítě Bohu skrze knězovy ruce.

Tehdy ponejprv vystoupil Josef veřejně jako otec Ježíšův a jako hlava přesvaté rodiny; při tomto pak jeho veřejném vystoupení sběhlo se mnoho věcí, jež ho údivem naplnily. Jaké to věci?

Zatím co Maria a Josef v chrámě meškali, by zadost učinili zákonu o očišťování a obětování, stařeček jménem Simeon, jemuž se dostalo ujištění od Ducha sv., že neumře, dokud by nespatrił toužebně očekávaného Messiáše, z vnuknutí božího přišel téže chvíle do chrámu, poznal v Mariině dítěti Spasitele světa, i vzav ho do náruče zvolal v radostném vytržení: Nyní, Pane, rád umru, nebo spatřily oči mé spasení světa, spatřily toho, jehož jsi poslal k osvícení pohanů a k spáse lidu israelského! A odevzdávaje pachole Ježíška matce jeho Marii, pravil jí: Aj, postaven jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli a za znamení, jemuž bude odpíráno. Tvou pak vlastní duši pronikne meč. A co Simeon ještě mluvil, přišla do chrámu stařenka jménem Anna, poznala rovněž z vnuknutí božího v dítěti tom světa Spasitele, i jala se „mluvit o něm všechněm, kteří očekávali vykoupení

israelského“. A toto vzbudilo podiv Josefův, jak dí sv. evandělita napsav: Otec pak a matka jeho divili se těm věcem, kteréž praveny byly o něm. (Luk. 2, 33.)

A tu, ježto sv. evandélium výslovně podotýká, že se sv. Josef divil, dovoluji si poznamenati, že měl také proč se diviti. Předně proto, že viděl, kterak Ježíš za pravého Messiáše jest uznán. Ježíš zevně jevil se zrakům lidským obyčejným dítětem, nižádné známky božství na sobě nemaje, a přece poznali v něm Simeon a Anna pravého Messiáše! To podivem naplnilo Josefa neobyčejným. Viděltě ho již Messiášem uznaného a poznaného od pastýřů a od mudrců, než pastýře přivedli k Ježíškovi andělé, mudrce pak hvězda, tito i onino klaněli se mu v soukromí, ve chlévě, ale tu v chrámě poznávají v dítětu tom pravého Messiáše dvě svaté osoby bez jakéhokoliv zevnějšího znamení a koří se mu — veřejně! Ježíš tajil božství své, nicméně Simeon a Anna pronikají v tajemství jeho a zjevují je ostatním kolem lidem! Jakž by tedy nebyl býval Josef naplněn podivením velikým, když pozoroval tyto projevy lidské prozřetelnosti? Inu ano, divil se moudrosti, všemohoucnosti boží zračící se ve zjevení dítěte Ježíše jakožto světa Spasitele dvěma starým svatým osobám a to Simeonovi a Anně!

Po druhé divil se Josef slovům stařečka Simeona. Pozoruje Ježíška povídal si Josef v duchu: Dítě toto jest pravý Syn boží, jenž se dítětem naroditi ráčil a podobným učiněn jest kterémukoliv jinému nemluvněti; narodil se

v chudobě, podrobil se obřízce, nechal se obětovati Bohu a pak vykoupiti ze služby jeho; vše to z lásky k lidem, aby je spasil. O, jak dobrým je to božské dítě, kterak ono lidi miluje, co pro ně činí!

Když pak stařec Simeon pravil Marii: Dítě toto bude tvému srdci ostrým jakoby mečem, tu viděl Josef v duchu bolestné utrpení, jemuž se měl Ježíš podrobiti pro spásu světa, a předzvědění to naplnilo srdce jeho opět podivem. A jak by se nebyl divil, vida tolik dobroty u Ježíše? Nestačí tedy — povídal si opět a opět v duchu — nestačí tedy tomuto Dítěti božskému, že na sebe vzalo přirozenost lidskou, že se v největší chudobě narodilo, ono chce ještě podstoupiti muka nejtrpčší! O, té dobroty! O, toho sebezmaření! — Hle, proč se Josef dále divil v chrámě jerusalemském.

Další pohnutkou podivu byla Josefovi Maria Panna, jeho choť. Viděl ji v davu jiných žen, viděl ji dostaviti se k očišťování, jehož nepotřebovala, i divil se pokoře její, poslušnosti její. Slyšel, jak jí předpověděny byly hrozné bolesti i žasl nad jejím odříkáním se. O, i Maria byla předmětem podivu v chrámě jerusalemském Josefovi!

A konečně divil se tam Josef božské prozřetelnosti, jež skrze Simeona a Annu obracela oči světa na Ježíše, jenž měl býti jeho Spasitelem.

Ze všeho toho, co jsem vám dosud byl řekl, uzavírám, že sv. Josef v chrámě jerusalemském předešel tajemství kalvarské. Na té hoře měl se jednoho dne Ježíš

obětovati v oběť smírnou svému nebeskému Otci, tam podstoupiti měl bolestnou smrt; v chrámě jerusalemském obětoval Josef téhož Ježíše — jako dítě — Panu Bohu a pak Ho vykoupil, tam v duchu již napřed viděl bolesti Jeho, i splynulo hned tehda srdce jeho otcovské s Ježíšem umučeným. Takto bral světec náš hned od té chvíle účastenství v tajemství vykoupení pokolení lidského.

* * *

Mravné naučení. Z chování se svaté rodiny v čtyřicátý den po narození Ježíšově učme se podrobovat se ochotně předpisům církevním. Hle, Maria nebyla podrobena zákonu o očišťování, poněvadž se matkou stala zázračným způsobem; Ježíš nebyl podroben zákonu představiteli se Hospodinovi ve chrámě, ježto jako Bůh byl pánem všehomíra, nicméně podrobili se předpisům těm jak Maria, tak i Ježíš, Josef pak opatřil, čeho třeba bylo. Hle, jak zářný to příklad poslušnosti — nám! Když svatá rodina poslechla předpisu zákona Mojžíšova, nejsouc jimi vázána, poslouvejme my aspoň tehda, když ten neb onen předpis výslovně nás zavazuje. Na příklad každé neděle povinni jsme obcovati mši sv., čtvrté přikázání církevní zavazuje nás k velikonočnímu přijetí sv. svátostí, třetí pak zdržovati se každý pátek masitých pokrmů, v postě zavázáni jsme k postu ujmy atd., nuže, zachovávejme svědomitě předpisy ty a neshánějme se

kraj světa po záminkách a zábarkách, dispensovati se od zachovávaní jich.

Od Josefa a Marie Panny, jižto obětovali Pánu dítě Ježíše, učež se rodiče dítky své obětovati Pánu, by jim žehnal, by je v nevinnosti zachoval a ode všeho zla chránil.

Příklad. Sv. Vincenc Paulanský projevoval svou úctu a důvěru k sv. Josefovi rozličnými způsoby. Tak na př. stavil kněžím svého řádu sv. Josefa jako nejdokonalejší vzor kněze. Pod ochranu jeho postavil všechny semináře jím založené nebo řízené. Odesílaje kněze své na missie, kladl jim na srdce, by se doporučeli ochraně sv. Josefa a věřící k úctě jeho nabádali. Učme se od sv. Vincence všichni shlížeti se ve sv. Josefovi, neboť jistě každý z nás nalezne u něho něco, čeho by následovati měl.

Rozjímání 11.

Sv. Josef uchovává Ježíše smrti.

Vykládaje o sňatku Josefa s Marií pravil jsem mezi jiným, že sňatkem tím zachránil Marii čest a život, tím také zachoval život Ježíši v přečistém životě jejím počatému. Můžeme tedy vším právem říci, že Josef smrti uchránil Ježíše prve nežli se narodil. Teď však podo-

týkám, že světec náš uchránil smrti Ježíška ještě jednou, tentokrát svou ochotou a slepou poslušností a podrobením se vůli boží. O tom pojednám právě v tomto rozjímání.

V předešlém rozjímání zůstavili jsme přesvatou rodinu v chrámě jerusalemském, kdež jsme svědky byli očišťování Panny Marie a obětování dítky Ježíše Hospodínovi, radosti starce Simeona, jeho prorockých slov a podivení, jehož sv. Josef doznal při té příležitosti. Navazuje znova nit historického vypravování, podotýkám hned, že sv. rodina po vykonaných obřadech zákonem předepsaných opustila chrám jerusalemský. A kam asi se odebrala?

Odpovídám: Kam se odebrala, s jistotou nevíme. Z evandělia sv. Lukáše zdálo by se, že nepródleně se do Nazareta vypravila, ale dle vypravování sv. Matouše že se odebrala do Betlema. Ježto z vypravování sv. evandelistů naprosté pravdy dobrati se nelze ve příčině dalšího ubytování se svaté rodiny po očišťování Panny Marie, třeba přestat na tradici a dle podání ústního zdá se, že sv. rodina vrátila se do Betléma, a to opět do chléva, kdež se byl Pán Ježíš narodil, ježž — jak za to míti můžeme — sv. Josef jako dovedný tesař poněkud obytným učinil, v chaloupku jej přizpůsobiv.

Předeslav to, podotýkám, že to pouze domněnka, nechám sv. rodině si oddechnouti po cestě z Jerusalema a vrátím se ke králi Herodovi a k mudrcům, o nichž jsem vám už vypravoval.

Pamatujete-li se ještě, dovedete se rozpomenout na slova, jež Herodes byl připojil k udání rodiště očekávaného Messiáše mudrcům. Byla to slova: Když dítě (Ježíše) naleznete, zvěstujtež mi, abych i já přijda poklonil se jemu. Než to nebyla pravá příčina, pro kterou toužil Herodes dovědět se o pobytu toho dítěte. Herodes slyšel jak mudrce tak i židovské kněze titulovati ho „králem židovským“. — Kde jest ten, kterýž se narodil král židovský? — Obával se, že by ho to dítě mohlo dnes nebo zítra s trůnu svrhnouti, a tomu aby zabránil, hledal bezživotí jeho.

Ale Bůh, jenž zná i nejtajnější myšlenky lidské, věděl též o hanebném úmyslu Herodově, i vypravuje nám sv. evandélium, že Hospodin, aby Herodovy záměry zmařil, poslal anděla svého, jenž mudrce ve snách napomenul, aby se k Herodovi nevraceli, ale aby se jinou cestou navrátili do krajiny své. Mudrci uposlechli napomenutí tohoto.

Herodes čekal nějaký čas na ně, ale když se králové k němu nevraceli, vzdal se naděje, že by takto našel narozené dítě. Ale nevzdal se naděje ani touhy o život je připravit, a aby se mu úmysl jeho podařil, umínil si, že dá povraždit všechna pacholeta v Betlemě a okolí jeho „od dvouletých a níže podle času, na kterýž se byl pilně vyptal od mudrců“. Krutý rozkaz ten byl proveden, mnoho pacholat bylo povražďeno, ale nebylo

utraceno to pachole, jehož bezživotí hledal, nebyl usmrcen Ježíšek. Hle, kterak se to stalo !

Když Herodes nařídil povražditi pacholata, zdržovala se svatá rodina ve chlívě betlemském, kdež jsme ji byli zanechali po jejím návratu z Jerusalema.

Z toho zřetelno, že pachole Ježíš tonulo opravdu v nebezpečí padnouti do rukou vrahům. Josef a Maria neměli o ničem ani zdání, proto pokojně dleli ve svém chudičkém chlívě, připravující se na cestu do Nazaretu. Nadešla zatím noc před vraždou dítek ; Ježíš, Maria a Josef pohrouženi byli v klidný spánek spravedlivých, ale nespal Hospodin, jenž, aby dítě Ježíše vytrhl úkladům vrahovým, poslal anděla svého, jenž vzbudiv Josefa pravil mu : Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a utec do Egypta, neboť bude Herodes hledati dítěte, aby zahubil je. (Mat. 2, 13.)

Josef slyše to, rychle vstal, vzbudil Marii, oznámil jí rozkaz andělův a pověděl jí o nebezpečí Ježíškovi hrozícím. Sebrav chvatně co měl, vydal se neprodleně na útěk do Egypta s Ježíškem a Marií, a tak uchoval Ježíše smrti hrozící Mu. — Kterýžto vstal a vzal dítě i matku jeho a odešel do Egypta, praví sv. Matouš. (2, 14.)

Tento příběh v životě našeho světce je příliš důležitý, než abych mohl přestat na pouhém jeho záznamu ; příběh ten zasluhuje několik úvah a poznámek, jež tuto činím. Předem a nejprve upozorňuji laskavé čtenáře na to, že Bůh neposlal anděla svého k Marii, ale že jej

poslal k Josefovi. — Aj, anděl Páně ukázal se Josefovi ve snách. — Rozkazy rodiny se týkající oznamovány vždy bývají její hlavě. Poslav tedy Bůh anděla svého s rozkazem k Josefovi, aby utekl do Egypta, prohlásil ho tím za hlavu přesvaté rodiny. Titulu toho nabyl už sňatkem svým s Marií a úřadem mu svěřeným ohledně Ježíše, ale poněvadž při této příležitosti sám Pán za takového jej uznal, učiníme dobře, když i my používáme této příležitosti, slavnostně ho prohlásíme hlavou přesvaté rodiny. Titulem tím jenom zvýšíme čest a slávu sv. Josefa. Je-li ctí, slávou, býti hlavou kterékoliv rodiny, jakou teprv ctí a slávou jest býti hlavou rodiny nejsvětější, hlavou rodiny, jež v pravém slova významu nazývá se přesvatou, ba dokonce Trojicí stvořenou pro svou podobnost s Trojicí nestvořenou? Ba věru, zařaďme mezi Josefovy pocty a vyznamenání i toto: Byl hlavou rodiny sestávající z Ježíše, Marie a jeho, proto dosáhl první slávy, již titulem tím možná nabýti, jako sňatkem svým s Marií nabyl první cti, již sňatkem lze dosáhnouti.

Dále upozorňuji čtenáře své, že zavraždění pacholat betlemských Herodem nařízené skutečně také bylo provedeno. Z čehož patrně, že by pachole Ježíš, kdyby Josef nebyl okamžitě uposlechl andělova rozkazu, do rukou vrahů bylo padlo a od nich utraceno bývalo. Vším právem můžeme tedy říci, že sv. Josef zachoval Ježíškovi život. Zachová-li však někdo druhému život, říkáme, že se stal jeho druhým otcem. Když tedy sv.

Josef Ježíškovi život zachoval, stal se mu druhým otcem. Nebeský Otec dal nám Ježíše skrze Marii, Josef pak dal nám jej, zachovav mu život.

Vím, že mohl Bůh uchrániti Ježíše smrti i jinými prostředky, ale uznal-li za dobré vyhradit tuto čest Josefovi, proč bychom se my nepodivovali tomuto jeho významení převznešenému, proč bychom mu neděkovali, že zachránil od smrti našeho božského Vykupitele?

Za třetí poznamenávám, že se sv. Josef při této příležitosti více nežli kdy jindy stal účastným utrpení božského Spasitele. Spolu s Ním nesl bolesti obřízky; pro Něho strádal, když slyšel předpověděné Simeonem utrpení jeho; teď pak vida Ho na smrt pronásledovaného, živou účast bere v tomto prvním pronásledování jeho, i pociťuje v otcovském srdci svém všecku toho trpkost a hořkost. Z té příčiny nazývá sv. Jan Zlatoústý světce našeho spoluúčastníkem a prostředníkem tajemství vykoupení (*consortem et mediatorem Mysterii Redemptionis*).

A konečně poukazují na podivuhodný způsob, jímžto Josef zachránil dítě Ježíše. V noci zjevil se mu anděl, poručil mu, by se bez odkladu na útěk dal, by se odebral do země vzdálené a neznámé; Maria byla útlého, slabého těla, Ježíš pak teprve několik měsíců stár; bylo to v měsíci únoru, v době tedy k tak daleké cestě pramálo vhodné a příznivé. To a mnoho jiného stavělo zajisté světců našemu na oči obtížnost provedení andělova rozkazu. Než Josef neohlíží se na obtíže, na nepohodlí;

anděl poručil mu na cestu se dát, a on se na ni dává. A touto poslušností ochotnou a slepou zvítězil nad Herodovými úklady, uchoval Ježíše smrti.

* * *

Mravné naučení. Ochota a rychlost, s jakou sv. Josef vykonal andělův rozkaz, nechať slouží nám vzorem v četných života našeho okolnostech, najmě tehda, když slyšíme domlouvati nám niterný hlas: Zanech té a té společnosti, toho místa, toho zaměstnání, není to pro tebe. Zanech karbanu, nevysedávej stále v hospodě, varuj se opilství a smilstva, měj se na pozoru před zabálkou, vystříhej se klení, parádivosti. Modlívej se horlivěji, přístup častěji k svatým svátostem, choď pilně na kázání a pod. Kdykoliv podobné hlasy zaslechneme, vzpomeňme si, že pocházejí od Pána Boha, jak onen hlas, jenž pravil Josefovi: Vstaň, vezmi dítě a matku jeho a utec do Egypta! i hleďme k výzvě hlasů těch tak se zachovati, jako se k vyzvání andělovu zachoval sv. Josef, uposlechněme ho totiž za prvé rychle. Kdyby se Josef ihned nevypravil na cestu, snad by nebyl Ježíška zachránil; neuposlechneme-li my hned prvního volání Páně, kdož ví, promluví-li k nám ještě svou milostí. Za druhé odhodlaně. Josef neohlížel se na žádnou z obtíží a nesnází, jež v sobě choval okamžitý útěk; nuže, neohlížejme se ani my na těžkosti, jež se nám snad v cestu stavěti budou, jakmile bychom s milostí boží spolupůsobiti chtěli. A za

třetí slepě. Josef mohl to a ono andělovi namítnouti, leč neučinil tak, nýbrž skloniv hlavu hned se na cestu dal. Snad i my budeme míti ten či onen důvod zdánlivě oprávněný k tomu, bychom volání milosti boží neposlechli, než nedbejme na to. Pán lépe ví co s námi činí a co s námi obmýšlí, a cokoliv činí, vše k našemu dobru činí, proto povinností naší jest podrobiti se vůli jeho a říci: Pane, ty's promluvil, na mně jest poslechnouti vůle tvé!

Tu máte tedy naučení, jež nám dává sv. Josef svým jednáním! Poslušností rychlou a slepou zachránil Josef Ježíška od smrti, toutéž rychlostí uchráníme my duše své od smrti — věčné.

Příklad. Učený Gerson navrhl na obecném sněmu kostnickém sv. Josefa za sprostředkovatele k utišení a uklizení bouří a rozbrojů, jež tehda na církev sv. dorážely. Isidor Isolanský vypravuje, že podobný návrh učiněn byl už před tím v církvi východní. Na sněmě vatikánském učinili opět mnozí biskupové tentýž návrh ve prospěch církve svaté za těch přesmutných dob. Z příkladů těch vysvítá, že mezi křesťany panovalo odjakživa přesvědčení, že sv. Josef jest obráncem církve katolické, hlavně za dob pronásledování a bojů proti ní ať už toho neb onoho rázu. Přesvědčení to vyplynulo takměř samo sebou z události, o které jsem vám právě vypravoval. Církev sv. má za hlavu neviditelnou Ježíše Krista, jenž ji založil, téhož Ježíše, jehož sv. Josef od smrti uchránil. Nuže, ráčil li Pán světce toho použití za nástroj při za-

chránění Ježíše před úklady Herodovými, proč by ho nepoužil za obhájce církve svaté, této představitelky Kristovy zde na zemi, proti nástrahám jí líčeným? Proto vidouce církev sv. napadenu moderními Herody, utíkejme se s důvěrou k sv. Josefovi a on dopomůže jí k vítězství a žádoucímu pokoji!

Rozjímání 12.

Svatá rodina ve vyhnanství.

V předešlém rozjímání opustili jsme sv. Josefa v té, kdy se právě s Ježíšem a Marií chystal na útěk do Egypta. Doprovodíme ho teď na cestě jeho do Egypta, kdež s ním v trapném a dlouhém vyhnanství pobudeme a pak do Nazareta se s ním vrátíme. Za té doby, jež se nazývá dobou vyhnanství svaté rodiny, uvidíme, jak sv. Josef vystupuje jako vůdce, opora a záštita Ježíše a Marie Panny, a to s velikými oběťmi, s mnohým namáháním a strádáním.

Sv. evandélium po sdělení, jak Josef napomenut byv andělem z Betlema ušel, dokládá pouze, že se uchýlil do Egypta a tam zůstal až do smrti Herodovy, načež na vyzvání opět andělovo do vlasti své se vrátil. Ježto sv. evandělista na tom toliko přestává, nevíme nic jistého ani o tom, jak se mu vedlo na útěku do Egypta, ani o tom,

jak se mu tam dařilo, ni o tom, co zkusil na zpáteční cestě do vlasti své. Než čeho nám sv. evangelium nevypravuje, toho dobrati se můžeme jednak z dohadů, jednak ze starých podání; nuže já v průvodě těch dohadů a tradic připojuji se v duchu k svaté rodině přechající z Betelema, i vidím především našeho světce zmítaného trapnou nejistotou.

Je tmavá noc, třeba zrychlití krok, aby oddálil od Ježíše nebezpečí smrti; Maria jest útlounkého těla, silnice jsou arci pohodlny, ale po nich bere se plno lidu, proto jsou Ježíškovi nebezpečny; cesty, stezky horské jsou arci nepohodlny, zajde si jimi, ale za to jsou bezpečnější před Herodovými stíhateli. Myšlenky ty zmítají myslí Josefovou od prvního okamžiku co se na cestu vybírá; je na rozpacích, jak se rozhodnouti, kudy se dáti. Než v srdci jeho velitelsky ozývá se hlas poroučející mu zachrániti Ježíška, i zapomíná na obtíže a na nepohodlí, jež s sebou nesou tajné a klikaté stezky horské, i rozhoduje se pro ně jako pro bezpečnější pro pachole božské. Kudy se vlastně bral, kde odpočíval, kolik dní na cestě ztrávil, než hranic egyptských dospěl, není známo. Jisto však jest, že mu bylo uraziti přes sedmdesát mil a že tedy k tomu nejméně týden potřeboval. A zajisté že to byl náramně bolestný pro něho týden! Bolestný pro strach, že ho snad nepřátelé Ježíšovi doženou nebo že ho snad ta neb ona nehoda postihne; bolestný pro nesnáze, jimž vydány viděl ve dne v noci Ježíše a Marie; bolestný pro

nemožnost opatřit jim slušného přístřeší a útulku aspoň na krátké doby odpočinku, výživnější stravy, pohodlnější cesty.

Stará podání vypravují o různých příhodách za té cesty přesvaté rodině se přihodivších, já se tu zmíniti chci jenom o jedné, o které vypravují mnozí spisovatelé staří i mladí, a to o této: Jednoho podvečera, kdy se sv. rodina octla u lesa, ohlížel se sv. Josef po nějakém útulku, kde by mohl přenocovati, když tu z nenadání vypadl na ně zákeřník, aby je obral. Ale uzřev Ježíška a Pannu Marii lotr onen náhle jakoby se byl vyměnil, místo aby podnikl útok na Josefovou kapsu nebo život, vyzval ho, aby se k němu do chalupy na noc uchýlil. Josef pozvání to přijal a ztrávil oné noci v chajdě lotrově. Druhého dne když se loučili s nenadálým hostitelem svým, pravila mu Maria: Děkujeme ti za lásku, kterou jsi nám prokázal, teď se ti za ni odsloužiti nemůžeme, ale přijde den, kdy tě za tuto službu bohatě odmění toto Dítě, jež v náručí nesu.

Má se za to, že lotrem tím byl Dismas, jenž ukřižován byv s Ježíšem na Kalvarii, před svou smrtí se obrátil a zaslechl z úst Páně tato potěšitelná slova: Ještě dnes budeš se mnou v ráji.

Zbožné podání ví ještě o mnoha jiných dojemných a něžných příhodách, jež potkaly přesvatou rodinu na té dlouhé a namáhavé cestě, než já od nich odezírám a hned vstupuju se sv. rodinou do Egypta. A abych se

příliš nevzdálil od sv. Josefa, myslím, že Josef, octnuv se na půdě egyptské, sladké doznal útěchy a to jednak proto, že viděl Ježíška mimo vše nebezpečí, jednak proto, že viděl skončeno již cestování pro Marii příliš obtížné. Než za nedlouho cítil v srdci svém bodení nových trnů a strážní. Egypt byl mu zemí naprosto cizí a neznámou; lid, k němuž se byl uchýlil, nejen cizincem mu byl, ale holdoval též pohanství; ta trocha peněz, kterou měl, cestou byla utracena, a přece třeba bylo opatřiti Marii a Ježíškovi potravu a šatstva, jakož i přístřeší na dobu pobytu v Egyptě. To vše dokázati měl sv. Josef bez peněz, bez známostí. I není pochyby, že starosti o to vše bolestně skrušovaly jeho otcovské srdce. Než nedal toho na sobě znáti. — Sv. evandělita neudává nám ani kde se usídlil, ani jak dlouho v Egyptě pobyl, ani jak své vyhnanství tam přežil, proto také nic z toho nevíme s naprostou jistotou. Zdá se však velmi pravděpodobným, že se sv. Josef usadil v lidnatém městě řečeném Heliopolis. Tam po dnes ukazuje se studnice, k níž Panna Maria pro vodu chodívala a u níž právala chudičké prádlo rodiny své. Ukazuje se tam také strom, v jehož chládku prý Panna Maria se svým božským dítětem sedávala.

Dále zdá se býti pravdě podobným, že sv. Josef provozoval v Egyptě své řemeslo, pracuje jako tovaryš u některého mistra heliopolského a že denní mzda byla jediným jeho výdělkem, z něhož mu bylo živiti a šatiti nejenom sebe, ale i Marii a Pána Ježíše. Co do doby,

kterou v Egyptě pobyl, jisto je, že tam zůstal až ho Bůh sám odtud odvolal; ale jak dlouho to trvalo, není známo. Jedni tvrdí, že sedm let, druzí, že pět a třetí připouštějí pouze dvě léta. Ať tomu tak či onak, o to sporu nebude, že Josef od prvního dne, co do Egypta vstoupil, po dni odchodu odsud vzdychal a toužiti nepřestal a že po celou dobu vyhnanství byl jedinou oporou a podporou Marie Panny a Ježíška, stále se podrobuje vůli boží.

Konečně zbavila smrt svět ukrutností Herodových, přesvatá rodina mohla tedy opustit Egypt a vrátit se do vlasti své. A sv. evandělista vypravuje nám, že skutečně hned po smrti Herodově ukázal se Josefovi ve snách anděl řka: Vstaň a vezmi dítě a matku jeho a jdi do země israelské, neboť jsou zemřeli ti, kdož hledali bezživotí dítěte. (Mat. 2, 20.) Na kteroužto zvěst Josef pln svaté radosti hned se k odchodu připravoval a když byl vše uspořádal, vybral se s Marií a Ježíšem k Jerusalemu. — Kterýžto vstal a vzal dítě a matku jeho a přišel do země israelské. (Mat. 2, 21.)

Tato druhá cesta sv. rodiny byla Josefovi zrovna tak krutou jako první, jednak že neměl potřebných peněz k pohodlnějšímu cestování, jednak proto, že Ježíšek sám daleko ještě běžeti nevydržel a k nesení zase příliš těžkým byl. Než každá námaha sladkou byla srdci Josefovu, ježto ji snášel pro svého přemilého Ježíše a předrahou Marii. Ani při této druhé cestě není nám znám ani směr, kterým se svatá rodina v otčinu brala, ni doba, které

k tomu potřebovala, ni co vše se jí na cestě té přihodilo, toliko o jedné věci zmiňuje se tu sv. evandélium.

Anděl Páně vyzvav Josefa, by se z Egypta vrátil do vlasti své, neudal mu města, do kterého by se měl uchýlit, i mínil Josef vrátiti se do Betlema. Ale když stihl hranic judských, slyšel, že místo Heroda kraluje tam syn jeho Archelaus, i ulekl se toho a rozpakoval se do Betlema jíti. V této úzkosti obrátil se k Pánu s prosbou, by mu vůli svou zjeviti ráčil, a sv. evandělita vypravuje, že se mu dostalo ve snách napomenutí, by změnil směr cesty své, by se uchýlil do Galileje. I uchýlil se Josef do Galileje a to do Nazareta, kdež se usadil. — Byv napomenut ve snách, obrátil se do krajín galilejských. A přišed bydlel v městě, jež slove Nazaret. (Mat. 2, 22—23.)

Než se rozloučím s přesvatou rodinou, již jsem doprovázel za jejího vyhnanství, upozorňuji ještě jednou své čtenáře na to, že Hospodin Bůh za té doby jediné k Josefovi mluvil. K němu poslal svého anděla, jemu uložil, aby nad Ježíškem a Marií bděl řka: Vezmi dítě i matku jeho. Po celou tu dobu vystupuje světec náš jako vzácný nástroj v rukou Páně při provádění jeho záměrů ve příčině tajemství vykoupení světa. Což zajisté jenom zvyšuje jeho slávu, jeho vznešenost.

* * *

Mravné naučení. Viděli jsme, kterak Pán řekl Josefovi: Utec do Egypta a buď tam, dokavadž nepovím

tobě. Týž Bůh pravil k jednomu každému z nás když nás stvořil, podobně jako kdysi Josefovi: Jdi do toho slzavého údolí světského, než pomni, že pobytu tvého tam nebude navždy, že země je ti jenom vyhnanstvím, z něhož tě odvolám až za dobré uznám a pak že ti bude odebrati se do věčnosti. — Josef nevěděl, kdy že ho Pán z Egypta zavolá, my také nevíme, kdy nás Pán se světa odvolá. Víme však, že tak učiniti může každé chvíle, neboť každé chvíle můžeme umřít. Sv. Josef od toho okamžiku, co do Egypta vstoupil, právě proto, že očekával každé chvíle vyzvání k odchodu, byl stále na odchod připraven. Nuže, následujme ho, jsouce ustavičně připraveni nastoupiti cestu do otčiny své, do vlasti nebeské. Proto nepřikládejme srdce svého příliš k věcem tohoto světa. Kdo ve vyhnanství žije, jistě příliš nepřilne k místu pobytu svého; nuže, země tato nám také není ničím jiným než místem vyhnanství našeho, proto nelněme přílišnou láskou k této zemi. Střezme se zdřimnouti, usnouti ve hříchu smrtelném — ach, ne, nespěme, nýbrž raději bděme ustavičně, bychom se mohli dostavit před soudnou stolicí boží připraveni vydat účet z hospodářství našeho. Potom až se Pánu zalíbí povolati nás z tohoto vyhnanství, až totiž uhodí hodinka naše poslední, s radostí nastoupíme cestu do věčnosti, jako s radostí pospíchal sv. Josef z Egypta, když ho Bůh do vlasti jeho volal. — A ježto tento veliký vzor náš za své pouti do Egypta a za pobytu v něm, jakož i na pouti z Egypta

měl při sobě jenom Ježíše a Marii, tak snažme se i my za svého putování zde na zemi stále v duši své mítí milost Pána Ježíše a úctu k Panně Marii, potom zajisté budou také Ježíš a Maria našimi průvodci na cestě do vlasti nebeské.

Příklad. V jistém ústavě tři mladíci uctívali sv. Josefa po měsíc březen takto: jeden se každou středu postil, druhý po celý měsíc vína nepil, třetí konečně po celý měsíc kromě polévky a jednoho příkrmu ani k obědu ani k večeři nic více si nevzal, a to činili tak, aby nikdo si toho nepovšimnul.

To zajisté k nemalé cti slouží onem studentům, nám pak, ač mnohem starší jsme, k zahanbení, ježto co do horlivosti v uctívání sv. Josefa daleko za nimi pokulháváme. Než nezoufejme, hledme raději ve dnech nám ještě zbývajících horlivostí dohnat, co jsme zameškali. O, ctěmež horlivě sv. Josefa, najmě střídmostí, t. j. krocením nezřízené žádosti jídla a pití a mírným toliko požíváním obého.

Rozjímání 13.

Josefova péče o výchov Ježíše.

Sv. evandélium po vypravování o vyhnanství přesvaté rodiny nezmiňuje se již o Ježíši, až teprve, když mu bylo 12 let. Následovně mlčí tak o době s osm let;

z celé té doby nevíme s jistotou nic, co činili Ježíš, Maria a Josef v Nazaretě. Nicméně jisto jest, že zatím světec náš poskytoval Ježíškovi prvního výchovu, a o tom hodlám v této hlavě pojednati a sice jediné a výhradně na základě dohadů a domněnek, neboť i podání v této příčině mlčí.

Sv. Josef věděl dobře, že Ježíškovi, protože byl Bohem, nebylo třeba jeho péče ani aby hodným se stal, ani aby se něčemu přiučil z vědomostí lidských. Ale rovněž věděl, že Ježíšek tehda vystupovati měl jako obyčejné pachole a proto není pochyby, že Ho vychovával dle svých poměrů, dle obyčeje a mravů těch dob. Předeslav to, ujímám předně za pravdu, že sv. Josef ihned po svém do Nazareta příchodu znova otevřel svou tesařskou dílnu a že prací rukou svých opatroval, čeho třeba bylo Ježíškovi a Marii.

Co se Ježíška týká, jistojistě jal se Ho, jakmile dospěl tak šestého nebo sedmého roku, učiti věcem nejpochopitelnějším a nejdůležitějším, jak činívají všichni rodiče u svých dětí. Ve dni sváteční vodíval Ho do synagogy, jediné to veřejné školy náboženské. Ježíšek pak těžil z naučení, jichž se Mu dostávalo jednak od sv. Josefa, jednak od učitelů náboženství; a tou měrou jak sílil na těle a rostl věkem, prospíval také ve vědomostech před Bohem a před lidmi. A na to právě naráží svaté evandélium slovy: A Ježíš prospíval moudrostí a věkem u Boha i u lidí. (Luk. 2, 52.)

K těmto starostem o vzdělání rozumu a srdce Ježíškova neopomněl Josef přičiniti péči o vývoj Jeho tělesný. Jakmile byl schopen zastati nějakou tělesnou práci, učil Ho zacházeti s tesařskými nástroji, zpracovávat dřevo, tu a tam mu vypomoci; inu, jak mistři vedou učedníky své. A za návodu a dohledu Josefova vyučil se Ježíš tesařství, jež pak s pěstounem svým po léta provozoval.

Vše to, třebaš sv. evandělia ani slůvkem toho nezmiňovala, můžeme za jisté pokládati, ježto se ve sv. evanděliích (Matouše a Marka) činí zmínka o tom, že Ježíš Kristus, když mu bylo třicet let, znám byl pod jménem tesaře, syna Josefova. — Zdaliž tento není syn tesařův? (Mat. 13, 53) — Zdaliž tento není tesař? (Marek 6, 3.)

Jestliže lidé pokládali a prohlašovali Pána Ježíše tesařem, potom jistojistě musil řemeslo to provozovati se svým pěstounem. A sv. Justin ujišťuje nás, že na své vlastní oči viděl a ve svých vlastních rukou držel volská járna, radla a kleče, o nichž se tvrdilo, že pocházejí z rukou Josefových a Ježíšových.

Ke všem těmto starostem otcovským se strany Josefovy ve příčině ducha a těla Páně, musíme připojiti ještě jinou: zvláštní péči, jíž lze se dobrati ze sv. evandělia, třebaš tam výslovně uvedena nebyla, totiž péči o jeho vzdělání náboženské.

Jak vám snad známo bude, slavívali židé za časů Josefových každého roku trojí slavnosti, jak my říkáme výroční; totiž velikonoční jakožto památku na vysvobození z otroctví egyptského; slavnost týdnů neboli letnic (po řecku též Pentekoste zvanou) na památku zákona dání na hoře Sinai a konečně slavnost stánků na památku pobytu svého na poušti arabské a vejítí do země zaslíbené. Tyto trojí slavnosti slavívaly se tam, kde se nacházela archa úmluvy a trvávaly celý týden. Za časů Josefových chována byla archa v chrámě jerusalemském, proto také slavnost velikonoční, letniční a stánků konala se v Jerusalemě.

Nevíme, co všechno pro ty slavnosti zákonem bylo předepsáno, ale známo jest, že za příčinou jich všichni Israelité kromě žen a dětí pod třináct let povinni byli dostaviti se do Jerusalema, nebo aspoň do synagogy svého kraje a přinést jistou oběť Hospodinovi. Co se žen a dětí pod třináct let týká, třeba návštěva Jerusalema nebyla jim předepsána, přece na druhé straně nebyla jim zakázána.

Po předeslání toho beru do ruky evandélium, i čtu tam, že Josef s Pannou Marií rok jako rok chodíval z Nazareta do Jerusalema na slavnost velikonoční, aby zadost učinil předpisu zákona. — I chodívali rodiče jeho (t. j. Ježíšovi) po všechna léta do Jerusalema na den slavný velikonoční. (Lukáš 2, 41.)

Ježto sv. evandélium přestává na údají, že Josef a Maria Panna chodívali každoročně o velikonocích do Jerusalema, namítají se nám tu samy sebou tři otázky, totiž :

I. Činili tak rovněž o slavnosti letnic a stánků?

II. Brávali při těch příležitostech s sebou Ježíše, či ponechávali ho doma?

III. Co obětovali Pánu?

Na první otázku zdá se mi, že mohu takto odpovědět: — Mlčení sv. evandělí nemluví nikterak proti předpokladu, že by Josef nebyl také o letnicích a o slavnosti stánků do Jerusalema chodil, ježto Písmo svaté nevypravuje nám všeho, co činíval. Naopak z mlčení toho můžeme usuzovati, že o těchto dvou slavnostech chodíval buďto sám do Jerusalema, zůstává v Nazaretě Marii Pannu s Ježíšem, anebo že je slavíval v synagoze nazaretské, jak zákonem dovoleno bylo.

Na druhou otázku odpovídám: Jisto jest, že Josef a Maria, když bylo Ježíši dvanáct let, s sebou jej vzali do Jerusalema na slavnost velikonoční. Zda-li již před tím jej tam s sebou brávali, nevíme s jistotou. Než z tvrzení evandělí, že na slavnost tu chodívala se svatým Josefem také Panna Maria — a ježto cesta tam a zpět zabírala dobré dvě neděle — zdá se více nežli pravděpodobným, že brávali s sebou vždy také Pána Ježíše, neboť samého nemohli Ho nechat doma, svěřiti Ho pak jiným, nebylo by slušným bývalo, ježto byl příliš drahocenným pokladem, aby jej byli mohli bez svolení božího

jiným rukou svěriti. Můžeme tedy za to míti, že Ho vždycky s sebou brávali. Až do dvanáctého roku Ježíšova nepříhodilo se nic neobyčejného za těch návštěv chrámu jerusalemského, neboť sv. evandělí naprosto v té příčině mlčí. Ale když tam Pán Ježíš o dvanácti letech s Marií a Josefem zavítal, tu událo se dle svědectví sv. evandělí něco neobyčejného.

Z řečeného plyne, že svatá rodina po svém návratu z Egypta každoročně chodívala z Nazareta do Jerusalema na slavnost velikonoční, Josef že tam chodíval z povinnosti, Maria ze zbožnosti, Ježíšek pak z přistojnosti. Takto ona tři srdce od té doby, co se poznala, byla nerozlučná. Spojena jsouce niterně poutem co nejčistší, co nejsvětější lásky, sdružena bývala také na cestách, u vyhnanství, v domácím ústraní, ve slavení slavností náboženských.

Na třetí otázku odpovídám, že nemůžeme s jistotou znáti, jaká obět přinášena bývala od židů o slavnosti velikonoční, kdyžtě v zákoně druh její není určen a sv. evandélium také se nezmiňuje, jakouže obět při té příležitosti sv. rodina přinášela. Můžeme však za to míti, že obět tu obětoval Josef netoliko za sebe, ale i za Marii a Ježíše, že obět ta sama o sobě hrubé ceny neměla, ježto Josef byl chudý řemeslník, ale že byla předrahá v očích božích, poněvadž přinášena byla v duchu pravé zbožnosti.

Ze všeho, co jsem vám dosud řekl, jde na jevo, že sv. Josef slavíval výroční slavnosti židovské tím, že s Marií a Ježíšem chodíval do chrámu jerusalemského, aspoň zcela najisto o velikonocích; že slavíval dni Páně chodě do místní synagogy; že slavíval všední dni pracuje s Ježíšem ve své chudičké dílně; že posvěcoval sama sebe věnuje se výchovu Ježíše, ježž viděl prospívati moudrostí a dobrotou. — Takto zastával světec náš se svatou horlivostí úřad ve příčině Ježíše mu svěřený. Měl v tajnosti zachovávatí Jeho božství, i příkrýval je rouškou výchovu a učení, jež mu jako obyčejnému pacholeti udílel. Byltě vpravdě vzorem hlavy rodiny věru patriarchální, vzorem, který kdysi nebyl u Hebreů úkazem vzácným, ale za časů Josefových — převzácným.

A my radujeme se s ním z dlouhého klidu a pokoje, z něhož se těšil v Nazaretě po útrapách v Egyptě zažitých, a s úctou stavíme mu kolem hlavy oclonu s tímto nápisem: Vychovatel Pána Ježíše. Lidé tohoto světa honosí se, že byli vychovateli královských princů nebo šlechtických synů; svatý Josef může se chlubití, že byl spolu s Marií vychovatelem Syna božího, ježž ráčil od něho učiti se číst a psáti, zvedeným býti, ježž ráčil se u něho vyučiti řemeslu tesařskému!

* * *

Mravné naučení. V chování sv. Josefa, v tomto právě rozjímání vyličeném, spatřuji mnoho ponaučení

pro všechny křesťany, ale zvláště pro křesťanské rodiče. Vytкну z nich pouze dvě nejhlavnější, jedno rodičů, druhé všech křesťanů se týkající.

Děti — toť poklad svatý, jejž Bůh svěřil péči rodičů; poklad, z něhož jednou přísné účty skládati budou v den soudný. A všem rodičům známo jest, že jejich přísnou povinností jest dáti dětem svým křesťanské vychování, t. j. dáti je v čas ve všem potřebném, najmě v náboženství vyučiti, postarati se jim o zaměstnání neboli povolání dle stavu svého a schopností jejich, naváděti je ke všemu dobrému napomínáním, odměňováním, bdělostí nad nimi, zvláště pak dobrým příkladem. Jejich povinností je tedy vésti je k modlitbě, k životu ustraněnému, vykládati jim o Pánu Bohu a o učení jeho, posílati je pilně do školy, dobře činiti v jejich přítomnosti, poklesky jejich napravovati, najmě pak světiti s nimi dni Páně. Svatý Josef při výchově Ježíška na mnohém si dal záležeti, ale sv. evandélium připomíná nám pouze jenom jednu v té příčině snahu a péči jeho, totiž, že vodíval s sebou Ježíše na slavnost velikonoční do Jerusalema, čímž nám napovídá, že Jej hlavně nabádal k zbožnosti. — I pravím já všem rodičům: Chcete-li po křesťansku vychovati dítky své, pak následujte příkladu sv. Josefa. Josef brával s sebou pachole Ježíše do synagogy, do Jerusalema; nuže vy, rodičové, voďte děti své do chrámu Páně, brávejte je s sebou na průvody církevní, voďte je k hodnému a častému při-

jímání sv. svátostí, posílejte je pilně na kázání. Tak-li se zachováte, vychovávati budete děti své podle vůle boží.

Svatý Josef světíval den sobotní návštěvou synagogy; světíval svátky velikonoční, letnic a stánků návštěvou chrámu jerusalemského a obětováním tam oběti Hospodinovi; světíval všední dni prací. Tím dává spasitelné naučení všem, jak mají s časem od Boha jim uštědřeným hospodařiti. Bůh, jenž jest pánem všeho času, rozdělil jej na dni; šest dní ponechal nám, sedmý však vyhradil sobě; nuže, po příkladu sv. Josefa svěťme všední dni, pilně a svědomitě konajíce povinnosti povolání svého, neděle pak a svátky modlitbou, četbou nábožných, nebo ducha, srdce vzdělávajících knih, návštěvou kostela, obcujíce tam mši svaté a kázání a pokud možná, i odpoledním službám božím. Jelikož sv. Josef chodíval do Jerusalema, by tam obětoval obět Hospodinu, přistupujme i my o větších slavnostech ke stolu Páně, k tomu novozákonnému obětnímu oltáři. Tak posvěcovati budeme čas podle vůle boží, a časem tak posvěcovati budeme i sami sebe.

Příklad. — Monsignor Luquet, cestuje do Indie, plul na lodi, na níž nepozoroval ni té nejmenší u nikoho ochoty učiniti zadost předpisu církevnímu ve příčině velikonočního přijímání; bylo to právě v té době. Jeden z kněží, kteří provázeli monsignora, jal se navazovati přátelské styky s cestujícími, hlavně námořníky, by je získal pro svůj záměr.

Jednoho dne, beseduje s jedním důstojníkem, vypravoval mu některé věci, jež sv. Teresie byla o svatém Josefovi napsala, i neušlo ho, že slova jeho dotkla se srdce důstojníkova. O svátku sv. Josefa důstojník onen meškal na blízku kajuty, v níž onen kněz mši svatou sloužil, mrskl několikrát okem po oltáři, ale nejevil ni té nejmenší ochoty býti jí přítomen. Než, vzpomenuv si právě v té na radu onoho pátera, by se doporučil přímluvám sv. Josefa ve příčině svého obrácení, učinil tak, a hle! dosáhl toho, oč prosil, neboť ještě téhož dne vykonal velikonoční sv. zpověď. Příkladu jeho následoval pak i kapitán lodi a mnozí jiní.

Z příběhu toho, jehož očitým svědkem byl monsignore Luquet, učme se těmito dvěma věcem: předně utíkat se k sv. Josefovi, by nám vyprosil milosti pravého pokání, a za druhé nabádati ubohé hříšníky, by se poroučeli přímluvám svatého Josefa, by i oni na jeho orodování z bahna hříchů vybředli. —

Rozjímání 14.

Svatý Josef ztrácí, hledá a nalezá Ježíše.

Když Ježíš dvanáctého roku dospěl, poprvé zas od návratu svaté rodiny z Egypta zmínku o Něm činí sv. evandélium a vypravuje nám, jak šel s rodiči svými do Jerusalema na slavnost velikonoční, jak tam v chrámové

škole mezi učiteli a zákoníky seděl a jak tajemnou odpověď dal Marii a Josefovi. Při té příležitosti ztratil náš sv. Josef Ježíška, hledal Ho a šťastně zase našel; mým pak úmyslem jest ukázati vám, že Ho ztratil bez své viny, že Ho hledal s úzkostí velikou a že naleznuv Jej, velikou pocítil radost. Spatříme tedy v tomto rozjímání našeho světce trpěti krutý bol, ale spolu zakusiti nejsladší útěchu.

Jak jsem byl v předešlém pojednání podotkl, zavazoval u židů předpis o slavení jejich tří výročních svátků chlapce po dvanáctém teprve roce. Pachole Ježíš nebyl arci zákonem tím vázán, nicméně chtěl se mu podrobiti, a sv. evandélium vypravuje nám, že když mu bylo dvanáct let, vzali Ho Josef a Maria s sebou do Jerusalema na slavnost velikonoční. Za pouti do Jerusalema a za pobytu tam nepřišlo se nic zvláštního, ale jiná byla, když se vraceli rodiče jeho po vykonaných dnech slavnostních do Nazareta, neboť sv. evandélium dí, že se vracela Maria, že se vracel Josef, ale že s nimi nešel Ježíš, nýbrž že zůstal v Jerusalemě, aniž o tom rodiče jeho věděli. — A když vykonali dni a navracovali se, zůstalo pachole Ježíš v Jerusalemě, a nevěděli rodiče jeho. (Lukáš 2, 43.) A považte, že Josef s Marií netoliko z Jerusalema odešli, nejenom snad jen kousek cesty ušli, aniž si všimli, že Ježíš s nimi se nevrací, nýbrž že ušli celý den cesty. Až když stihli první zástavky, kde se poutníci zastavovali, by se posilnili krátkým

odpočinkem a nějakým zákuskem a kdež se všichni členové jedné rodiny scházivali, tu teprve uznamenali Josef a Maria, hledající Ježíše, že Ho v zástupě poutníků není, že Ho ztratili.

Ale jak se stalo, že Josef z Jerusalema odešel, že ušel celý den cesty bez Ježíška, aniž ho jen napadlo, že by Ho byl ztratil? Nejeví se v tom nedbalost, nevšímavost ze strany jeho?

Odpovídám: Josef nebyl nijak vinen, že bez Ježíše nejen z Jerusalema odešel, nýbrž i den cesty bez něho ušel. Jak to? Poslyšte! Židé tehda, putující ze vzdálenějších končin na slavnosti chrámové do Jerusalema, nechodívali jednotlivě, nýbrž v karavanách či družinách, cestou se modlíce a žalmy zpívající. Obyčejně lidé jednoho města neb více míst spolu putovali, ženy se ženami, muži s muži, mládenci s mládenci, a hoši buď s otcem, nebo s matkou, nebo také s někým z příbuzenstva. Tomu-li tak, potom Josef, odcházeje z Jerusalema a nevidá po svém boku Ježíška, pomyslí si asi: Bude s Marií nebo v zástupu mláďenců, chlapců. Maria pak, nevidouc Ježíše podle sebe, mohla si rovněž pomyslit: Bude u Josefa nebo s ostatními hochy. A poněvadž Josef s Marií neputoval, nýbrž každý zvlášť, není divu, že nevěděli, že Ježíš s nimi nejde, ale proto viny jim dávati také nelze. A povšimněte si, že to není jenom pouhá snad domněnka, nýbrž že je nepopíratelná skutečnost samým sv. evandelistou poznamenaná, neboť mluvě svatý

Lukáš o způsobu navracování se Josefa a Marie z Jerusalema, praví o nich, „že domnívajíce se, že by byl v zástupu, ušli den cesty“.

Ale nebyl-li vinen ztrátou Ježišovou, nezůstal Josef lhostejným, jakmile uznámenal, že Ho ztratil. A tu zalétám v duchu na první zástavku, kdež se Josef a Maria, z Jerusalema se vracejíce, zastavili.

Vidím v duchu přicházeti nejprve Marii s druhými ženami, vidím ji, jak se rozhlíží po Josefovi a Ježíškovi, ale nikde jich nevidí. Jaksi nepokojně usedá a čeká; konečně přichází Josef s druhými muži, Maria toužebně pohlíží k němu, než co to? Ježíška u něho nevidí. Srdce počíná jí ještě úzkostlivěji v prsou bít; než proč by se znepokojovala? Josef těší a konejší ji, že Ježíš zajisté jde v zástupě hochů, že co nevidět tu také bude.

Nadejdou hoši, ale Ježíše není mezi nimi! Tu již oba strachy trnou, úzkostlivě dotazují se na Ježíše u známých a příbuzných, ale nikdo o něm neví. — Hledali ho, — dí sv. Lukáš, — mezi příbuznými a známými. Tu již nepochybují, že se jim Ježíš ztratil, a přesvědčení to zalilo srdce Josefovo takovým bolem, takovou hořkostí a mukou, že si o tom ani pojmu učiniti nedovedeme. Jako bych ho slyšel lkáti: Pacholete Ježíše není viděti, ztratil jsem je, já, strážce jeho! Bůh svěřil Ho rukou mým, já z něho odpovědným jsem, a já jsem Ho ztratil! Snad Ho již nespatřím, snad Ho již nenajdu. Čeho jsem se jenom dopustil, že jsem zbaven byl společnosti jeho?

Ach, jak svírají, jak skrušují myšlenky ty srdce jeho! On, jenž tak miloval Ježíše, vidí se Ho zbavena a třese se strachy, že Ho ztratil na věky! Věru, že srdce jeho v té strádalo, jak jen srdce lidské strádati může! Mnoho vytrpělo srdce jeho, když viděl, jak Herodes hledal bez-
životí Ježíšova, a když mu bylo s Ním utíkat do Egypta, ale daleko více ubolávalo, když zpozoroval, že Ho ztratil; neboť prchaje do Egypta měl s sebou Ježíše, kdežto tu se mu Ježíš ztratil. A jakoby dost nebylo na ztrátě Ježíšově, bolestnou trýzeň srdce jeho ještě více stupňoval pohled na bezútěšnost drahé choti jeho, Marie Panny. O, toho srdcervoucího okamžiku, kdy předrahý světec náš, sv. Josef, zpozoroval, že ztratil svého Ježíše!

Ale snad jeho zoufalství netrvá dlouho? Právě naopak! Trvalo tři dni. Hle, jak se dále věci měly!

Když Josef viděl, že se mu Ježíšek ztratil, tu ne dbaje ni únavy ni doby noční ihned v průvodě Panny přesvaté vydal se na zpáteční, již uraženou cestu. A ne-
nalezše (Ježíše), navrátili se do Jerusalema. (Luk. 2, 45.) Na té zpáteční cestě přes tu chvíli těší se, že se doví nějaké zprávy o Ježíši, ale stále doznává sklamání; Je-
žíšek se neobjevuje, neozývá se na hlas, jménem jej volající, nikdo o něm neví. Josef rád by potěšil Marii, ale bol připravuje jej o všelikou řeč. Zatím stihne do Jerusalema, ale o Ježíši dosud nic neví. Prochází ulice městské, dotazuje se po hospodách, u známých, hledá všude Ježíše, ale nikdo mu zprávy podati nemůže. Už

třetí den tu co Ho ztratili; srdce jeho hořem a žalem nadobro rozerváno, a Ježíš pořád se neukazuje. Ubohý světec náš! Kdož pochopí, co za ty tři dni vystál? Nikdo vyjma Marii! Maria chtěla potomstvu zachovati pojem o strážni Josefově za té příležitosti, zachovala jej pak pouze těmito několika málo slovy: S bolestí hledali jsme ho. Já a Josef s bolestí hledali jsme po tři dni Ježíše.

Konečně vzdavše se již naděje, že by ještě Ježíše našli, vešli Josef a Maria do chrámu, by tam v modlitbě hledali útěchy a úlevy. Bylo to v hodinu, kdy starší lidu shromažďovali se ve dvoraně přiléhající ke chrámu k předčítání a výkladu Písma sv. Josef a Maria vejdou také do té místnosti, a aj! tu zjeví se zrakům jejich utěšené divadlo. Vidí plno učitelů zákona dokola rozsedlých a uprostřed nich svého Ježíše, jenž se učitelů dotazoval, na otázky jejich odpovídal, dávaje ve svých odpovědích na jevo takovou moudrost, že se všichni divili. — Po třech dnech našli ho v chrámě an sedí mezi učiteli. — Při té podívané spadlo s Josefa všecko hoře, všecken bol, ustoupivše sladké potěše, poněvadž spatřil opět svého Ježíše a to jako předmět údivu a podivu samých zákona vykladačů. Takže ztratil li Ježíše od světa nepoznaného, našel ho tu oslňujícího svou božskou moudrostí samy učitele a mudrce židovské, tedy aspoň z části poznaného za toho, kým skutečně byl. A sv. evandélium, jež nám zaznamenalo jeho bolest nad ztrátou Ježíšovou, chtělo nám také zachovati jeho útěchy plný podiv při

nalezení Jeho, ano dí: A uzřevše ho (rodiče), divili se. Což je nám úkazem, že to byl nejšťastnější okamžik v životě Josefově.

Když pominuly okamžiky prvního vzrušení a radosti, ujala se Maria slova a obrátivši se k Ježíšovi děla: Synu, proč jsi nám tak učinil? aj, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe!

Tato slova Mariina žádala odpovědi od Ježíše, a Ježíš také odpověděl Matce své řka: Co jest, že jste mne hledali? Zdaliž jste nevěděli, že já v tom, co jest otce mého, musím býti? A sv. evandělita poznamenává tu, že Maria a Josef nesrozuměli, co by těmi slovy Ježíš říci chtěl, ale netázali se Ho na výklad „slova, kteréž mluvil k nim“, nýbrž vzavše ho s sebou navrátili se do Nazareta. — I sestoupil s nimi a přišel do Nazareta.

*
*
*

Mravné naučení. Srdce sv. Josefa, jež u příležitosti ztráty Ježíšovy doznalo nejkrutějších bolestí, podává nám dvě výborných naučení. První dává rodičům, kteří také kromě jiných trampot pro děti mají zvláště ostře cítiti zvláště jednu bolest, a to bolest nad tím, že syn nebo dcera jejich upadli do hříchu smrtelného. Neboť v tom případě také oni ztrácejí toho syna, tu dceru před Pánem Bohem a hrozí jim nebezpečí, že je mohou ztratit na věky.

Dobře činí rodiče, oplakávají-li neštěstí postihnuvší některé z dítek jejich, ale nechať nezapomínají, že jediné a pravé zlo, jež dítky jejich postihnouti může, je hřích smrtelný, a proto by měli v takovém případě plakati a roniti slzy co nejpálčivější.

Druhé naučení dává bolem sklíčené srdce Josefovo ubohému hříšníkovi. Víra učí nás, že hříchem smrtelným ztrácíme milost Ježíše Krista, že nutíme božského Spasitele našeho, by dal místa v srdci našem duchu zlému. Jako sv. Josef největší bolest pocítil, když ztratil svého Ježíše, tak také hříšník ubolévati má, kdykoli hříchem těžkým ztrácí Ježíše. — Jakmile však Josef zpozoroval, že Ježíše ztratil, ihned se Ho hledati jal a hledal Ho, až jej v chrámě našel, z čehož veliké útěchy doznalo sklíčené srdce jeho; podobně vésti si má hříšník. Nemá v hříchu zůstat, nýbrž neprodleně má se uchýliti do chrámu Páně ke zpovědnici, má přijati svátost pokání, již jediné znova nabýti může ztracené milosti a okusiti sladké útěchy, již doznává srdce hříšníkovo, když v kajcnosti přivine se opět k Ježíšovu srdci.

Příklad. Jistý hoch, jenž by byl rád sv. Josefa ctít, ale pořádně modliti se neuměl, snad také nechtěl, aby úmyslu svého přece dosáhl, pro tohle se rozhodl: Neumím se — pravil — řádně k sv. Josefovi modliti, nicméně přičiním se, jinak jej ctíti. Mám nějaké peníze ušetřené, kromě toho dávají mi rodiče kdykoliv si vyjdu nějaký krejcar na nějaký ten pamlsek; nuže slibuju a

zavazuju se, že ke cti sv. Josefa po celý březen, kdykoliv za procházky nějakého žebráka potkám, vždy jej malou almužnou ze svých peněz obdařím i doufám, že sv. Josef bude se mnou spokojen, ježto sám chudobu miloval a zajisté dosud rád vidí, když někdo z lásky k němu chudým dle možnosti přispěje.

Učme se od hošíka toho zevnějšími dobrými skutky uctívati sv. Josefa. Tam ten hoch, neuměje so pořádně modliti, neřekl: Neučiním tedy nic ke cti sv. Josefa, nýbrž: Udělovatí budu almužnu! I my chtějíce sv. Josefa tím neb oním způsobem uctívati, vyvolme si vždy takový, jenž by se nám nejvíce zamlouval, ale pak v něm setrvejme.

Rozjímání 15.

Skrytý život sv. Josefa.

Život sv. Josefa lze nazvati vším právem s k r y t ý m, neboť sv. evandělí málo nám o něm vypravují, zbožné podání také mnoho zpráv nám o něm nezachovalo; avšak možno-li celý život tohoto světce nazvati skrytým, tím více platí to o té části jeho života, již ztrávil po návratu s Ježíšem dvanáctiletým z Jerusalema do Nazareta až do své smrti, neboť z celé té doby, zabírající tak s 18 let, vypravuje nám sv. evandélium o něm jednu toliko věc, podání pak úplně o něm mlčí. Z té příčiny ozna-

muji slovem skrytý najmě tuto část života Josefova, a o ní právě pojednati hodlám v tomto rozjímání. Abych poněkud poodhrnul závoj mlčení, jímž tato část života jeho byla přistřena, začnu poukazem na to, o čem se z té doby zmiňuje sv. evandélium, další pak jeho chování vyvodím z rozumových úsudků.

Sv. evandělita, když nám byl vyložil, jak sv. Josef Ježíše v chrámě jerusalemském našel a s Ním do Nazareta se vrátil, zmiňuje se o našem světci ještě jednou a to naposled. Ve verši 51. hlavy II. praví totiž: A byl jim poddán, t. j. Ježíš poslouchal Josefa a Marie. A jelikož sv. evandélium žádným určitým, přesně vymezeným časem neohraničuje této Ježíšovy poddanosti, poslušnost, jisto jest, že trvala až do smrti Josefovy. To znamená, že Josef po celou tu dobu rozkazy udílel, poroučel, vystupoval, jako vystupují a si vedou všichni otcové rodin, Ježíš pak že vykonával, co mu Josef poroučel a nařizoval. Ovšem neříkal Josef Ježíši: Učiň to, udělej ono, jdi tam nebo pojď sem; toho nech, onoho se chop! — ba pokud na něm bylo, nebyl by se nikdy osmělil něco poručiti Ježíši, poněvadž uznával Ho za Syna božího, než Pán Ježíš v moudrosti své nekonečné řídil vše tak, že Josef nucen byl poroučet, On pak ochotně ho poslouchal. Touto poslušností velice poctil náš Pán a Spasitel našeho drahého světce. Učitelé církevní vykládající tato slova Písma sv. o Ježíši: Učiněn jest poslušným (totiž svého nebeského Otce) až k smrti;

praví, že Ježíš Kristus touto poslušností vzdal svému Otci nebeskému čest a slávu hodnou a důstojnou jeho nekonečné velebnosti, jež by byla — i bez skutečného smrti podstoupení — stačila svět vykoupiti. Jestliže jedinký poslušnosti Kristovy tedy úkon oslavil věčného Otce způsobem jeho nekonečné velebnosti důstojným, jakou ctí, jakou slávou je sv. Josefovi, že týž Ježíš Kristus poslušen byl jeho rozkazů a to ne jednou nebo dvakrát, ale mnohokrát za den a to po dobu mnoha let! Poslušnost synova vždy slouží ke cti otci, čest pak ta roste s věkem a důstojností synovou. Jaká tedy čest pro našeho sv. Josefa, že ho poslouchal sám Syn boží člověkem učiněný a že ho poslouchal až do třicátého roku věku svého! Toť věru převzácné pro něho vyznamenání, jímž se — kromě Panny přesvaté — nikdo nemůže pochlubiti, poněvadž nikdo ze smrtelníků nemůže říci, co mu v ústa klade sv. evandélium, totiž: Mně poddán, mne poslušen byl jako syn sám Syn boží člověkem učiněný, Ježíš Kristus.

Z toho patrno, že sv. evandélium končí své zprávy o životě Josefově způsobem co nejvýše pro něho čestným, slavným. My pak, kteří jsme za vedení sv. evandélií zasadili do slavovence kolem hlavy světce našeho co drahé skvosty tyto tituly: muž Mariin, strážce, pěstoun Ježíše Krista, hlava svaté rodiny, tituly to, jež jej nesmírně vyvyšují, připojme k nim ještě poctu, že mu poddán byl Ježíš Kristus.

Co se dalších činů sv. Josefa týká — poněvadž jak sv. evandělí, tak i ústní podání v té příčině mlčí — s jistotou nic o nich nevíme, nicméně doufám, že nechybím svými úsudky, jež tuto podávám.

Předem a nejprve mám zrovna za jisto, že až do smrti své provozoval řemeslo tesařské, při němž mu vypomáhal také Pán Ježíš. Sv. evandělísta aspoň ujišťuje nás, že obyvatelé nazaretští označovali Josefa jménem tesaře, Ježíše pak jako syna tesařova nebo též jako tesaře. — Zdaliž tento není tesař, syn tesařův? — A kdyžtě tak mluvili o Pánu Ježíši, když mu bylo již přes třicet let, můžeme vším právem předpokládati, že Josef řemeslo to po celý život svůj provozoval, s ním pak také Ježíš Kristus. Proto chceme-li si učiniti představu o způsobu života Josefova po návratu z Jerusalema, musíme si ho představit jak pracuje buď ve své dílně nebo v domech kamž ho zavolali, zaměstnaného dílem svým od rána do večera, po boku pak jeho Ježíš, jenž mu pomáhá, spolu s ním pracuje, přijímaje od něho pokyny a rozkazy ve příčině díla. O, toho štěstí, moci pracovati s Ježíšem, učiti Syna božího tesařskému řemeslu! patřiti, jak s pilkou, s hoblíkem a sekyrou zacházejí ty ruce, jež vytvořily nebe i zemi! A aj! na vše to patřil asi osmnáct let. O, toho šťastlivce!

Dále jisto jest, ano de fide (t. j. článkem víry), že po všechna ta léta Josef žil s Marií, panenskou chotí svou, jako před tím, t. j. jako žije bratr se sestrou, jako

žije anděl s andělem. Před svým zasnoubením zavázali se oba slibem panenství, slib pak ten úzkostlivě a svědomitě zachovávali po celý život svůj, takže jako je de fide, že Maria byla pannou neporušenou byla před porodem, tak že pannou neporušenou byla v porodu i po porodu, podobně sv. Josef byl panicem před sňatkem svým s Marií a panicem zůstal až do smrti své.

Zmiňuje-li se tedy sv. evandélium o bratřích Ježíšových, nebyli to synové Mariini, jež kromě Ježíše jiného syna neměla, nýbrž byli to spíše synové bratří nebo sester Josefových nebo Mariiných, tedy bratranci Ježíšovi, jimž u židů dával se též název bratří.

Konečně mám za to, že sv. Josef každý den víc a více prospíval ve svatosti. Ano, pokládám to za jisto. I slyšte, proč. Jest zjevem osvědčeným a nepopřitelným, že dobrý příklad blahodárně působí na toho, kdo jej vídá a že druhdy stačí obcování se svatým, by po svatosti zatoužili i méně dobří lidé. Takovou-li moc má do sebe dobrý příklad na kohokoliv, kdož pochopí stupeň svatosti, jehož sv. Josef před svou smrtí dostoupil? Jak vám pověděno, dostalo se mu od Pána mnohých zvláštních milostí, duše čisté, srdce spravedlivého; dobrým jsa od dětinství, měl o třiceti letech už všecky ctnosti, a to v míře dokonalé; nuže, suďte, jak duše tak svatá, srdce tak prostné a přímé v dokonalosti a svatosti postoupilo, když po dobrých třicet let stále s Ježíšem a Marií žilo! Sv. evandélium vypravuje nám, že Jan Křtitel posvěcen

byl, jakmile stanul v životě matčině před Ježíšem a Marií; to-li u Jana Křtitele způsobila pouhá dochvilná přítomnost Ježíšova a Mariina, což teprve stalo se s předrahým světce naším, když s Ježíšem a Marií tolik let ztrávil! Svatost Ježíšova a Mariina působila jistě na srdce Josefovo vší silou, jakou jen dobrý příklad účinkovati může na srdce lidská; ale Ježíš a Maria byli vzory svatosti, srdce pak Josefovo ctnosti nakloněné a oddané, můžeme tedy zcela správně uzavírat, že světec náš dostoupil prvního stupně svatosti po Marii Panně.

Proto chceme-li si učiniti správný pojem o způsobu, kterým sv. Josef trávil dni své po návratu z Jerusalema, nesmíme přestat jenom na pozorování an prací zaměstnán, nýbrž musíme se snažiti také vniknouti v jeho ducha, v jeho srdce, zkoumati jeho myšlenky, city, jež nebyly ničím jiným, nežli konáním ctností. Tělem pracoval, ale mysl jeho vznášela se nad světem, duše jeho vznášela se nad světem, duše jeho dlela v nebesích, jehožto slastí předem už okoušel ve společnosti Ježíše a Marie. Bylina vstípená v půdu dobrou a pilně pěstěná, stále roste a bují a přináší hojné ovoce; sv. Josef byl takovou bylinou — omilostněn Bohem spolupůsobil stále s milostí jeho a stále rostl a vzmahal se ve svatosti, až se Pánu zalíbilo povolati jej do věčné slávy nebeské.

Tím bych byl poněkud poodhrnul závoje, jímž sv. evandělia a podání zastřela život, který vedl sv. Josef v Nazaretě od památného návratu z Jerusalema až do

dne smrti své. A poněvadž sv. evandélium skončilo své zprávy o jeho životě výrokem, že mu Ježíš byl poddán, zavírám já líčení příběhů jeho životních, stavě mu na hlavu korunu svatosti podobné Mariině, svatosti, jež ho povznáší nade všecky svaté vyjma Marii, jež je královnou všech svatých.

* * *

M r a v n é n a u č e n í . K povznesení sv. Josefa na stupeň kromobyčejné svatosti přispěl Hospodin, Ježíš, Maria a sv. Josef sám. Bůh tím, že mu udělil mnoho zvláštních darů a milostí; Josef, že s těmi dary a milostmi věrně spolupůsobil; Ježíš pak a Maria svým dobrým příkladem, v němž se sv. Josef po třicet let shlížel. — Týchž prostředků používati musíme i my, chceme-li se posvětit. Třebas nám Pán neudělil takových darů a milostí, jakých popřál sv. Josefovi, přece uděluje nám milostí tolik, kolik jich je nám třeba k posvěcení našemu ve stavu, v kterém žijeme; ze strany tedy Pána Boha ničeho se nám nenedostává, bychom dosáhli svatosti, byť nižší svatosti Josefovy, přece jenom svatosti pravé. Co se týká příkladu Ježíšova a Mariina, pravda, nejsme tak šťastnými, bychom se v nich jako v zrcadle jako svatý Josef po léta mohli shlížeti, nicméně i s námi jest Ježíš Kristus, i s námi jest Maria. Ježíš je s námi ve velebné Svátosti a pak v obrazech, Maria pak dlí u nás v nekonečném počtu svých soch a vyobrazení a ježto dáno jest

nám znáti, co Ježíš a Maria činili, jednak z evandélií, jednak z jiných náboženských knih, můžeme se i my shlížeti v jejich příkladech dobrých a nápodobiti je aspoň takovým způsobem. Sv. Josef nápodobil oba tyto vzory svatosti s velikou dokonalostí, my můžeme je nápodobiti aspoň do té míry, bychom až příliš nebyli jim nepodobní. — Co se konečně týká třetího prostředku, spolupůsobení totiž s milostmi božími, ten jest docela a úplně v moci naší, na nás jenom' je, chceme-li ho užiti či ne. V té tedy příčině jsme na tom právě tak, jako sv. Josef. Hledme tedy užiti prostředku toho tak, jak ho sv. Josef užíval, t. j. spolupůsobme věrně a svědomitě s milostí boží. — Tak-li se zachováme, pak i my každým dnem porosteme ve svatosti a prospějeme v dokonalosti, jež čím větší bude, tím více přiblíží nás našemu drahému světci, sv. Josefovi.

Příklad. — Jan Grange, bratr laik tovaryšstva Ježíšova, konával ke cti sv. Josefa toto: předně každého dne modlíval se litanie o sv. Josefovi a některé jiné ještě modlitby; za druhé snažil se ho napodobiti v mlčení a sebranosti mysli. Proto, ačkoliv mohl si dopřáti tu a tam výpomoci v kuchyni, přece raději sám vše konával, jen aby nebyl vytrhován ze sebranosti mysli, aby nebyl nucen zrušiti mlčení. Za to v hodince smrti sám svatý Josef přišel ho potěšit.

Po příkladu bratra toho pracujme, jako sv. Josef činíval, s myslí k Pánu Bohu pozdviženou, vystříhejme

se zbytečných, marných při práci řečí a cokoliv činíme nebo konáme, čiňme k větší cti a slávě boží.

Rozjímání 16.

Mlčenlivost sv. Josefa a jeho obcování s anděly

Úradky božské Prozřetelnosti bývají různé dle rozdílnosti dob, míst a osob. Kromě toho tyto úradky jsou jednak řádné, jednak mimořádné dle toho, týkají-li se lidí všech nebo jenom některého jednotlivce zvláště. Z pravidla jak ony tak i tyto zůstávají nám tajemnými, nevyzpytatelnými, naší povinností jest kořiti se jim, v úctě je míti, diviti se jim bez všetečného hloubání. Z těchto úradků božské Prozřetelnosti některé mimořádně týkají se sv. Josefa. Až dosud jsem o nich pomlčel, abych netrhal pásma vypravování o událostech z jeho života, teď však, dopověděv, čeho třeba bylo, pokládám za vhodné poukázati na některé z těch úradků; seznáme z nich ještě lépe našeho drahého světce a obdiv náš pro něho ještě více vzroste. V tomto pojednání vytknu dvě věci:

jeho naprostou mlčenlivost;

jeho obcování s anděly.

Z pravidla sv. evandélium, kdykoliv nám o některé osobnosti vypravuje, klade jí do úst buď otázku nebo

odpovědi, nebo výroky; zkrátka a dobře předvádí nám ji — mluvící. Na př. mluvíc sv. evandélium o Panně Marii, nechává ji sedmkrát mluvit a věrně zaznamenává nám slova od ní pronesená. Mluvíc o rodičích Jana Křtitele, o Zachariáši totiž a Alžbětě, vypravuje nám, co mluvili, když jim zvěstováno bylo narození Janovo a když se jim dítě to bylo narodilo. A tak ve sta jiných případech; nesnadno věru naleznete místo, na němž by svaté evandélium o některé osobě zvláště vyprávělo, by vám nepřipomenulo toho či onoho slova od ní při té příležitosti proneseného. Můžeme tedy říci, že k řádným opatřením (úradkům) božské Prozřetelnosti dlužno připočísti, že dává promlouvati těm osobám, o nichž chce aby se sv. evandélium zmínilo.

Než božské Prozřetelnosti zalíbilo se výjimku v té příčině učiniti se sv. Josefem. Písmo sv. vypravuje nám o tomto světcí, že anděl Páně poručil mu, aby dále žil s Marií, od níž chtěl odejíti; že anděl Páně nařídil mu, aby se neprodleně vybral s dítětem Ježíšem a matkou jeho, Marií, do Egypta, když Herodes ukládal Ježíškovi o život, a potom, aby se zase vrátil do otčiny své a aby se uchýlil raději do Nazareta, nežli do Jerusalema, kamž mířil. Vypravujíc nám o těchto rozkazech andělem sv. Josefu udělených, podotýká výslovně sv. evandélium, že Josef rozkazy ty přesně a okamžitě provedl, t. j. že žil s Marií, že utekl do Egypta, tam že zůstal a že se odtud do Nazareta vrátil, ale nezmiňuje se, že by byl

při tom slova pronesl. A dále. Sv. evandélium líčí nám, jak svatý Josef Ježíše ztratil, jak ho hledal, jak mu poroučel, ale zase ani slova z úst jeho nepřipomíná. A přece více nežli pravděpodobno jest, že za těch okolností něco promluvil, ale co, to nevíme, takže může nazván býti mužem mlčení. A v tom máme mimořádný úradek božské Prozřetelnosti s naším světce, úradek, jenž nám světce našeho představuje jako muže mlčelivého a jenž nám při tom na různé ctnosti jeho poukazuje.

První z nich jest ctnost mlčelivosti, jež záleží v tom, že člověk bez potřeby nemluví a když mluví, že vždy napřed slova svá uváží, vzejde-li z nich jaká čest Bohu nebo nějaký prospěch bližnímu.

Druhou jest věrnost v plnění rozkazů Páně. Bůh svěřil světci našemu tajemství vtělení, jediné slovo jeho mohlo poškoditi tajemství to, Josef pak svou mlčelivostí nebezpečí to odstranil.

Třetí jest jeho slepá poslušnost vůle boží, spojená s živou věrou. Kdyby se byl tázal na vysvětlení, kdyby byl sebe menší poznámku učinil ve příčině příkazů andělových, byli bychom mohli pochybovat o jeho naprostém podrobení se vůli boží, o jeho důvěře v Něho, ale svou mlčelivostí, s jakou příkazy andělovy provedl, vzdálil od sebe i stín takové pochybnosti.

Čtvrtou je ctnost pokory. Jedinké slovo, jež by byl řekl andělovi nebo Marii nebo Ježíši v oněch pří-

padech, o nichž se sv. evandélium zmiňuje, mohlo prozraditi jeho poměr k Bohu, k Ježíši a Marii, bylo by ho povzneslo v očích lidí, ale sv. Josef netoužil po cti lidí, nýbrž božské, i přikryl sama sebe rouškou mlčelivosti.

Druhý mimořádný úradek božské Prozřetelnosti s Josefem zračí se ve způsobu, kterým mu Pán vůli svou zjevoval.

Josef z pokory chtěl odejít od Marie Panny, v níž viděl matku boží. Pán však chtěl, aby jí druhem byl po celý život svůj.

Josef po obětování Ježíšově v chrámě chystal se na cestu do Nazareta, Pán však chtěl, aby utekl do Egypta. Vraceje se z Egypta, chtěl se Josef odebrati do Jerusalema, Pán však chtěl, aby se uchýlil do Nazareta. Nuže, jakého prostředku použil Bůh, aby v oněch případech zjevil našemu světci svou svatou vůli? Odpovídám: Použil vždy jednoho a téhož prostředku a vždy týmž způsobem, poslal k němu vždy anděla a poslal ho k němu ve snách, když spal. — Ve snách ukázal se mu anděl.

A tu máme opět zvláštní opatření božské Prozřetelnosti vzhledem k sv. Josefovi. Záleží pak v okolnosti snu, spánku, za kterého mluvíval k němu anděl Páně. Neboť, jestliže Hospodin Bůh ve Starém Zákoně skrze anděly rozkazy své lidem zevně zjevoval, činíval to zpravidla tak, že tito poslové nebeští zjevovali se lidem, když bděli; sv. Josefovi však ukazoval se anděl ve snu,

sv. evandélium vždy výslovně této okolnosti vzpomíná, neboť čtyřikrát opakuje o andělovi, že se Josefovi ukázal ve snách. Co chtěl Pán tím ukázati nám? Nic jiného leč naprostý souhlas vůle Josefovy s vůlí boží. Zjeví-li se anděl člověku v stavu bdělosti a oznamuje nějaký rozkaz boží, pak nemá takový člověk, proč by odporoval udělenému rozkazu. Ale zjeví-li se anděl člověkovu ve snách, inu, potom může se domnívati, že to byl klam a má smyslů, že se mu to jenom zdálo, a proto také právem může se tázati, má-li ve snách obdržený rozkaz vykonati. Než sv. Josef překonal tyto překážky a s podivuhodnou rychlostí a ochotou uvedl ve skutek každý ve snách udělený mu rozkaz.

Tu tedy máte, proč božská Prozřetelnost nechtěla, by se nám zachovalo nějaké slovo z úst pěstouna Páně, proč mu Bůh oznamoval vždy jenom ve snách vůli svou; chtěl tím vytknouti jeho naprosté podrobení se přesvaté vůli boží.

* * *

Mravné naučení. — Z toho, že nám svaté evandélium ani jednoho slova z úst sv. Josefa nepřipomíná, nesmíme uzavíрати, že by nebyl vůbec mluvil, nýbrž jenom tolik, že uměl mlčeti v pravý čas a na pravém místě. Učme se od sv. Josefa i my zachovávat mlčení, kdykoliv toho vyžaduje povinnost anebo slušnost. Na př. kdykoliv nám někdo něco svěří nebo kdykoliv se do-

víme o nějaké chybě, o nějakém tajném poklesku bližního svého, kdykoliv pozorujeme, že se nás zmocňuje nezřízené hnutí mysli, nebo kdykoliv vykonáme něco, čím nad jiné vynikneme; ve všech těchto případech jsme k mlčelivosti zavázáni, t. j. naší povinností jest, neprozrazovati svěřeného nám tajemství, tím méně pak roznášeti tajné chyby nebo hříchy bližního; povinni jsme mlčeti, kdykoliv řečí v nebezpečí upadáme uraziti Boha nebo bližního, ať už rouháním nebo klením, nebo nadáváním. Povinni jsme též pomlčet o svých zásluhách, abychom snad chloubou nepřipravili se o zásluhy před Bohem. Slovem: mlčení je vždy přikázáno, kdykoliv bychom se mluvením prohřešili proti cti boží nebo proti bližnímu. Kéž by všichni uměli mlčeti, kdy mlčeti mají, oč méně bylo by na světě hříchů!

Zachovávejme dále mlčení, kdykoliv toho slušnost žádá. Na př. kdykoliv bys rád mluvil o všem možném, aby ses před druhými zablyskl; kdykoliv se pouštíš do hovoru o věcech, kterých dobře neznáš aneb o předmětu, jehož plně neovládáš; ve všech těch případech lépe je pomlčeti, nebo mluvením jenom hanbu si utržiti můžeš.

Vůbec učiňme si pravidlem svého života přísloví: Mluvíti stříbro, mlčeti zlato. Prosme sv. Josefa, by nám vyprosil milosti v dobrý čas mluvíti, ve zlý pak mlčeti.

Z ochoty a rychlosti, s jakou sv. Josef poslechl každého příkazu andělova, učme se, jak se chovati máme ke svému andělu strážnému. Jak víte, Bůh po-

užíval vždy a dosud používá andělů k provádění svých rozkazů. Z té příčiny každému člověkovì dává anděla svého, by ho ostříhal, a anděl ten, strážce dotyčného člověka, stojí mu stále stále po boku, vzdaluje od něho všecko zlé a nabádá jej ke všemu dobrému. Poněvadž všichni vždycky anděla strážného při sobě máme, chovejme se k němu, jak se choval sv. Josef k andělovi, jenž k němu ve snách mluvíval. Sv. Josef rychle, neprodleně vykonal, co mu anděl ten přikázal; my pak takto se zachovejme k andělu svému strážnému; předně poslouchejme vnukání jeho. Zaslechneme-li na př. niterný hlas vyzývající nás: Nechoď tam do té společnosti, nech toho a onoho, jdi do kostela, modli se, vyzpovídej se ze hříchů svých! — vzpomeňme si, že tento hlas je hlasem našeho anděla strážného, mluvícího k nám ve jménu božím, jako mluvil kdysi k sv. Josefovi, i uposlechněme neprodleně hlasu, vnukání jeho; za druhé mějme v uctivosti svého anděla strážného. Je to bytost vznešená, duch nebeský, jeden z dvořeníků nebeských; nepáchejme tedy v přítomnosti jeho skutků a činů takových, jichž bychom se nedopustili před žádnou slušnou osobou; za třetí důvěřujme se v ochranu jeho. Bůh anděly významenal mnohými dokonalostmi a mocí velikou. I duchové tito lnou k nám láskou velikou, nuže, důvěřujme jim! Za čtvrté ctěme je a vzývejme je. Anděl strážný ustavičně nad námi bdí, dobrodiními mnohými, nevypověditelnými zasypává nás, nuže pamětlivi jsouce toho často k němu

volejme slovy: Anděle boží, strážce můj, mne, svěřence svého, světlem nebeským osvěcuji, ochraňuj, řiď a napravuj. Amen. (Odpustky 100 dnů za každé pomodlení se této modlitbičky střelné.) Tak napodobovati budeme sv. Josefa v jeho chování se k andělu Páně, a anděl Páně ostříhati bude nás na všech cestách našich.

Příklad. P. Gouchon, Marista, mezi jinými pobožnými cvičeními ke cti sv. Josefa konával tyto: Dal si od slavného malíře vymalovat obrázek svatého Josefa, a kdykoliv se mu k tomu naskytla příležitost, poděloval kopiemi jeho všecky své spolubratry a známé. Dostavil-li se k němu někdo s prosbou o radu v nějaké časné záležitosti, radíval mu: — Obratťe se na svatého Josefa; dovedl-li uspořádati záležitosti Boha člověka, dovede spořádati také vaše.

Když se ho jednou jeden ze spolubratří tázal, jak si osvojil takovou zbožnost k Panně Marii, odpověděl: Tím, že jsem se utíkal k sv. Josefovi. Tak poradil mně náš zakladatel, uposlechl jsem ho, i byl jsem vyslyšen.

Svatý pak Josef odměnil zbožného tohoto sluhu svého tím, že jej nadal neunavností v hlásání slova božího a že mu v hodince smrti zjednal závidění hodný klid a mír.

Nosívejme i my při sobě obrázky sv. Josefa a podělujme jimi známé, vyprošujme si u sv. Josefa pravé zbožnosti k Panně Marii, utíkejme se k němu ve všech

ožehavých, sebe spletitějších záležitostech; a svatý Josef zajisté neopomene vyprositi požehnání nebes podnikům a pracím našim a přispěti nám v hodině smrti.

Rozjímání 17.

Bolesti, potěchy a víra sv. Josefa.

V osudech života sv. Josefa setkáváme se často s mimořádnými úradky božské Prozřetelnosti. O dvou z nich zmínil jsem se v předešlém pojednání. Mohl bych jich ještě mnoho uvést, a všecky hodny jsou rozjímání a úvah našich, než obmezím se na uvedení ještě dvou, ježto se mi zdají obzvláště zmínky hodny. Jeden z nich týká se celého trvání jeho pozemského života, druhý pouze doby jeho smrti.

Vzhledem k celé životní době sv. Josefa záleží zvláštní opatření božské Prozřetelnosti v podivné věru spleti (řetězu) z bolestných útrap a sladkých potěch. Však také sv. evandélium předvádí nám světce našeho, jak jím zmítají — dovoleno-li obratu toho užiti — v jednom kuse vlny tu plné hořké trpkosti, tu zase smavé radosti.

Hle, jedvaže uplynulo několik měsíců od sňatku jeho s Marií, vidí, že se stala matkou Messiáše. Tu radí mu pokora jeho, by se od ní odstranil; ale kterak to jen vykonat, aby neuvedl ani drahé mu Marie v lehkost,

ani sám sobě neuškodil. Uvažuje a rozvažuje, ale odvážití neumí; nicméně pokora nabádá jej k odchodu a tož si umiňuje odejít od Marie. Ach, co bolesti, co úzkosti stálo ho toto rozhodnutí!

Než Pán neotálí s potěchou, neboť když ho byl zkusil utrpením tím, když byl se zalíbením přijal hold jeho pokory, posílá k němu anděla svého, by mu řekl: Josefe, synu Davidův, neboj se vzít (k sobě) Marii, manželku svou. Jest ona skutečně matkou boží, nicméně já ti velím, abys od ní neodcházel, nýbrž s ní nadále žil. — Aj, jak zase potěšila tato slova jeho bolem sklíčené srdce!

Čtvrt roku po té obcházel Josef ulice městečka Davidova hledaje noclehu, ale nenalezl ho ve městě tom tak, že se uchýliti musil s předrahou chotí svou do chudičkého chléva za městem, kdež se mu dostalo štěstí očima svýma patřiti na vtěleného Syna božího, ale jemuž nucen byl ustlati na slámě v bídných jeslích. Aj, jakou tu asi opět cítil bolest, když viděl Ježíše a Matku jeho zbaveny i těch nejnutnějších věcí. Než i tu dostalo se mu brzo potěchy. Přišli pastýři poklonit se Dítěti, andělé pak zvěštovali pokoj lidem a slávu na nebesích; a Josef doznává potěchy veliké i v tom chudičském chlévě betlemském.

A sleduji-li po té našeho světce, všude zřím, jak Bůh jednou rukou srdce mu bolestmi svírá, druhou však

hned na to nejsladší potěchou rozšiřuje. Patřím na něho, jak provádí obřad obřízky na dítěti Ježíši; pohled na krev božskou, rukou jeho prolitou, působí mu bolest, ale ctihodné jméno Ježíš, jež poprvé pronáší, slastí ho naplňuje. Hned po té útěše dostává se mu jiné; vidí mudrce od Východu na kolenou před Ježíškem, vidí, jak mužové ti vyznávají víru svou v toho Ježíše svými významnými dary. V chrámě jerusalemském zarmucuje ho proroctví Simeonovo, ale týž stařeček rozveseluje srdce jeho tím, že prohlašuje Ježíše za světlo světa. Než na radost tu hned zase dostavilo se kruté a dlouhé utrpení. Od toho okamžiku, co jej anděl Páně vzbudil a jej vyzval, aby utekl do Egypta, až zase do té chvíle, kdy týž anděl řekl mu, aby se z toho místa vyhnanství vrátil do vlasti své, nevycházelo srdce Josefovo z trapných úzkostí. Pominul ovšem strach ten, když mu anděl ohlásil, že Herodes zemřel, ale strach zase ho napadl, když se dověděl, že místo Heroda v zemi židovské panuje Archelaus, syn jeho. Potom čekala ho největší bolest, když totiž upozoroval, že ztratil Ježíše a když Ho po tři dni marně hledal. Aj, kdo z nás pochopí, co tu vystálo srdce sv. Josefa bolestí? Než i tu podal mu Pán balsámu útěchy, jenž v srdce jeho kanouti počal, když Ježíše v chrámě jerusalemském našel, a jenž ho nepřestal od té oblažovati, neboť od té doby až do smrti své stále dlel ve společnosti Ježíše a viděl tohoto pravého Syna božího poslouchati jeho rozkazů.

Hle, kterak Pán v srdci Josefově stále bolesti střídal s potěchou! Z chování pak Josefova vysvítá, že pokorně líbal ruku Páně, ať už ho utrpením navštěvovala nebo balsám útěchy na zasazené rány přikládala; v jednom i v druhém případě šeptala ústa jeho: Staň se vůle tvá svatá! —

Druhý mimořádný úradek božské Prozřetelnosti se týká doby úmrtí našeho světce. Jak uvidíme v příštím rozjímání, umřel sv. Josef než započal Pán Ježíš svůj úřad učitelský; z toho patrně, že Bůh chtěl, aby Josef byl svědkem a druhem ponížení Ježíše Krista, ale nikoliv svědkem jeho slávy a zázraků. V té příčině jest svatý Josef výjimkou mezi těmi, kteří s Ježíšem obcovali a v Něho uvěřili. Tito byli arci také svědky některých z ponížení, jimž se Ježíš podrobiti ráčil, potom však viděli zázraky jeho. Na příklad Panna Maria viděla sice Ježíše jako chudé dítě v betlemském chlévě; viděla, jak byl nucen utéci do Egypta před úklady Herodovými; viděla jak těžce pracoval při otcově řemesle atd., ale viděla Ho také proměnit vodu ve víno, viděla ho zázraky dělati, mrtvé křísiti. Tak tomu bylo i u apoštolů a u všech těch, kteří nějaký čas ztrávili ve společnosti Ježíšově; viděli Ho arci poníženého, ale viděli Ho též oslaveného. Ale Josef nespatrił žádného ze zázraků Ježíše Krista, byv z tohoto světa odvolán prve nežli započal Ježíš učit a kázat; byl Mu druhem v opovržení, poní-

žení a pronásledování, ale nebyl při tom, když toho Ježíše oslavovali a velebili ti, kdož viděli jeho zázraky, jeho dobrotu a laskavost.

A v tom spatřuji já důkaz, že Josef měl víru živější nežli všichni svatí Starého a Nového Zákona. A věru, pozorujeme-li starozákonní patriarchy, vidíme, že věřili v příchod zaslíbeného Messiáše, jímž byl Ježíš Kristus; tutéž víru měl také sv. Josef jako patriarcha prve, nežli spatřil Ježíše člověkem učiněného. Ale on věřil v Ježíše již vtěleného a víra ta stála ho mnoho přemáhání, jehož nebylo zakusit ostatním arciotcům. Neboť Josef viděl v Ježíši Kristu bytost na pohled úplně rovnou kterékoliv bytosti lidské, slyšel Ho plakati jako nemluvně, viděl Ho pracovat, když povyrosl, viděl Ho poslušným svých rozkazů; ba co více, viděl, jak Mu Herodes o život ukládal a kterak On nucen byl použítí pomoci jeho, by se spasil útekem do Egypta. Kdož by ve všem tom neviděl velikých obtíží navalujících se v cestu Josefově víře v Ježíše jakožto pravého Syna božího? Obtíží těch neznali ostatní arciotcové, ježto neměli před sebou křehké a slabé přirozenosti lidské Messiášovy, na něhož čekali. A jelikož světec náš všecky ty překážky a nesnáze překonal a pevně věřil, že ten Ježíš, jemuž se o pokrm staral, je pravý Bůh, můžeme vším právem říci, že jeho víra byla pevnější a živější, nežli Abrahamova, Izákova, Jakubova a všech patriarchů a proroků starozákonních.

Víra Josefova v božství Ježíše Krista byla větší, nežli víra apoštolů a všech novozákonních svatých. Neboť třeba i apoštolům lidská přirozenost Kristova vadila, by Ho pokládali za pravého Boha, přece zase na druhé straně ve prospěch víry té mluvily zázraky, jež Ho viděli konati. Ba já si troufám tvrditi, že by bez těch zázraků apoštolové ani nebyli Ježíše Krista za Boha měli, anž, že ani my bychom té víry neměli. A hle! sv. Josef, ač ani jediného zázraku Kristova neviděl, přece pevně v Něho jako v Syna božího věřil; a proto právem mohu říci, že měl víru větší, pevnější, živější a záslušnější, nežli sv. Petr, sv. Pavel a ostatní svatí apoštolové, nežli všichni svatí Nového Zákona. Ústy sv. Pavla (k Řím. 1, 17.) praví Bůh: Spravedlivý živ jest z víry, ale týž Pán prohlásil o sv. Josefovi: Josef pak byl spravedlivý. Není tedy pochyby, že víra sv. Josefa byla silnější a živější nežli víra všech starozákonních a novozákonních světců; proto ozdobme hlavu jeho diademem muže víry v pravém slova smyslu.

* * *

M r a v n é n a u č e n í. Viděli jsme, že život svatého Josefa skládal se z neustálého střídání útrap a potěch. Z toho vezměme si dvoje naučení. Předně nedivme se, když budeme pozorovati život svůj opředený trním i růžemi, ba snad daleko mnohem více trním, nežli růžemi, neboli jinými slovy řečeno, budeme-li mnohými souženými

od Pána navštívení. Nikdo nebyl nebeskému Otci milejším nad jednorozeného Syna jeho, Ježíše Krista, nikdo nebyl Ježíši dražším nad Marii a Josefa; a přece byl Ježíš Kristus mužem bolestí, Maria stala se královnou mučedníků, Josef pak soužen byl mnohými a mnohými strážněmi. Učme se z toho, že utrpení je chlebem, jímž Pán své miláčky daří a sytí vyvolené své. Starému Tobíášovi, když ho byl zraku zbavil, vzkázal Pán: Že jsi byl příjemný Bohu, potřebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe. (12, 13.) Proto místo co bychom žasli nad utrpeními svými, radujme se z toho.

Za druhé učme se líbat rukou boží, když nás tu na světě trestá. Z úst svatého Josefa nevyřinul se nikdy žádný nářek ani stesk, když ho Pán tím neb oním soužením navštívil, nuže veďme si my podobně, nebo klesající pod těžkým křížem na nás dolehnuvším, volejme s Kristem Pánem v zahradě gethsemanské: Otče, je-li možná, ať odejde ode mne kalich tento, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň! Potom nalezneme v utrpeních tohoto života, co v nich našel sv. Josef, co v nich našli všichni svatí, totiž překrásnou příležitost káti se, pocvičiti se v pokoře a zalíbiti se Pánu Bohu.

Dále viděli jsme, že svatý Josef byl mužem víry v pravém slova významu. Přidružíme se k světcům tomu co do víry v téhož Ježíše Krista. Svatý Josef, ač zázraků Kristových neviděl, přece pevně v Něho jako v Syna božího věřil; my pak věřme v Něho jako v Boha,

opírajíce se o zázraky, které za svého zde na zemi pobytu vykonal a jež neustále koná.

Pomněme jenom rozšíření učení Kristova po všem světě a zázračného zachování jeho církve svaté až na naše dni. Sv. Josef klaněl se, modlil se k Ježíši Kristu jako k Bohu, v přirozenosti lidské skrytému; my pak se klaňme a modleme se k Ježíši Kristu skrytému ve velebné Svátosti. V té Svátosti dlí Kristus Pán ustavičně s námi, nuže kořme se Mu pevnou věrou v přítomnost Jeho v ní! Svatý Josef byl mužem víry, nuže nedávejmež nikdy místa pochybnostem u víře v to, v co on věřil, totiž že Ježíš Kristus je pravý Bůh a pravý člověk, že je pravý Messiáš a světa Spasitel.

Příklad. Paní Peltrie, čtouc jednoho dne o pokroku missií otcí Jesuity v Kanadě (v Americe) řízenými, zatoužila také něčím přispěti k obrácení těch ubohých Kanadčanů. Ale zatím, co rozvažovala o způsobu přispění svého, těžce onemocněla. V nemoci té učinila slib, jestliže ji sv. Josef uzdraví, že svým nákladem postaví v Kanadě školu pro dívky. A hle! jedvaže ten slib učinila, nenadále byla nemoci své sprostěna. Ošetřující ji lékař, nemoha pochopiti tohoto nenadálého obratu, tázal se jí, jak se to stalo. Načež paní Peltrie odvětila: Nemoc moje odstěhovala se do Kanady. Jak byla slíbila, tak také učinila. Škola pro dívky byla jejím nákladem zbudována a postavena pod ochranu sv. Josefa, jehož obraz po dnes skví se na pečeti ústavu toho.

Jak podivuhodné jsou cesty boží! Paní Peltrie byla by snad po pojetí úmyslu přispěti něčím k spáse ubohých Kanadánů provedení úmyslu svého do neurčita odkládala, než Pán dopustil na ni vážnou nemoc a nemocí tou ji přiměl, že rychle ve skutek uvedla úmysl svůj. Kromě toho poskytl jí překrásnou příležitost doznati moc přimluvy sv. Josefa. Učme se i my k sv. Josefu v trápeních a souženích svých se utíkat.

Rozjímání 18.

Drahocenná smrt svatého Josefa.

Všecko na tomto světě má svůj konec; míjejí dny, neděle, měsíce, leta; míjejí roční doby, království, národové; míjejí radovánky a rozkoše, ale i dnové žalu a útrap; pomíjí vše a se vším ostatním končí také život lidský. A my, kteří jsme až dosud provázeli sv. Josefa na jeho pouti životní, budeme teď také svědky ukončení této jeho pouti. V tomto rozjímání hodlám vám ukázati, kterak předrahý světec náš vykonal důležitý krok z tohoto světa na onen.

V rozjímání 15. již jsem vám řekl, že svaté evandélium přičiňuje ke svému vypravování o tom, jak se sv. Josef, šťastně Ježíše v chrámě jerusalemském opět naleznuv, spolu s Ním do Nazareta vrátil, pouze to, že

ho Ježíš byl poslušen, sic že se již o něm ani slovem nezmiňuje. Nesmíme se pozastavovati nad tímto mlčením sv. evandělia, ježto účelem sv. evandelistů bylo obeznámiti nás s Ježíšem Kristem, s jeho veřejným životem a učením; zmiňují-li se přec i o jiných osobách, činí to jedině pro jejich veřejný vztah a styk s Ježíšem Kristem. Tak na př. svatí evandelisté mluví o Panně Marii a svatém Josefovi, ale mluví o nich jedině proto, aby nám vyložili, co vykonali vzhledem k Ježíši Kristu, ale ne vypravují nám nic o tom, co vykonali beze vztahu ke Kristu Pánu. Nuže, smrt jak Panny Marie tak i Josefova byla událostí čistě soukromou, jež se nikterak nedotýkala veřejného poslání Spasitelova, proto také nezmiňují se sv. evandělia ani o smrti Mariině ani o Josefově, jako se nezmiňují o mnohých jiných jejich skutcích, poněvadž nestály v přímém vztahu k vykupitelskému dílu Kristovu. Třeba vám tedy především nespouštěti se zřetele, že co vám zde hodlám vypravovati o smrti sv. Josefa, není v evanděliích, nýbrž že jsem to čerpal jedině z podání.

Po předeslání toho slyšte: kdy, kde a jak umřel náš drahý světec!

Kdy umřel? Co do času blažené smrti jeho, má se všeobecně za to, že se udála krátce před tím, než začal Ježíš Kristus hlásat učení sv. evandělia, tedy tři léta před smrtí Krista Pána. Dle toho žil sv. Josef po návratu z oné památné slavnosti velikonoční do Nazareta ještě asi osmnáct let; nebyl svědkem žádného zázraku

Kristova, ani ne prvního, jež Kristus Pán vykonal o svatbě v Kani Galilejské, proměnil vodu ve víno; umřel pak asi v šedesátém roce věku svého. Dále má se za to, že umřel toho dne, který odpovídá našemu 19. březnu. Tolik víme o době úmrtí sv. Josefa.

Kde umřel. Ve příčině místa má se za to, že sv. Josef umřel v Nazaretě, kde se byl narodil a kdež byl větší část svého života prožil, provozuje řemeslo tesařské.

Jak umřel? Okolnost času a místa, kde a kdy světec náš umřel, nemá přílišné váhy, neboť málo na tom sejde, umřel-li mlád či stár, v Nazaretě či jinde. Ale mnoho na tom záleží, bychom věděli, jak umřel. Nuže slyšte, co se v té příčině všeobecně věří.

Zpravidla bývá to stáří nebo nemoc nebo nějaký úraz a cos podobného, jež z ustanovení božího smrt naši přivozují. Jsou však i z toho pravidla výjimky. Tak podání ústní tvrdí, že Panna Maria zemřela nikoliv z některé shora uvedených příčin, nýbrž z lásky k Bohu; to znamená, že překrásná duše její v záchvatu lásky a touhy po Bohu od těla jejího se oddělila.

Nuže, jakou smrtí skoná asi sv. Josef? Umře způsobem všeobecným či nějak výjimečným? Sv. František Saleský odpovídaje na otázku tuto praví, že smrt Josefova byla výjimkou ze všeobecného pravidla, že svatý Josef umřel podobně jako panenská choť jeho Maria, t. j. z čisté lásky k Bohu. Tak odpovídají mnozí jiní učitelé církevní,

téhož náhledu jsem i já. Ano, blažená duše Josefova se odloučila od těla ne snad následkem nemoci nebo z jiné příčiny přirozené, nýbrž jediné a výhradně z přílišné lásky k Pánu Bohu.

Abychom si jakous takous představu učinili o posledních okamžicích Josefových zde na zemi, zaletme v duchu do Nazareta a vstupme do jeho chudičského domku.

Těmi třemi osobami tam shromážděnými jsou Ježíš, Maria a Josef. Ježíš má tak s třicet let, Maria pětácti-rycet a Josefovi jde na šedesátý rok. Všichni jsou zcela zdrávi, ale Josef slyší v nitru svém jakýsi hlas, jenž mu praví: Dospěl jsi konce své pouti pozemské. Klidně svěří se s předtuchou svou Ježíši a Marii, načež ulehá na chudičské lože své. Ježíš a Maria ihned poznávají, že strážci a choti jejich nastávají poslední okamžiky života a proto hned jej obstupují. Neznáme slov, kterými Ježíš a Maria těšili a posilovali světce našeho ve chvíli nastávajícího rozloučení, ale byla to jistě slova svaté potěchy, jež přiměla sv. Alfonsa k tomuto výroku: Kdož pochopí nebo vysloviti dovede sladkosti, potěchy, naději, úkony odříkání, vzplanutí lásky, jež v srdci Josefově rozněcovala slova života věčného, jimiž ho tu Ježíš, tu zase Maria v poslední chvílce jeho života oblažovali?

A pravdu má sv. Alfons, neb abychom dovedli pochopiti potěchu, jíž se dostávalo umírajícímu sv. Josefovi, musili bychom napřed pochopiti, jak účinná je pomoc Ježíšova a Mariina v hodince smrti a jakou láskou k Bohu

plálo srdce Josefovo. Ale poněvadž toho nikdy nepochopíme, proto také zcela nikdy nepochopíme útěchy, jíž světci našemu dostalo se v posledních jeho života okamžicích. Můžeme však říci, že se mu v té chvíli dostalo štěstí, jakého ani Panně Marii se nedostalo, štěstí totiž, že u lože jeho viditelně stáli Ježíš a Maria; můžeme říci, že v hodince smrti byl přešťastný, přeblažený, jak pěje církev svatá volajíc: *O nimis felix, nimis beatus, cujus extremam vigiles ad horam Christus et Virgo simul adstiterunt, ore sereno.* (O, přešťastný, přeblažený Josefe, neb Kristus a Maria Panna bděli nad tvou hodinkou poslední s blažeností výrazem ve tváři.)

Co se pak týká způsobu, kterým vydechl krásnou duši svou, vypravuje stará legenda, již cituje Isidor Isolanský, že sv. Josef, vida blížiti se poslední svůj okamžik, obrátil se tváří k Pánu Ježíši, utkvěl na něm zrakem svým a z hluboka si vzdychl. Tu prý se sklonil k němu Pán Ježíš, ujal ho za ruce, sv. Josef pak pokynul mu, aby od něho neodstupoval, i neodvracel od něho zraků svých. Než netrvalo to dlouho. Obrátitě se na to sv. Josef k Marii, pohlédl na ni a z toho opět upřel své oči na Ježíše a co tak na Něho patřil, odloučila se duše jeho od těla. Potud Isidor Isolanský na základě východní legendy.

Rozumí se, že vše to jest výplodem obrazotvornosti a dohadů, nicméně není to víře nepodobno, ba můžeme vypravování to pokládati za pravdivé a tvrditi, že smrt

našeho drahého Josefa nepředcházela žádná choroba ani vada tělesná, nýbrž jedině předtucha, hlas boží, jenž mu smrt opověděl, a že smrt jeho způsobil záchvat lásky k Bohu. Arci myšlenka, že bude se mu rozejíti s Ježíšem a Marií, jakýsi bol a žal mu způsobil, než myšlenka, že se podrobuje vůli boží, byla silnější, kromě toho blažilo ho vědomí, že stojí u něho Ježíš a Maria, a konečně naděje, že se s nimi brzo opět shledá. Byly tedy poslední okamžiky jeho okamžiky plné klidu, sladké útěchy a blaživého štěstí. Jak žil, tak i umřel. Žil spravedlivě, svatě, proto také smrt jeho byla smrtí spravedlivého, smrtí blažence a drahou v očích Hospodinových. — Drahát jest před očima Hospodinovými smrt svatých jeho. (Žalm 115, 15.)

* * *

Mravné naučení. Krok, který učinil sv. Josef ze života tohoto do onoho, musíme učinit i my. Kde a kdy bude nám jej učiniti, nevíme, ale víme, že smrt naše bude ozvěnou života našeho, t. j. dobrou, budeme-li žít jako dobří křesťané, nešťastnou, povedeme-li život zlý. Proto chceme-li připodobnění býti v hodince smrti k sv. Josefovi, přičiňme se následovati ho hned v životě. Za tou příčinou varujme se předně hříchu smrtelného. Upadneme-li však přece do něho, potom ihned zase z něho hledme povstati řádnou sv. zpovědí. Můžeme každé chvíle umříti, proto každý okamžik v hříchu smrtelném

ztrávený chová v sobě nebezpečí nešťastné smrti. Hleďme tedy nebezpečí to odstraniti přijetím svátosti pokání hned, jakmile počne nám svědomí nějaký hřích těžký vyčítati. Přijímejme svátost tu i tehda, kdy jenom všední hříchy duši naši poskvrňují, ježto svátost pokání není jenom řádným od Krista Pána ustanoveným prostředkem k shla-zování spáchaných hříchů, nýbrž také vydatným pro-středkem ochranným proti hříchům budoucím.

Za druhé už teď odtrhujme srdce své od tohoto světa. Vlastí naší není tato země, nýbrž nebe. V oka-mžiku smrti zmizí nám s očí svět tento i se vším, co ze světa jest, pročez nelněme přílišně k nim, ježto jinak v hodince smrti vedlo by se nám jako dvěma kouskům dřeva vzájemně spjatým; bez námahy veliké a úsilí mnohého neroztrhnete jich! Kdo za živobytí svého, abych tak děl, s tímto světem splynul, toho v hodince smrti mnoho úzkostí a žalostí čeká, ano i nebezpečí špatné smrti mu hrozí. Proto uposlechněme rady Miláčka Páně řkou-cího: Nemilujte světa ani těch věcí, kteréž na světě jsou, ... neboť svět pomíjí i žádost jeho. (1. Jan 2, 15—17.) Neboť kteří chtějí zbohatnouti — píše sv. Pavel v I. listě svém Timotheovi v hl. 6, v. 9. — upadávají v po-kušení a v osidlo ďáblovu a v žádosti mnohé neužitečné i škodlivé, kteréž pohřžují lidi v zahynutí a ztracení.

Za třetí jakmile onemocníme, neodkládejme s při-jetím sv. svátostí nechávající se oklamávati nadějí na uzdravení, neb na hodném či nehodném přijetí svatých

svátostí před smrtí závisí šťastná nebo nešťastná věčnost naše. A odkládati s přijetím sv. svátostí až na poslední chvíli je právě tolik jako vydávati se v nebezpečí nehodně je přijati. Když pak na loži smrtelném přijmeme pokrm do života věčného, pomněme, že s ním zavítal k loži našemu též Ježíš Kristus, jenž stál u smrtelného lůžka Josefova a jenž mu oči zatlačil. Doufejme, že ten svátostný Ježíš i nám přinese klid a milost šťastné, blažené smrti.

Příklad. Sv. Alfons z Liguori, jenž mnoho věcí napsal a vykonal ke cti a chvále sv. Josefa, umíraje šeptal blábolavým jazykem: Ach, co zřím neznámých nepřátel! — Kněz, jenž mu přisluhoval, zaslechnuv slova ta připomněl mu, že Pán Ježíš za nás umřel, i vybídl sv. Alfonsa, aby i on v oběť přinesl Bohu život svůj. I začal tu sv. Alfons pohybovati rtoma, co zraky jeho upíraly se na obraz Rodičky boží; nebylo rozuměti všemu co tu mluvil, pouze porozuměno bylo, že se modlil také Zdrávas Maria. Podali mu též obrázek sv. Josefa, vzal jej do svých rukou, podíval se naň, i obrátiv se k tomu, jenž mu jej podal, pravil: To je sv. Josef, neníliž pravda? — Tak jest, odpověděl tázaný, i měl byste se mu, sv. otče náš, doporučiti. Na vyzvání to jal se svatý Alfons šeptati jakési modlitby — jaké to modlitby byly, nebylo rozuměti — upíraje oči své na obrázek sv. Josefa s tváří usměvavou, dokud se mu na věky nepřivřely.

Viditelně měl svatý Alfons v hodince smrti své u sebe obrázek sv. Josefa, neviditelně snad stál u něho sám světec ten, jistě však u něho byl svou pomocí. Chceme-li, aby i nám sv. Josef v hodince smrti přispěl ku pomoci, již teď mu ji často poroučejme modlíce se:

Ježíši, Maria a Josefe! vám věnuji své srdce i duši!

Ježíši, Maria a Josefe! neopustte mne v smrtelném zápasu!

Ježíši, Maria a Josefe! nechť duše má s vámi v míru odejde!

Rozjímání 19.

Duše a tělo sv. Josefa po smrti.

V rozjímání předešlém byli jsme svědky drahé smrti sv. Josefa, viděli jsme, jak jeho překrásná duše opustila toto slzavé údolí, by vešla do blaženosti věčné. Dospěvše až sem, budete asi toužiti zvědět, kam přišla duše našeho světce po smrti a co se stalo s jeho tělesnou schranou; této touze vaší hodlám vstříc vyjítí tímto pojednáním, v němž vám vyložím, co se dalo s duší a tělem sv. Josefa od té chvíle, co umřel, až do nanebevstoupení Páně.

Smrt rozděljuje, ale neničí. Odděluje duši od těla na čas, jehož trvání doby neznáme, ale neničí ani duše

ani těla, jež po smrti odděleny ubírají se každá část ke svému původu; tělo totiž do země, z níž vzato bylo, duše pak k Bohu, od něhož vyšla a jehož obraz na sobě má. Po tomto rozdělení jak duše, tak i tělo podrobeny jsou různým změnám, jež jsou různé a nám neznámé, ba i většině zemřelých, ale nejsou změny ty neznámy všem, rozhodně nebyly nepovědomy svatému Josefovi. Poslyšte nejprve o osudech duše jeho po vyjití z těla!

Jak vám povědomo, každá duše, jakmile se od těla odloučí, započíná nový život; dříve žila spojena s tělem, užívajíc smyslů jeho k činnosti své, po smrti však žije bez těla, jako žijí andělé. Tento pak nový způsob života zahajuje buď v pekle, nebo v očištcí, nebo v nebi. Opustí-li tělo poskvrněna jedním nebo více hříchy smrtelnými, odsouzena bývá do pekla, kdež na vždy zůstane, podrobena jsouc tam trestům tak hrozným, že si o nich ani přibližného pojmu učiniti nedovedeme. Vyjde-li z těla poskvrněna pouze hříchy všedními nebo jestliže zde na světě neučinila plně zadost spravedlnosti boží za hříchy své, potom odsouzena bývá do očištcce. Tam nezůstane na věky, nýbrž jenom nějaký čas, kratší, delší, až mukami očištcovými splatí do posledního penízku dluh svůj spravedlnosti boží. Oddělí-li se od těla úplně čista, bez jakéhokoliv dluhu, pak přijde do nebe, kdež zůstane na věky, okoušejíc vši blaženosti.

K těmto pravdám, jimž učí nás sv. víra ve příčině osudu každé duše po smrti, musíme přičiniti jinou ještě,

jež se týká duše našeho sv. Josefa, jež se odloučila od těla beze vší poskvrny jakéhokoliv hříchu, prosta všeho dluhu oproti spravedlnosti boží, bohata na mnohé zásluhy. Toť pravda, o níž nikdo pochybovati nemůže.

Tomu-li tak, tážu se, kam přišla duše sv. Josefa, když se od těla odloučila? Řeknete: Inu, kam by byla jinam přišla, nežli do nebe! Odpověď vaše byla by správná, kdyby byl umřel po nanebevstoupení Páně. Ale svatý Josef umřel tři léta před Kristem Pánem, a tehda bylo ještě nebe zavřeno pro hřích Adamův a nikdo nemohl do něho vejíti. Je tedy jisto, že duše našeho světce nevznesla se hned po smrti do nebe. Ale rovněž jisto jest, že nepřišla do pekla, ba ani ne do očistce takového, jak si jej teď dle učení Kristova představujeme. Kam tedy přišla?

Odpovídám: Přišla do tak zvaného předpekli neboli lůna Abrahamova, též „limbem“ zvaného; místo to, jež Bůh určil pro duše spravedlivých lidí před vykoupením světa zesnulých. Tam meškaly již duše arcioctů, proroků a ostatních nábožných lidí před Kristem Pánem zemřelých. Netrpěly tam žádných muk, ale strádaly odloučeností od patření na Boha, i vzdychaly po příchodu Messiášově, v něhož byly věřily a doufaly. Do společnosti těch svatých duší sestoupila také duše sv. Josefa po smrti jeho. Pobyla tam tři leta, za nichž hrozně strádala, odloučena jsouc od patření na Boha, ale těšila ostatní svaté, opět a opět jim ohlašujíc: Čekáte Messiáše; nuže

vězte, že již přišel na svět; je Mu teď třicet let, já sám jsem Ho choval na loktech svých, já jsem Ho krmil, já jsem Mu poskytoval přístřeší v chudičkém domku svém, já jsem Mu byl pěstounem. Radujte se, co nevidět dokonána bude spása světa a nám otevřeny budou brány království nebeského.

Tu tedy máte, co se stalo s duší sv. Josefa hned po smrti; přišla do předpekli, zůstala tam tak s tři léta, přinesla všem duším tam meškajícím velikou útěchu zvěstí, že již blízko jest vykoupení světa. Proto také zasluhuje světec náš názvu utěšitele a apoštola svatých duší v lůně Abrahamově.

Ale co se stalo s tělem jeho? Než na to odpovím, musím několik poznámek předeslati.

Předně poznamenávám, že zpravidla lidské tělo po odloučení se duše od něho, tedy mrtvola jeho, propadá porušení a práchni a že se časem obrací v prach zemský, z něhož bylo utvořeno.

Za druhé poznamenávám, že Bůh v té příčině připustil jisté čestné výjimky, nebo jinými slovy řečeno, že některá mrtvá těla uchránil porušení, že je po léta a po věky zachoval neporušená. Té milosti popřál těm svatým, jejichž těla dochovala se až na naše doby celá a neporušená.

Za třetí poznamenávám, že na konci světa těla všech lidí, i v prach obrácená, opět nabudou své podoby a znova s duší se spojí. To jest učení víry, jež

vyznáváme, modlíce se ve snešení apoštolském: Věřím v těla vzkříšení. Avšak i v této věci připustil Pán jisté privilegie, uspíšil totiž vzkříšení některých těl, spojil je s duší a přenesl je do nebe. Tak na příklad učinil Bůh s tělem Panny přesvaté, jež po své smrti i s tělem do nebe vzata byla jak se zbožně za to má.

Za čtvrté upozorňuji na to, že dle svědectví sv. evandélií mnozí mrtví ožili, když Pán Ježíš na hoře kalvarské duši svou vypustil. — A mnohá těla svatých — čtu na př. u sv. Matouše (27, 52) — kteříž byli zesnuli, vstala. Sv. pak Tomáš Akvinský učí, že těla ta nebyla již smrti podrobena, nýbrž že s dušemi spolu s nimi se spojivšími do nebe vzata jsou po nanebevstoupení Páně.

Po předeslání toho na otázku: Co se stalo s tělem Josefovým po smrti? odpovídám: S jistotou nevíme o tom nic, ale je velmi pravděpodobno, že mu Pán dopřál obojí milostné výsady, jíž dopřál jiným tělům; že tělo jeho nejen porušení uchoval, ale že je také vzkřísil, když Kristus na kříži dokonat. Tak věří mnozí církevní spisovatelé.

Sv. František Saleský žádá, aby o tom nikdo nepochyboval. Sv. Bernardin Sienský měl jednoho dne kázání o sv. Josefovi a tu, když prohlásil z kazatelny, že sv. Josef nalezá se v nebi s tělem i s duší, Bůh jakoby na potvrzenou těchto jeho slov nechal se objeviti nad jeho hlavou zlatému kříži. A sotva tomu bude jinak.

Neboť je-li jisto, že po Marii nikdo nad Josefa nebyl Bohu milejší a dražší; jisto-li, že Bůh své milostné výsady vyhrazuje miláčkům svým a že mnohým z nich dopřál toho privilegia, že je po smrti vzkřísil a že je i s těly do nebe vzal, proč bychom vylučovali sv. Josefa z počtu těchto omilostněných? Toho připustiti nelze, nechceme-li odporovati obecnému úradku božské Prozřetelnosti. Mimo to, nebylo-li tělo sv. Josefa vzkříšeno, proč by Bůh, jenž nám drubdy zázračným způsobem nalézti dal těla, ano i části jejich, mnohých svatých, ukryl nám tělo sv. Josefa? Kdyby bylo na zemi, jistě by se vědělo, kde se nalézá, ale to žádný kostel nikdy se nehonosil, že by měl nějaký ostatek z těla sv. Josefa, jako se nikdy žádný chrám nechlubil nějakým ostatkem Mariina těla; je to tedy důkazem, že tělo sv. Josefa bylo vzkříšeno, jako vzkříšeno bylo tělo Panny přesvaté.

Proto neváhám tvrditi ohledně těla Josefova po smrti toto: Mrtvola jeho byla pochována podle obyčeje u židů tehda panujícího, péčí Ježíšovou a Mariinou; zvláštní milostí boží zůstalo po tři léta v zemi neporušeno; když pak Kristus Pán vypustil na kříži duši, tu vyšla duše sv. Josefa z předpekli, spojila se s tělem, jež vstalo z mrtvých slavné a nesmrtelné, jak vstanou v poslední neboli soudný den těla všech lidí.

A co se potom stalo s naším světce? Vešel snad potom ihned do nebe, či tu na zemi nějaký čas ještě pobyl?

Odpovídám: Jisto jest, že hned do nebe nevěšel; poněvadž nebe zůstalo zavřeno až do nanebevstoupení Páně, spíše zdá se, že zůstal na zemi po čtyřcet dní a žil tu, jako tu žil Ježíš Kristus po svém z mrtvýchvstání. I je pravděpodobno, že v té době vícekrát zjevil se Panně Marii, choti své, že mluvil s apoštoly, že viděl Ježíše Krista z mrtvýchvstalého; možná, že svatý dům na hoře Sionu, kdež Maria pohostinnu meškala, byl ne-
jednou svědkem či správněji řečeno reprodukcí (opakováním) prosté velebnosti nazaretského domečku, ježto v něm nejednou současně meškali Ježíš a Josef z mrtvýchvstalí a Maria Panna dosud živá.

Tím bych vám byl vyličil osudy duše a těla Josefova od toho okamžiku, co vydechl naposled v náručí Ježíšově a Mariině, až do dne, kdy Pán a Spasitel náš vstoupil na nebesa.

* * *

Mravné naučení. Lůno Abrahamovo, kam sestoupila duše sv. Josefa po smrti, bylo jakýmsi obrazem našeho očistce, v němž jest se očistiti duším; než do nebe vpuštěny jsou. Svatá víra učí nás, že pro obcování svatých můžeme ku pomoci přispěti duším v očistci, t. j. že můžeme zmenšit ostrost a trvání muk jejich. Nuže učinme ubohým těm dušičkám, co učinil sv. Josef duším v předpeklí. Svatý Josef je potěšil zprávou, že brzo již bude svět vykoupen a že tedy i ony budou již brzo vy-

svobozeny z toho místa toužebného očekávání; nuže potěšme i my dušičky v očištecí nějakou přímluvou, buďto že se za ně pomodlíme, odpustky jim přivlastníme, oběti mše sv. obcujeme nebo za ně ji odsloužiti dáme atd. Přímluvný skutek náš dobrý sestoupě pak do očištee přinese tam těm svatým duším útěchu podobnou té, jakou přinesla duše sv. Josefa duším svatým Starého Zákona, sestoupivši do předpekli. To budiž prvním naučením, jež nám dává v tomto rozjímání světec náš!

Za druhé obnovme víru svou v našich těl vzkříšení v poslední neboli soudný den. Ježíš Kristus ujistil nás, že z mrtvých vstaneme, a ježto spíše nebe a země pomínou, nežli slova Kristova, tedy jistě z mrtvých vstaneme. Naše tělo po smrti promění se v prach a popel, ale v poslední den všemohoucím slovem božím opět ze země povstane. Tělo sv. Josefa povstalo z mrtvých již dříve ze zvláštní milosti boží, my vstaneme mocí téhož slova až v poslední den. Hleďme si již nyní zabezpečiti vzkříšení podobné vzkříšení světce našeho životem zařízeným dle jeho života, neboť vstanou-li v den poslední spravedliví s těly oslavenými a zářivými, vstanou hříšníci k zahánbení a potupení svému před celým světem. A kdož by z nás nepřál si v den ten oslavy, jaké se dostalo sv. Josefovi v den úmrtí Kristova?

Příklad. Svatý Bernardin Sienský, jenž byl zvláštním ctitelem svatého Josefa, použil tohoto velikého patriarchy za ochránce opravy, již byl zavedl u svých

řádových spolubratří k docílení větší dokonalosti ve službě boží. Za tím cílem ustanovil sv. Josefa zvláštním ochráncem těch řádových domů, jež na reformu tu přistoupily, i ustanovil, aby listiny, vydané z provincie reformovaných, označeny byly obrazem sv. Josefa, držícího v náruči Ježíška.

Svatá Teresie, když byla rovněž zavedla reformu v řádě Karmelitánek, postavila všechny řeholní domy pod ochranu sv. Josefa. Tím oba světci projevili, že uznávají sv. Josefa za mocného pomocníka při opravování nedokonalostí vyskytnuvších se v sloužení Pánu Bohu. Ježto i nám třeba tolik zdokonalení našeho způsobu života, stavme se tedy i my pod ochranu sv. Josefa. Za tou příčinou prosme před každou sv. zpovědí svatého Josefa, bychom se nejenom dobře vyzpovídali, ale abychom také v dobrých úmyslech při ní pojatých pevně stáli, t. j. abychom od svaté zpovědi ke zpovědi na cestě křesťanské dokonalosti pokračovali.

Rozjímání 20.

Sv. Josef v nebi a srovnání jeho s Marií Pannou.

Za ta tři leta, co tělo sv. Josefa odpočívalo v hrobě, duše pak jeho dlela v lůně Abrahamově, dokonal Ježíš, jehož on pěstounem byl, dílo vykoupení světa. Po svém

slavném z mrtvýchvstání ráčil Kristus Pán pobýti ještě čtyrycet dní na této zemi, aby utvrdil ve víře učedníky své. Já pak jsem vám už napověděl, že svatý Josef z mrtvých vstalý žil spolu s Ním životem tajemným. Po čtyryceti dnech vystoupil Ježíš Kristus před tváří učedníků svých s hory Olivné na nebesa slavný a vítězný. Tomuto poslednímu činu Ježíše Krista přítomen, ano jeho účastným byl také Jeho pěstoun, náš předrahý sv. Josef. Já pak v tomto rozjímání doprovoditi ho míním na té cestě do nebes a spolu ukázati vám, jaké místo bylo mu vykázano tam v té říši duchů blažených. A jelikož tímto pojednáním končím jeho životopis, chci mu korunou vsaditi krátké srovnání svatého Josefa s Marií Pannou.

Než přikročím k vlastnímu popisu účasti svatého Josefa v posledním skutku Pána Ježíše na tomto světě, pokládám za nutné zmíniti se napřed o dvou pravdách. Předně poukazuji na to, že Ježíš Kristus, když na nebesa vstupoval, nevstupoval tam sám, nýbrž že mu čestným dvorem a průvodem při tom byly duše spravedlivých před Ním zemřelých. A dále, že mu dle sv. Tomáše Akvinského dvorem byli též všichni ti, kdož při smrti Jeho na hoře kalvarské z mrtvých vstali. Dále připomínám, že v nebesích jsou mnohá místa a mnohé stupně oslavy, jež spravedlnost božská jednotlivým duchům blaženým stanoví dle jejich zásluh. Nejvýše svatému vykázano tam první místo slávy a moci, nejméně svatému

místo poslední. Mezi těmito krajnostmi je nekonečná řada stupňů a podstupňů. To zjeviti nám ráčil sám Pán a Spasitel náš, když pravil: V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí. Ještě jasněji vyjádřil pravdu tu apoštol národů, jenž praví, že evandélium své nepřijal od lidí, ale od samého Krista Pána, když v I. listě svém ke Korintským napsal: Jiná jest jasnost slunce, jiná jasnost měsíce a jiná jasnost hvězd. Nebo hvězda od hvězdy dělí se jasností. (15, 41.) Ostatně již zdravý rozum lidský uznati musí, že větší zásluze větší odměna, odplata přísluší.

A nyní vracím se k našemu sv. Josefovi a díím, že po čtyřeceti dnech, po svém z mrtvých vzkříšení octl se s tělem a duší na hoře Olivné, že s tělem a duší vznesl se spolu s Ježíšem na nebesa a tam že mu vykázáno první místo mezi všemi těmi, kteří toho dne doprovázeli Pána při jeho nanebevstoupení. Sv. evandélium arci nám to nepraví, ale můžeme to míti téměř za jisto. Neboť provázel-li sv. Josef Pána Ježíše na jeho pouti pozemské, staral-li se o Něho jako otec, sdílel-li se s Ním o pronásledování a útrapy, proč by ho nebyl Kristus Pán oslavil, bera ho s sebou s tělem a duší na nebesa a vykázav mu tam místo po pravici své? Co se mne týká, mám za jisto, že sv. Josef v den nanebevstoupení Páně též tuto zemi opustil, vznes se spolu s Ježíšem s tělem a duší na nebesa. Toho dne uvázal se Kristus Pán ve slávu, které si byl zasloužil svým ponížením,

svým utrpením, zkrátka svou poslušností až k smrti kříže, svatý pak Josef ujal se toho dne blaženosti věčné v krásném nebi, jíž si byl zasloužil svou svatostí.

A které místo vykázano bylo sv. Josefovi tam v tom sídle blažených?

Ježíš Kristus, jakmile na nebesa vstoupil, sedl si na pravici Otci svého nebeského, načež vykázal svému drahému pěstounovi druhé místo po sobě v nebesích. Pravím druhé, a nikoliv první, ježto toto vyhrazeno bylo Panně Marii, jež ještě na zemi žila. Takže světec náš ode dne nanebevstoupení Páně až do dne úmrtí Panny Marie zaujímal v nebesích po Bohu první místo slávy, po smrti přesvaté choti své popustil jí první místo, ujav místo druhé, jež nyní drží a na věky podrží. Tak učí sv. Alfons, sv. František Saleský, Suarez, toť mínění všeobecné, tak věriti můžeme i my. Kdyžtě zde na zemi sv. Josef byl po Panně Marii nejvíce od Boha omilostněn, kdyžtě zde na zemi po Panně Marii byl nejdokonalejší a nejsvětější; kdyžtě v tajemství vtělení Syna božího měl účastenství z lidí po Marii Panně nejdůležitější, nejvznešenější a nejbližší a když v nebesích odměna dle zásluhy se dává, musíme nutně uzavírat, že v nebesích stojí sv. Josef po Panně Marii nejblíže trůnu božímu, že tam požívá největší slávy a moci ze všech svatých. Takže přesvatá rodina, která se skládá z Ježíše, Marie a Josefa a jižto jsme viděli putovati tímto slzavým údolím pod ochranou našeho světce, je stále pohromadě

v nebesích, a to v tomto pořadí: Ježíš jako Bůh a spolu člověk sedí na pravici věčného Otce, Ježíši po pravici trůní Panna Maria s tělem a s duší, po levici pak Ježíšově sv. Josef rovněž s tělem a duší. Spojení byvše na zemi, spojení jsou také v nebesích

Tu doplnkem ještě stručné srovnání svatého Josefa s Pannou Marií.

Srovnáváme-li jednu osobu s druhou, shledáme, že mohou k sobě státi buď v poměru nadřadném nebo podřadném, nebo že jedna rovná se druhé. Srovnáváje sv. Josefa s Marií, spatřuji je státi k sobě ve všech těchto třech poměrech; vidím totiž, že P. Maria v mnohé příčině stojí nad Josefem, v jiných opět ohledech že jsou si rovni a v mnohé příčině že také stojí pod ním.

Stojí pak Maria Panna nad Josefem předně svým početím. Jest článkem víry, že Maria bez poskvrny hříchu prvotního počata byla, kdežto sv. Josef počat byl v hříchu tom. Má se arcí za to, že byl před svým narozením od Pána Boha posvěcen či že byl od hříchu toho omyt, ale přece jenom nějaký čas duše jeho tím hříchem poskvrněna byla. Poněvadž toho u Panny Marie nebylo, poněvadž duše její byla vždy krásná a čistá, proto daleko povznesena stojí nad sv. Josefem.

Předčí Panna Maria sv. Josefa svým spolupůsobením při tajemství vtělení. Jest článkem víry, že byla pravou Matkou vtěleného Syna božího neboli

Ježíše Krista. Svatý Josef nebyl otcem Ježíše Krista, nýbrž toliko pěstounem jeho. I tato okolnost velice Marii nad Josefa povznáší.

Maria Panna předčí sv. Josefa ctností panenství a předvzkříšením svého těla; neboť pokud se Marie týká, je netoliko jisto, nýbrž naukou víry, že byla vždy pannou neporušenou, kdežto o sv. Josefovi není to jisto, nýbrž jenom pravdě podobno. Rovněž za jisto se má, že Panna Maria s tělem a duší na nebe je vzata, kdežto o svatém Josefovi je to jen pravdě podobno.

Ve všech těchto vzhledech stojí Panna Maria nad svatým Josefem.

Srovnávaje Marii Pannu se sv. Josefem, vidím je dále v mnohém ohledu sobě rovné. Na př. jednomu i druhému andělem zvěstováno bylo tajemství vtělení Syna božího. Oba byli stejně šťastni, že žili s Pánem Ježíšem; Panna Maria stála u Ježíšova smrtelného lože, kdežto Ježíš Kristus stál u smrtelného lůžka Josefova. Maria krmila Ježíška mlékem panenských prsů svých, svatý Josef prací rukou svých; Maria Ho líbala, na loktech svých chovala, ztratila Ho, našla ztraceného, viděla Ho poslouchati pokynů svých, také svatý Josef Ho líbal, i on Jej v náruči své chovával, i on ztraceného hledal a po třech dnech opět v chrámě jerusalemském našel, i jemu poddán byl Kristus Pán. Vidím je sobě rovné co do bolestí a útěch; sedmero bolestí a sedmero radostí Mariiných se připomíná, ale tolikéž uvádí se

bolestí a radostí sv. Josefa. Maria slepě věřila slovu božímu, ochotně podrobovala se každému jeho rozkazu, ale také svatý Josef věřil slovu božímu a rychle, neodkladně prováděl rozkazy jeho. Hle, v čem si jsou Maria a sv. Josef rovni!

A posléze vidím našeho světce povýšeného nad Pannu Marii, a to předně jako muže Mariina. Muž stojí vždy výše ženy své, Josef však byl pravým a skutečným mužem Mariiným, proto stál nad ní.

Za druhé stál nad Pannou Marií jako hlava a předsvaté rodiny. Jako hlava rodiny byl také hlavou Panny Marie, proto vznešenější než ona. Tuto povýšenost jeho uznal sám Bůh, neboť od okamžiku utvoření předsvaté rodiny posílal vždy anděla svého s rozkazy přímo a výlučně k sv. Josefovi, a ne k Panně Marii.

Z dosud řečeného poznali jste, že Josef, třebaž v nejedné příčině stál pod Marií, přece zase v mnohém jest jí úplně roven, ano že dokonce nad ní stojí. O světci pak, o němž můžeme říci, že byl nejenom Marii Panně roven, ano že byl v nejednom směru nad ni vyvýšen, nemohli bychom tvrditi, že v nebi po Panně Marii zaujímá první místo slávy, moci a blaženosti? O ano! Prve, nežli se rozloučíme s naším drahým svatým Josefem, jehož jsme byli doprovodili až do ráje, zvolejme v radostném zanícení: Byl pravicí Hospodinovou, jenž chtěl na této zemi míti spojeny Josefa a Marii svatým svazkem manželským, proto jich nerozlučujme, nýbrž společně oba

ctěme, pozdravujíce Marii Pannu královnou nebes, Josefa pak jako choť této královny, vzývajíce Marii jako Rodičku, Matku boží, svatého pak Josefa jako pěstouna Páně!

* * *

Mravné naučení. Zde na zemi nedochází vždy ctnost zasloužené odplaty, aniž nepravost zaslouženého trestu, ba mnohdy vidáme, že hříšným dobře se tu vede, kdežto spravedliví že bývají všelijak utlačováni a pronásledováni. Za takového stavu věcí mnozí křesťané nerozpakují se vinití Pána Boha z nespravedlivosti. O, těch malověrných! hřeší, takto mluvíce. Není pravda, že by Pán Bůh nejednal spravedlivě, trestaje druhdy spravedlivé zde na zemi a odměňuje dobrými věcmi hříšníky; naopak, právě to jest důkazem jeho nekonečné spravedlivosti. Pozorujte jenom, proč!

Lidé i sebe lepší dopustí se někdy nějakého hříchu a naopak není hříšníka tak velikého, aby někdy nevykonal také něco dobrého. Spravedlivost pak žádá, by každý hřích byl potrestán, každý pak dobrý čin odměněn. Ale Pán Bůh vidí, že nebude moci na věčnosti odměniti trochu dobrého, co tu na zemi vykonají ti, již budou za hříchy své zatraceni, proto odměňuje je časnými dobry zde na světě.

A na druhé straně vidí a ví Pán, že spravedliví, již na onom světě spasení dojdou, už trestati nebude

moci, proto trestá je za menší jejich poklesky a hříchy již tu rozličnými kříži a souženými. Proto vidíme-li druhdy, že se hodným zde na světě zle vede, zlým pak dobře, místo abychom Boha z nespravedlivosti obviňovali, máme se spíše diviti jeho nevystihlé spravedlivosti.

Dokladem této pravdy je právě náš sv. Josef. Kdo byl lepší, kdo nad něho spravedlivější, světější? Kdo však zakusil zde na zemi více soužení než on? Celý život svůj jedl chleba bolesti, celý život svůj prožil v chudé dílně, kdež se oháněl širočinou, pilkou a hoblíkem, by si opatřil skývu tvrdého a hořkého chleba, nevšímán, zapomenut ode všech. Pán Bůh navštěvoval ho zde na zemi utrpeními mnohými, aby zkusil jeho víry, jeho pokory, než přišel čas, kdy ho za vše to štědře odměnil; viděli jsme chudého tesaře nazaretského, našeho Josefa povýšeného na druhou stolicí slávy v nebesích. Jak krásný to důkaz, že Pán je nanejvýše spravedlivý, jenž každému dá odplatu, které si svými dobrými skutky zasloužil!

Proto, vede-li se nám tu na zemi dobře, otevřeme oči a třesme se, aby snad po smrti nebylo peklo údělem naším; naopak, vede-li se nám tu zle, radujme se, že za to odplata bude nám hojná v nebesích, tam na onom světě že se nám dostane radosti, již nikdo od nás neodejme, vždyť nejenom Josef a Maria, ale sám Pán a Spasitel náš jenom křížovou cestou vešel do slávy své.

Příklad. Dne 28. března roku 1865 byla jistá jedenáctiletá dívenka z Canopiana poprvé u sv. přijímání, po němž dala se zapsati do družiny ctitelek sv. Josefa. Vrátivši se domů od stolu Páně a vystoupivši na otevřenou pavlač v druhém patře, nenadále zachváčena závratí spadne a s pavlače sřítí se dolů na ulici. Na strhnuvší se pokřik přiběhne matka, i spatří dcerušku svou v krvi ležeti na dlažbě, odnese ji na lože, ale dívenka nedává na jevo ni té nejmenší známky života. Zpráva o neštěstí tom běhutým ohněm rozletí se městečkem, doví se o neštěstí tom i místní farář, i přijde podívat se na svou žačku. Prohlédnuv ji a zpozorovav, že ještě dýchá, požehná ji ve jménu sv. Josefa. Několik minut po tom dívenka z hluboka si oddychne, otevře oči a upře je na obraz sv. Josefa, visící nad jejím lůžkem, a zřetelně promluví: Ježíši, Maria a Josefe! Přítomní ztrnuli slyšíce ji promluvit, ale úžas jejich ještě více vzrostl, když dívenka, již všichni měli za mrtvou, po půl hodině sama z lože vstala úplně zdravá.

Tato milost na přímlovu sv. Josefa daná měla by přiměti všecky křesťanské rodiče, by dítky své stavěli pod ochranu sv. Josefa a by je záhy učili modliti se k našemu drahému světcí.

DRUHÝ DÍL.

Čím jest nyní svatý Josef.

DRUHÝ DÍL.

Čím jest nyní svatý Josef.

Rozjímání 21.

Mlčení prvních věků o sv. Josefovi.

Abychom dokonale poznali našeho drahého světce, nestačí pouze znáti, čím byl na světě, nýbrž třeba též věděti, čím je nyní. Z té příčiny vyloživ vám v prvním díle této knížky, čím byl sv. Josef ode dne svého narození až do dne, kterého dle rozšířeného mínění s tělem a s duší do nebe vzat jest, vyložím vám v tomto druhém díle, čím sv. Josef je nám, církvi katolické, pečlivé matce naší.

Za vedení sv. evandélií, ústního podání a rozumových úsudků sebral jsem pravý poklad důvodů, proč máme s úctou a hlubokým podivem pohlížeti k sv. Josefovi;

v tomto druhém díle za vedení neomylné učitelky, církve katolické, pokusím se o prohloubení a utvrzení těchto citů úcty k sv. Josefovi a o rozplamenění důvěry v něho, jakož i o roznícení zbožnosti k němu.

Pozorujeme-li sv. Josefa v prvních stoletích křesťanských, nápadno nám musí býti, že církev sv. o něm v těch dobách téměř naprosto mlčí. Proč to?

Úctu, kterou vzdáváme svatým, přijímá Bůh jako jemu samému vzdávanou; pro obcování svatých, o němž „Věříme“ mluví, mohou zde na zemi žijící údové církve svaté účastni býti zásluh, přímluv svatých v nebi, t. j. mohou dojíti na orodování jejich mnohých od Pána Boha milostí. Opírajíc se o tuto pravdu, podporovala církev svatá za všech dob všemi prostředky úctu svatých. To jest, církev sv. za přispění Ducha sv. jala se prohlášovati jejich svatost, dále zasvěcovala jim své chrámy a oltáře, zaváděla jejich svátky a doporučovala ty a ony pobožnosti ke cti jejich, nabádala věřících, aby se k nim utíkali jako ke svým zastancům a přímluvčím, aby je ctili jako přátele boží, by jich jako svých vzorů následovali.

Nuže, když církev sv. ve jménu božím vždycky tolik se přičiňovala, by dítky její naučily se znáti, milovati a oslavovati svaté, co asi učinila pro sv. Josefa, jenž byl chotěm přečisté Panny Marie? Bez obavy, že bych chyboval, pravím a tvrdím, že kromě Matky boží, Panny přesvaté, žádného svatého s takovou péčí se ne-

ujímala, s jakou se obírala naším drahým sv. Josefem. O čelných rysech této láskyplné péče církve sv. promluvíme dále; teď jenom díím, že této péče vždy zevně neprojevovala, ba že ji po osm věků téměř tajila. Slyšte, proč.

Prvním činem církve sv. ve příčině svatých bývá jejich kanonisace, t. j. ujištění věřících o tom, že se nacházejí v nebi. Než ale církev svatá nějakého svatého kanonizuje, zkoumá dlouho a náramně přísně a podrobně jeho život a dožaduje se očividných důkazů o jeho svatosti. Někteří však svatí činí výjimku z tohoto všeobecně platného pravidla a mezi nimi jest i náš sv. Josef.

Evandělita sv. Matouš napsal o sv. Josefovi, že byl muž spravedlivý. V těch několika slovech obsažen celý kanonizační proces (průběh). Ježto vše, co napsali svatí evandělité, je slovem božím, proto z toho plyne, že Josefa za svatého prohlásil Bůh sám; církev pak sv., aby věřící o jeho svatosti ubezpečila, nepotřebovala nic jiného, než předložiti jim právě uvedená slova sv. Matouše. A to zajisté činila církev svatá u prvních křesťanů, jimžto předčítala a vykládala sv. evandělí. Obírala se tedy sv. Josefem hned od prvních počátků svého bytí. Vězte však, že v prvních dobách, ba po osm století církev sv. přestávala na tom, co bylo o sv. Josefovi napsáno ve sv. evandělích, a že nečinila pro něho toho, co dnes činí. Tehdy mluvívala o něm ovšem v soukromí a nepřímou, vykládajíc sv. evandělí, ale nedoporučovala ho veřejně k úctě, nevyzývala věřících, aby jej

oslavovali zvláštním svátkem, by konali k němu veřejné pobožnosti, by jej v knihách velebili atd., jako dnes činí. Tak po ta století církev sv. za vedení a osvětlení božího rozestírala roušku nad sv. Josefem, jež, třebas jej zcela a úplně nezakrývala, přece jenom tlumila jas jeho slávy a svatosti.

Než zdá se mi, že ten aneb onen z čtenářů mých bude se tu tázati, proč že se církev nepřičiňovala po osm století o veřejnou úctu sv. Josefa, proč že ho nechávala jakoby skrytého pod rouškou zdánlivého mlčení a zapomenutí.

Odpovídám: Křesťan věřící povinen jest vždy diviti se chování církve sv. a nemá všetečně bádati a pátrati, proč tak a ne jinak jedná. Neuznala-li tedy církev svatá za prospěšné veřejně v prvních stoletích mluvit věřícím o slávě sv. Josefa a o účtě jeho, jest naší povinností předpokládati, že jednala tak z rozumných a správných důvodů. Odpovědí tou měli by se všichni spokojiti, ale poněvadž u mnohých všetečnost a neposlušnost převládá, pokusím se o výklad oněch důvodů.

V oněch stoletích prvním úkolem církve sv. bylo utvrzení víry sv. apoštoly rozsáté; úkolem jejím bylo postarati se o rozšíření její mezi židy a pohany, kteří neznali ani nejzákladnějších pravd našeho sv. náboženství. Proto musila především důraz klásti na základní pravdy svaté víry, vedlejší věci, jako byla na př. úcta sv. Josefa, ponechat až na klidnější časy.

Mimo to úkolem církve svaté bylo obeznámiti věřící s Pánem Kristem tak, jak o Ném víra svatá učí, t. j. naučiti věřící viděti v Ném pravého Boha a spolu pravého člověka, Boha od věčnosti, člověka pak v čase učiněného ze života čisté Panny. Pravdy ty, samy sebou již nepochopitelné, popírány byly některými kacíři, kteří učili, že Ježíš Kristus byl toliko prostým člověkem, narodiv se z Marie jako se jiní lidé rodí. Nuže, kdyby církev sv. tehda, kdy víra v Ježíše Krista tak ohrožena byla, šířila veřejně úctu k sv. Josefovi, kdyby byla vlebila jeho vznešenou důstojnost jako muže Mariina a jako pěstouna Páně, pohané zvláště ale i židé na víru mající býti obráceni, lidé to hmotařští a smyslní, byli by naráželi na veliké obtíže, by uvěřili v Ježíše Krista tak, jak svatá víra velí. Ano i nově obrácení křesťané, ještě důkladně nevyučení, snadno byli by se mohli domnívati, že Josef byl skutečným otcem Ježíšovým. A tím by byla víra vzala úhonu. Církev svatá vidouc všecko toto nebezpečí hrozící ze šíření úcty k sv. Josefovi, vyhnula se jim moudře, rozestřevši průhlednou a dočasnou roušku nad tímto světce.

A dále snahou církve sv. v prvních stoletích bylo upoutati a soustřediti všecku pozornost věřících na slavné přednosti Mariiny, na něž rovněž od bludařů podnikány již útoky; tehda měla církev co dělati s neobyčejným počtem mučedníků, kteří prolili krev svou, ano i životy své obětovali za svatou víru. Proto i z tohoto důvodu

nučena byla posečkati na lepší doby, by mohla do plného světla postaviti přednosti sv. Josefa.

Že církev sv. jedině z těchto a podobných důvodů zdržela se veřejného podporování a šíření úcty sv. Josefa, toho důkazem je ta okolnost, že hned úctu tu s velikým zápalem šířiti se jala, jakmile se poměry časové změnily.

Tomu-li tak, ať se nikdo nepozastavuje ani nepohoršuje nad tím, že církev sv. po osm století zdá se mlčet o sv. Josefovi. Pravím, zdá se mlčeti. Neboť nikdo nevyvozuje zase z řečeného, co tam není; nedomnívej se nikdo, že by za těch osm věků sv. Josef nebyl býval naprosto ctěn a vzýván! Pravda, že v těch dobách nebylo veřejné úcty k sv. Josefovi, ale na druhé straně jisto jest, že v srdcích věřících hned od prvních počátků křesťanských setkáváme se s úctou sv. Josefa — soukromou. Sv. evandělisté mluvili tenkrát zrovna tak o sv. Josefu, jak o něm mluví dnes; mnozí sv. Otcové, zejména sv. Jan Zlatoústý, sv. Epifanius, sv. Jan Damascenský, sv. Ambrož, sv. Jarolím a sv. Augustin velebili jeho přednosti a ctnosti, hlavně jeho spravedlivost, jeho panictví a jeho duchovní otcovství k Pánu Ježíši. A křesťané těch dob, poslušní hlasu sv. evandělí a napomenutí sv. Otců, uctívali, vzývali sv. Josefa soukromě ve svých příbytcích. O této soukromé (privátní) pobožnosti máme mnoho dokladů. Tak na př. v Orientě (Východě) nalezen byl šperk, pocházející z konce prvního nebo nanejvýše ze začátku druhého století, s tímto ná-

písem: Svatý Josefe, žehnej pracím mým a vypros mi milost! — V římských katakombách, jakož i v některých starých chrámech a soukromých domech nalezeny byly obrazy, sochy a basreliefy (polovypuklé práce sochařské), jež nesou na sobě ráz prvních století církve sv., představující v různých podobách sv. Josefa. Mohl bych uvéstí ještě mnoho jiných podobných svědectví, než tato stačí, bychom přesvědčení byli, že křesťané hned v prvních stoletích ctili sv. Josefa, třebaš ne veřejně, přece jenom soukromě.

* * *

Mravné naučení. V prvním díle tohoto spisku řekl jsem vám, že sv. Josef sňatkem svým s Marií Pannou ztajil před očima světa tajemství vtělení Syna božího, ježto tomu tak chtěla božská Prozřetelnost. V tomto pak rozjímání viděli jsme, že týž světec po své smrti tím, že na obrovském jevišti jakoby zastřen a ukryt vystupoval, velice přispěl k tomu, že nedoznala pravá víra úhony v myslích slabých, za to však že přesně poznáno bylo tajemství vtělení Syna božího, jež kdysi ztajoval. Z toho vidno, že sv. Josef byl vždy nástrojem v rukou božích při provádění úradků Hospodinových ve příčině tajemství vtělení. Přikryl je, když mělo býti světu ztajeno; odkryl je, když šlo o pravé jeho poznání, když mělo známo učiněno býti všechněm lidem; prikryl je vystupuje jako otec Krista Pána,

jímžto nebyl, odhalil je skrýváje se před lidmi, by nevěděli, čím skutečně byl, totiž tím velikým světce, jemuž hned po smrti náležela spolu s Pannou Marií, panenskou chotí jeho, veřejná a slavná úcta. Obdivujme se tedy u něho tomu vznešenému úřadu, který zastával při největším z tajemství našeho náboženství!

Příklad. První křesťané, ač nebyli veřejně vybízeni církví sv. k úctě sv. Josefa, přece lnuli k němu v soukromé vroucí zbožnosti, dovolávající se zejména při svých podnicích jeho požehnání.

Učme se my od nich: Předně poslouchati hlavu církve sv., jež dnes různým způsobem nabádá nás k úctě sv. Josefa; za druhé vzývati tohoto světce o pomoc ve všech svých zaměstnáních. Práci zušlechtil Bůh hned v ráji příkazem daným Adamovi, aby vzdělával zahradu rozkoše, do které ho postavil; práci posvětil příkladem svým jednorozený Syn boží; práci zušlechtili sv. Josef a Maria, ježto prací rukou svých vydělávali si na živobytí. Aby z prací našich i duším našim plynul užitek, utíkejme se při ní o požehnání k sv. Josefu, jako dělávali hned první křesťané. Ti volávali k němu: Svatý Josefe, žehnej pracím našim a vypros nám milost! Zvykněme si podobně k němu volati, a to jedenkaždý z nás: Svatý Josefe, žehnej podnikům, pracím mým, vypros mi milost, abych pro Boha pracoval, z lásky k Bohu se přičiňoval; zjednej mi sv. trpělivost v protivenstvích a ducha kajivosti v souženích mých! A svatý

Josef, budeme-li ho takto vzývati, požehná všemu našemu dychtění a snažení, tak že my s pomocí jeho pracující opatříme chleba nejenom tělu svému, ale i duši své, t. j. dojdeme jednou, jak dí sv. Filip Nerejský, blaženosti věčné.

Rozjímání 22.

O veřejné úctě svatého Josefa.

Pravil jsem v předešlém rozjímání, že církev sv. z rozumných příčin nezasazovala se po prvních osm věků křesťanských o veřejnou úctu sv. Josefa. Avšak příčiny ty neměly navždy potrvati, a když pominuly, ihned jala se církev sv. pečovati o veřejnou úctu sv. Josefa, zavádějíc zvláštní slavnosti k jeho cti a schvalujíc svou autoritou různé pobožnosti k němu konané a nabádajíc věřících ke konání jich udílením různých odpustků. A o všem tom míním pojednati v tomto rozjímání, i poznáte, že církev sv. o žádného svatého kromě Marie Panny tak horlivě se nezajímala, jak o sv. Josefa.

Při veřejné úctě toho kterého svatého nebo světice boží první místo zaujímá slavení jeho svátku, jež zpravidla záleží v sloužení mše svaté k jeho cti a konání jistých veřejných modliteb, hlavně tak řečených hodiněk kněžských.

Právo ustanoviti svátek kteréhokoliv světce přísluší výhradně církvi svaté, jež druhdy svěcení jeho stanoví pro veškerou církev, druhdy jenom pro některé části její; někdy určuje svátek ten na den narozenin světcových, jindy — což se mnohem častěji děje — na den jeho úmrtí; prohlašuje pak někdy takový svátek za zasvěcený neboli přikázaný, jindy zase ne; zpravidla stanoví pro každého svatého toliko jeden svátek, ale některým z nich vykazuje dva, tři, ba i více ještě svátků.

Po předeslání toho — máte v tom všeobecný pojem o slavnostech, jimiž církev sv. veřejně svaté uctívá — slyšte, s jakou péčí zajímala se církev svatá o svátek sv. Josefa.

První svátek sv. Josefa ustanoven byl tak před tisíci lety a položen byl na 20. července, což ale platilo zprvu jenom pro církev východní. Roku 1481 zařadil papež Sixtus IV svátek sv. Josefa do breviáře (kněžských hodin) a do římského missálu (mešní knihy) a zavedl jej i v církvi západní s tím tolik rozdílem, že místo 20. července vykázal mu den 19. března, v kterýžto den, jak se všeobecně za to má, sv. Josef zemřel.

Svátkem sv. Josefa obírali se potom i jiní papežové. Tak papež Innocenc VIII povýšil jej na svátek druhého řádu, Řehoř pak XV ustanovil, aby v celém křesťanském světě slaven byl, a to vždy 19. března. Papež Kliment X roku 1670 povýšil svátek jeho na duplex druhé třídy a složil nám k jeho poctě hymnus *Te Joseph celebrent*,

jenž se zpívá o nešporách. Roku 1714 papež Kliment XI přepracoval jak hodinky církevní, tak i mešní formulář o sv. Josefovi v ten způsob, jak se jich podnes užívá. Konečně papež Pius IX roku 1870 povýšil svátek sv. Josefa na duplex první třídy a Lev XIII prohlásil svátek za přikázaný s přáním, aby i lid věřící den 19. března světil jako svátek z a s v ě c e n ý, což se skutečně na mnoha místech děje.

Než na tom nepřestala církev svatá. Neboť v století XVI. připojil papež Pavel III k shora uvedenému svátku ještě svátek jeho zasnoubení s Marií Pannou, jenž se slaví 23. ledna a jež roku 1725 papež Benedikt XIII rozšířil na celou církev. K těmto dvěma svátkům připojen ještě třetí, t. zv. svátek Ochrany sv. Josefa, jenž zaveden byl v církvi ke konci XVII. století, povýšen byl roku 1741 od papeže Benedikta XIV na duplex druhé třídy, roku pak 1847 papežem Piem IX zaveden v celém katolickém světě.

Z toho je vidno, že církev svatá neobyčejně o to pečovala, by co nejvíce oslavila svátek sv. Josefa a že kromě Marie Panny o žádného světce tolik se nestarala, jak o něho, ustanovivši k jeho poctě tři různé svátky.

Kromě slavení svátku toho kterého světce setkáváme se u veřejné jeho úctě ještě s různými pobožnostmi k jeho poctě od církve buď zavedenými neb aspoň schválenými. Co se těchto pobožností týká, učinila církev v tom

ohledu pro sv. Josefa skorem totéž, co učinila pro Pannu Marii.

Církev sv. vyhradila Panně Marii v témdni sobotu, v roce měsíc květen, oné se říká den marianský, tomuto měsíc marianský. Sv. Josefovi vyhrazena jest v témdni středa, v roce pak březen, jimž se proto říká den, měsíc josefský. Těm, kdo zbožně světí měsíc marianský, uděluje církev sv. rozličné odpustky. A tytéž odpustky povoluje církev sv. těm, kdož světí měsíc březen. Přípravou na slavnosti marianské zavedla církev sv. novény (t. j. devítidenní pobožnosti) a nadala je odpustky; odpustky nadané novény máme také před svátky sv. Josefa. Co se týká Marie Panny, máme zvláštní pobožnost k její sedmi bolestem a k její sedmi radostem, ale máme také zvláštní pobožnost k sedmi bolestem a k sedmi radostem sv. Josefa.

Církev sv. vybízí věřící, by často vzývali přesvatá jména Ježíše a Marie, ale přeje si též, abychom k těmto dvěma jménům připojovali jméno Josefovo říkajíce zbožně: Ježíši, Maria, Josefe!

Ke cti Marie Panny máme růžence, litanie, korunky atd., ale totéž máme také ke cti sv. Josefa.

Ke vzývání Panny Marie máme zvláštní modlitby kratší a delší, k oslavování jejímu různé hymny a chvalozpěvy, ale máme též zvláštní modlitby, hymny a chvalozpěvy ke sv. Josefovi.

Církev sv. ctí Marii Pannu zvláštní úctou, vyšší té, kterou vzdává jiným svatým. Ohledně sv. Josefa nebyl ještě takový kult stanoven, ale již na sněmu vatikánském domáhali se toho mnozí biskupové, napsáno již o tom několik knih, tak že je naděje, že časem dostane se i sv. Josefovi podobné pocty, jež arci bude nižší, než jakou vzdáváme Matce boží, ale vyšší té úcty, kterou ctíme ostatní svaté.

Kněží, kdykoliv se modlí officium tak zv. simplex anebo semiduplex, povinni jsou ke konci hodinek připojiti zvláštní modlitbu k Panně Marii, ale zvláštní modlitba k sv. Josefovi jest také pro ten případ předepsána hned po oné.

V některých mších sv. předepsána jest modlitba, „kollekta“ zvaná, ke všem svatým, v kteréžto modlitbě po jménu Panny Marie přede všemi jinými svatými přikázáno jest vzývati sv. Josefa.

V předepsaných pro kněze modlitbách přede mší sv. a po ní vedle modlitby k Panně Marii vyskytá se též modlitba k sv. Josefovi.

Jak vidíte, pravdu jsem děl řka, že církev sv. ve příčině různých pobožností učinila pro sv. Josefa skoro totéž, co pro Pannu Marii. A zcela správně tak jedná. Božská Prozřetelnost spojila na zemi Josefa a Marii poutem manželským, sdružila jména a osudy jejich; církev sv. následujíc příkladu božské Prozřetelnosti spojila je v srdcích dítek svých, sdružujíc jména jejich

v mnohých pobožnostech, jež k počtě obou zavedla.

Tím bych byl snad s dostatek dokázal horlivost a péči církve sv. v podporování veřejné úcty sv. Josefa.

* * *

Mravné naučení. Viděli jsme, že církev sv. ustanovila pro veřejnou sv. Josefa úctu jednak různé jeho svátky, jednak různé pobožnosti. V té příčině tuším, nebudou od místa tyto dvě poznámky.

První z nich týká se svátku našeho světce. O jeho svátku slouží se mše sv. dle formuláře o sv. Josefovi. Znamená to však snad, že toho dne přináší se oběť mše svaté sv. Josefovi? Bůh uchovej! Mše sv. jest úkonem nejvyšší a nejvznešenější úcty, jakou my lidé přinéstí můžeme. Nejvyšší však úcta jedině Bohu přísluší, jedině Bohu se klaníme. Proto také mše sv., jež se o svátku sv. Josefa (což platí i o jiných svatých) dle zvláštního formuláře slouží, neobětuje se tomuto světci, nýbrž jedině Pánu Bohu. Ale poněvadž se při té mši sv. kněz modlí různé modlitby a předčítá z úryvků Písma sv. příběhy k sv. Josefovi se odnášející, poněvadž se při té mši sv. dále vzdávají díky Pánu Bohu za milosti a přednosti, jež sv. Josefovi uštědřiti ráčil, proto říká se jí mše sv. o sv. Josefovi nebo též zkrátka svatojosefská. Tolik o tom, abyste věděli, co odpověděti protestantům, kteřížto buď z nevědomosti nebo zavilé zloby vyčítají

nám katolíkům, že mšemi sv. o svatých těmto se kláníme, kterážto přece účta jenom Bohu přísluší.

Druhá poznámka týká se pobožností k sv. Josefovi. Říká se, že konajíce tu neb onu pobožnost k sv. Josefovi, k němu se modlíme. Dobrá; ale znamená to tolik, jako že by on nám přímo z moci své nějaké milosti udílel? Ne, nikoliv! Milosti může nám jedině Pán Bůh udíleti, ale žádný svatý, ani Panna Maria nemůže nám ze své moci ni té nejmenší milosti prokázati. Proto modlíce se k sv. Josefovi (nebo k jinému svatému) neprosíme ho, by on sám tu neb onu milost nám udělil, nýbrž aby nám u Pána Boha byl nápomocen, přimlouvaje se za nás, neboli jinými slovy řečeno, spojuje prosby své s našimi u trůnu Toho, jehož miláčkem jest. I v této příčině protestanté rádi pomlouvají katolíky, spílajíce jim modlářů. Ano, byli bychom jimi, kdybychom se k svatým tak modlili, jak se modlíme k Pánu Bohu, ale my se tak nemodlíme, jak jsem právě ukázal.

Proto nerozpakujme se obeznámiti se s pobožnostmi, jež církví sv. zavedeny byly k účtě sv. Josefa. Nevinné dítě opakuje po své milé matce slova, jež od ní slyší. Církev sv. je naší pečlivou a milující nás matkou, ona předkládá nám různé pobožnosti k sv. Josefovi, nuže my, jakožto hodné její dítky, konejme je. A poněvadž tato dobrá matka naše si přeje, bychom jméno sv. Josefa neodlučovali od přesvatých jmen Ježíše a Marie, poslechněme jejího přání, připojujíce ke každé modlitbě

k Panně Marii také nějakou modlitbičku k sv. Josefovi. Tak ke „Zdrávasu“ připojujme podobné pozdravení sv. Josefa, jež zní: Pozdraven buď sv. Josefe, Matky boží choti, milostiplný, Pán s tebou, požehnaný ty mezi muži a požehnaný plod přesváté choti tvé, Ježíš Kristus, jehož jsi nám vychoval. O sv. Josefe, Krista Pána živiteli, Marie Panny potěcho, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší. Amen. — Nebo tuto modlitbu sv. Bernarda Sienského: Vzpomeň na nás, blahoslavený Josefe, a přimlouvej se za nás u svého domnělého Syna, ale i blahoslavenou a panenskou choť svou nám nakloň, Matku Toho, jenž s Bohem Otcem a Duchem sv. živ jest a kraluje na věky věkův. Amen. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII 1889.)

A konečně přičiňujme se po příkladu církve svaté o rozšiřování veřejné úcty sv. Josefa. Církev sv. k větší oslavě sv. Josefa ustanovila tři svátky a různé pobožnosti, my pak podle možnosti starejme se o výzdobu jeho oltářů, o zvýšení lesku jeho slavností, slovem i příkladem nabádající jiných, by sv. Josefa ctili.

Příklad. Jistý benátský šlechtic modlíval se každodenně jisté modlitby k sv. Josefovi. Onemocněv na smrt měl svědomí své obtíženo smrtelným hříchem, ale oklamáván lékařem, jenž mu utajoval pravý jeho nemocí stav, nepomýšlel na správu boží. Ale jedné noci zdálo se mu, jakoby se mu byl sv. Josef zjevil a jemu pravil: Nemáš mnoho času nazbyt, proto hled' očistiti svědomí

své, neboť co nevidět povolán budeš před soudnou stolicí boží. Dojat a poděšen tou zprávou dal si nemocný hned kněze zavolat, přijal pobožně sv. svátosti, a několik dní na to skutečně s Bohem smířen a do vůle Jeho odevzdán vypustil duši. Hle, jaké odměny vzácné dostalo se mu za jeho každodenní k sv. Josefovi pobožnost!

Poněvadž v podobném klamu, jak onen nemocný šlechtic, mnozí křesťané se ocitají a snad i my v něm ocitnouti se můžeme, neopomíjejme denně prositi svatého Josefa, by nám zjeviti ráčil chvíli naši poslední, bychom v čas se s Pánem Bohem smířili.

Rozjímání 23.

Svatý Josef vzor a ochrance křesťanů.

V předešlém rozjímání divili jsme se péčí a starostlivostí církve svaté, s jakou se ujímala a podporovala první dva projevy veřejné úcty k sv. Josefovi, totiž svěcení jeho svátků a konání různých pobožností k jeho cti zavedených. Ale úcta svatých neomezuje se jen na uctívání jich svátky a pobožnostmi, nýbrž záleží též v předvádění jich křesťanům jako jejich vzorův a ochránců. A co vše v té příčině vykonala sv. církev naše, hodlám vám vyložití v tomto rozjímání.

Svatí, dokud na zemi žili, podrobení byli týmž pokušením, nebezpečím a bédám, jako my. A jelikož slavně nade všemi svými nepřáteli zvítězili, přemohše ďábla, svět a tělo, představuje nám je církev svatá za vzory, jichž následovati máme. Každý světec je tedy věřícím vzorem. Ale není každý světec vzorem všem křesťanům, nýbrž jenom určitým jich skupinám, stavům a pod. Tak na př. sv. Alois je vzorem hlavně mládeži, sv. Zita zase služebným, atd.

Ale náš sv. Josef činí výjimku z tohoto obecného pravidla, jej předvádí církev jako vzor netoliko jistým třídám svých věřících, nýbrž jako vzor všech ctností, jako vzor pro všechny křesťany, ať náleží k tomu či onomu stavu, ať jsou toho či onoho věku, tedy jakožto vzor obecný.

Jsou obrazy, jež vynikají tou vlastností, že vyobrazené na nich osoby hledí na vás vždy, ať už je pozorujete z prava či z leva, z boku či zpříma. Vlastnost ta jest účinkem umění, jehož malíř použil při tvorbě zornice dotyčných osob.

Svatý Josef podobá se těmto obrazům, každý z nás, ať toho neb onoho stavu, toho neb onoho věku, toho neb onoho jest pohlaví, vždy, kdykoliv naň upře zrak svůj, nalezne nějakou ctnost, které by měl následovati, nějaký příklad, dle něbož by se měl řídit. Toť účinkem výjimečného postavení, jež mu božská Prozřetelnost zde

na světě vykázála, a jeho věrného spolupůsobení s milostmi božími.

Urození tohoto světa, králové, shlížejíce se ve sv. Josefovi, jenž pocházel z královského rodu, mohou se od něho učití stavovské pokoře, t. j. nezakládati si na urozenosti svých předků.

V něm shlížeti se mohou ti, kdož první ve společnosti zaujímají hodnosti a úřady, a učití se od něho pokoře, jak on přepokorně si vedl v předůležitém a převznešeném úřadě, jenž mu Bohem vykázan byl v tajemství vtělení Syna božího.

V něm shlížeti se mohou chudí, pronásledovaní, soužení a učití se od něho trpělivosti, odříkání, s jakým snášel chudobu, pronásledování a útrapy, jež byly mu vezdejším chlebem.

Svatý Josef je rovněž vzorem všem řemeslníkům, ježto dovedl posvěcovati sama sebe při provozování svého řemesla tesařského.

Je vzorem mládeži, neboť svatě ztrávil mladý věk svůj.

Je vzorem manželům, ježto žil s Marií Pannou jako žijí andělé v nebesích.

Je vzorem rodičům, hlavám rodin, protože byl věrným strážcem Ježíšovým, hlavou nejsvětější ze všech rodin.

Je vzorem kněžím, poněvadž s náležitou úctou zacházel se Synem božím, s nímž i jim jest zacházeti při vykonávání jejich úřadu, zejména při mši svaté.

Je vzorem tomu, kdo žije ve světě, jakož i tomu, jenž žije v ustraněnosti, odloučenosti od světa, poněvadž se životem klopotným chudého řemeslníka uměl spojovati život ustraněný, dokonalý, žije stále v přítomnosti boží a rozmlouvaje s Ním i za práce, v modlitbách a rozjímáních.

Je vzorem panicům a pannám, ježto pěstoval tuto ctnost s největší dokonalostí jak za svobodna, tak i ve svém stavu manželském.

Slovem sv. Josef je vzorem universalním; je všem tím, čím jsou ostatní svatí jednotlivým třídám společenským.

Církev sv. poctívá sv. Josefa tím titulem, a svatý Josef jest opravdu všeobecným vzorem jednak soubohem ctností, jimiž za svého zde na zemi života vynikal, jednak svými osudy životními.

Vzhledem na úřad, jejž v nebi v náš prospěch zastává, církev sv. představuje nám svatého Josefa jako všeobecného ochránce; jako strážce paniců a panen, a jako pomocníka umírajících.

O tom krátce několik vysvětlení.

Správně řečeno, všichni svatí jsou našimi ochránci, jenom že ochraňují nás v té či oné bídě a nouzi. Tak svatá Lucie chrání nás od chorob očních, sv. Apolóna pomáhá nám od bolestí zubů, sv. Blažeje vzýváme jako pomocníka od nemocí hrdelních, sv. Rocha v čas moru, sv. Floriána prosíme, by nás chránil od nebezpečí ohně

a vody atd. Ale sv. Josefovi uloženo Bohem, aby nám pomáhal ve všech těla i duše potřebách. Z té příčiny o slavnosti jeho Ochrany nazývá ho církev svatá naším ochráncem universálním.

Církev svatá dobře ví, jak vzácným květem jest panenství, květem, jemuž neustále hrozí nebezpečí pokálení, znečištění; ona dále dobře ví, že bez zvláštního přispění božího nedovedeme ctnosti té v srdci svém uchovati. Proto třeba panicům a pannám zvláštního mocného strážce. A tohoto strážce představuje nám církev svatá v našem drahém sv. Josefovi. On nejenom že za svého na zemi pobytu uhájil si neposkvrněnou ctnost svaté čistoty, nýbrž on byl na zemi také strážcem samého krále této andělské ctnosti, totiž Ježíše Krista, jakož i královny její, totiž Panny přesvaté; nuže, proč by nedovedl v nebi strážcem a pomocníkem býti těm, kdož se snaží o tuto ctnost? O, ať jenom všichni panici a panny pevně doufají v ochranu sv. Josefa, a jistě zahanbeni nebudou! Církev, osvěcena Bohem, přiřkla mu tento vznešený úkol, a sv. Josef jistě mu dostojí.

Je-li který okamžik v životě našem významným a důležitým, potom jistě jest jím hodina smrti naší, ježto na ní závisí celá naše věčnost.

Dobrá-li bude naše smrt, věčně šťastni a blaženi budeme; zlá-li bude naše smrt, na věky nešťastni budeme. Komu však je neznámo, co obtíží a překážek třeba překonati, aby člověk dobře umřel? Všem povědomo jest,

že k tomu třeba jest v hodině smrti nalezati se ve stavu milosti boží, že třeba svaté trpělivosti k snášení bolestí tělesných, odevzdanosti do vůle boží atd. A vše to jak obtížným bývá umírajícímu ! Jeden nechává se klamati nadějí na uzdravení a nechce přijati svatých svátostí, by uspořádal záležitosti svého svědomí ; jiný vidí blížící se smrt a žádá přijetí svatých svátostí, ale nemůže se odhodlati k náhradě (restituci), nemůže se zmoci, by nepřátelům ze srdce odpustil, aby svatokrádeže napravil ; jiný opět nemůže nabýti svaté trpělivosti, nemůže se rozloučiti s tímto světem a věcmi jeho ; na všechny pak doráží duch zlý svými úskoky, by je do osidel svých polapil, takže buď z této neb z oné příčiny hrozí nemocnému nebezpečí skonati smrtí zlou. A proto je mu v té chvíli třeba zvláštního přispění s hůry. Církev pak svatá jako dobrá matka naše myslila na ten okamžik a aby nás uchránila nešťastné smrti, dala nám sv. Josefa pomocníkem v tom boji přetěžkém. A jestliže světec ten dovedl božské Dítě zachrániti před úklady Herodovými, proč by nedovedl uchovati nás nenadále smrti, když duše naše obtížena je hříchem smrtelným ? Poslouchal-li zde na zemi jeho pokynů Ježíš Kristus, proč by nedbal v nebesích jeho přímluv za šťastnou smrt pro nebohé hříšníky k Němu vznášených ? A dostalo-li se jemu zde na zemi zvláštního štěstí a útěchy, že vydechl přesvatou duši svou v náručí Ježíšově a Mariině, proč by nedovedl vymoci umírajícím aspoň trochu té odevzdanosti do vůle

boží, trochu toho míru a klidu, s jakým sám vypustil svou přečistou duši? O ano, doufejme, že sv. Josef, když mu uloženo umírajícím pomáhati, ochotně dostaví se k našemu smrtelnému loži a zjedná nám milost drahé smrti v očích Hospodinových!

Z toho ze všeho, co jsem dosud uvedl, kdož by nenablížel, s jakou horlivostí snažila se církev svatá o rozšíření úcty sv. Josefa? Církvi svaté je dobře znám mocný vliv dobrého příkladu na srdce naše a proto když se jednalo o vzor pro nás pro všechny, dala nám jej ve sv. Josefovi; církev svatá není dále tajno, v jakých často bédách se ocitáme a proto odkazuje nás na sv. Josefa jako pomocníka ode všeho zlého; církev svatá ví, že panicům a pannám třeba zvláštního strážce i ukazuje jim ho ve sv. Josefovi; církev svatá dobře ví, co nebezpečí číhá na člověka v hodince smrti, aby ho toho nebezpečí uchránila, poroučí ho ochraně sv. Josefa. Nuže, ozdobme hlavu našeho drahého Josefa ocloncu z těchto titulů: vzor všeobecný, ochrance universalní, strážce panen a pomocník v hodince smrti.

* * *

Mravné naučení. Abychom vyhověli tužbám církve svaté představující nám sv. Josefa jako náš vzor, jako našeho ochrance, pilme těchto věcí:

Shlížejme se často v tomto světcí a snažme se ho následovati. Jelikož je vzorem všeobecným, každý z nás

může se něčemu od něho přiučiti. Na př. rodiče mohou se od něho učit, jak mají děti své vychovávat a jak mají domácnost svou vésti. Manželé mohou se od něho učit, kterak se mají k sobě navzájem chovati, jeden druhého neopouštět. Řemeslníci zase, jak mají dílo své konati. A tak každý z nás.

Utíkejme se k němu o pomoc ve všech svých těla a duše potřebách. Jsa pomocníkem universálním, pomoci nám může v každé bídě a nevoli. Proto v nemoci, soužení, pronásledování, v pokušeních, v úzkostech a křížích volejme k sv. Josefovi jako spomocníku našemu, a vyslyšení budeme.

Jeho ochraně poroučejme ctnost čistoty panenské i manželské. Proto v pokušení nebo nebezpečí ohrožujícím ctnost tu vzdychněme k němu řkouce: Svatý Josefe, vzore a patrone milovníků nejsvětějšího srdce Ježíšova, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII 1891.)

Už teď připravujme se na dobrou smrt, neboť třebaš jisto jest, že sv. Josef přispěje nám v hodinu smrti, přece rovněž jisto jest, že není povinen dopomoci nám k šťastné smrti zázrakem, ale bez zázraku bude smrt naše ohlasem našeho života. Proto žijme ctnostně. Zjednáme si jistě šťastnou hodinu smrti, budeme-li často přistupovati ke stolu Páně, budeme-li často o smrti uvažovati a budeme-li prositi o šťastnou hodinku smrti sv. Josefa.

Příklad. Bohabojný sluha boží Aleš z Vigevara pravil v hodince smrti ke svým spolubratřím (byltě františkán): Budte tak laskavi a rozžehněte osm nebo deset svéc. A když se ho tázali na příčinu, odpověděl jim: Protože mne přijde navštívit Panna Maria se svatým Josefem, i sluší se uctivě je přijati. A krátce potom slyšeli ho šeptati: Hle, královnu nebeskou! Hle, sv. Josefa! To byla také poslední jeho slova. Přičiňme se, aby i nám v hodince smrti dostalo se podobné milosti, aby totiž v hlavách nám stáli, až umíráti budeme, když ne viditelně, tedy aspoň pomocí svou Panna Maria a sv. Josef.

Rozjímání 24.

O pěstitelích úcty sv. Josefa.

Jak jsem se byl už zmínil, právo stanoviti veřejnou úctu svatých přísluší jediné církvi sv. Ona toliko je kanonisuje, svátky jejich zavádí, za ochránce té oné třídy společenské je prohlašuje a schvaluje pobožnosti k nim. To však nikterak nevadí, by ten aneb onen z prostých věřících byl úcty té buď původcem nebo pěstitelem. A tak tomu bylo i s úctou sv. Josefa; pěstiteli obzvláštními úcty té byli mnozí křesťané jak před prohlášením jejím od církve sv., tak i po něm. A jelikož mezi nimi mnozí vynikali svatostí, zbožností a učeností, myslím, že

se zavděčím sv. Josefovi a prospěje nám, vzpomenu-li aspoň některých z nich. Tomu tedy věnováno budiž toto rozjímání.

Církev sv., jak už bylo podotknuto, čekala až do devátého století po Kristu se zavedením veřejné úcty sv. Josefa. Než mnozí věřící již před tím v soukromí ji zaváděli a podporovali. Z těch připomínám sv. Jana Zlatoustého, sv. Epifania, sv. Jana Damascenského, sv. Ambrože, sv. Jarolíma, sv. Augustina; všichni tito sv. Otcové a učitelé církevní a ještě mnozí jiní žili jednak v III. století jednak ve IV., vykládali ona místa sv. evandélií, kdež se zmínka činí o sv. Josefovi, psali překrásná o něm pojednání, v nichž věřící seznamovali tu s jeho ctnostmi, tu s jeho vznešenou důstojností jako muže Mariina a pěstouna Ježíšova.

Než to, co napsáno bylo o tomto světcí před zavedením veřejné úcty jeho, není ničím proti tomu, co bylo pro ni napsáno a vykonáno potom. Obmezím se pouze na věci nejhlavnější, i postupuje s časem začínám sv. Bernardinem Sienským.

Tento apoštol úcty k přesvatému jménu Ježíšovu byl též vroucím sv. Josefa ctitelem. Napsal mnoho překrásných věcí o jeho ctnostech a o jeho svatosti; s neobyčejným zápalem doporučoval věřícím a posluchačům svým úctu jeho. A jelikož kázal téměř ve všech provinciích (krajích) italských a jelikož slova jeho veliký vliv měla na srdce posluchačů, vzrostla značně úcta

k sv. Josefovi a církvi sv., najmě v našich krajích, kde missie konal.

Jiným pěstitelem úcty a pobožnosti k sv. Josefovi byl sv. František Saleský. Tento sv. učitel církevní, jenž vynikal svou obdivuhodnou přívětivostí, byl plný něžnosti k sv. Josefovi. Na kazatelně, ve zpovědnici, za hovorů, zkrátka při každé příležitosti doporučoval posluchačům svým pobožnost k sv. Josefovi. Vezmete-li do rukou jeho o něm pojednání, přesvědčíte se, s jakou vroucností o něm mluví. Hned ho nazývá nejmilostnější osobou po Panně Marii, hned zase vyvyšuje ho nade všecky anděly a svaté, stavě jej hned po bok Mariin, tu zase blahořečí tomu, jenž se ochraně jeho svěřil, poněvadž jistě veliké pokroky ve všech ctnostech učiní. Tyto a mnohé jiné myšlenky sv. Františka Sal. pronikly srdce věřících, čímž úcta k sv. Josefovi opět značně vzrostla.

Popud sv. Bernardinem Sienským a sv. Františkem Saleským daný ve příčině pobožnosti k sv. Josefovi znova vzpružen a oživen byl potom sv. Ignácem z Loyoly, sv. Vincencem Paulanským, sv. Alfonsem z Liguori a jinými svatými. Ale první místo mezi horliteli pro úctu sv. Josefa patří bez odporu sv. Terezií, jež žila před třemi sty lety. Tato světice, jež byla divem lásky k Bohu a zápalu pro jeho čest, mluví ve svém životopise, jež byla sama z poslušnosti k svému zpovědníkovi napsala, často o sv. Josefovi. Tu máte malou ukázkou jejích o

něm slov: Zvolila jsem si za svého zastance a ochránce slavného sv. Josefa, i nepamatuji se, že by mně kdy byla odepřena bývala nějaká milost, o niž jsem ho prosila. Jak úchvatný obraz vykouzila bych před vašima očima, kdybych byla s to, abych vám vypočetla všechny milosti, jimiž jsem byla zahrnuta od Boha, jakož všechna nebezpečí těla i duše, z nichž mne vytrhl Pán na přimluvu sv. Josefa! Týchž milostí, jako mně, dostalo se i jiným osobám, jež na moje doporučení utíkaly se k tomuto nevyrovnatelnému ochránci mému. Kéž bych mohla všechny všeho světa obyvatele pohnouti, by ctili sv. Josefa úctou obzvláštní! Kdo nechce věriti slovům mým, toho zapřísahám láskou boží, aby jen toho zkusil, i přesvědčí se sám, jak prospěšno a výhodno jest poroučeti se do ochrany tohoto přeslavného patriarchy.

Těmto a mnohým jiným jejím slovům, jež pomíjím, netřeba žádných dalších poznámek a výkladů, bychom poznali horlivost, s jakou sv. Terezie sama sv. Josefa uctívala a s jakou jiným úctu k němu doporučela.

Zatím co tito a přemnozí jiní svatí slovem jako příkladem šířili úctu k sv. Josefu mezi lidem křesťanským, pracovali rovněž o to mnohé jiné osoby vynikající duchem, zbožností a horlivostí v plnění svých povinností.

Z těch zasluhuje zvláštní zmínky předem a nejprve Isidor Isolanský. Tento pater dominikánský dal roku 1522 do tisku knihu o sv. Josefovi. V knize té připisuje našemu světcovi důstojnost vyšší než apoštolům,

ano nežli samým andělům, vykazuje mu v nebi první po Panně Marii místo; usiluje dokázati, že jemu po blahoslavené Panně přísluší úcta přede všemi jinými svatými; předpovídá, že časem úcta jeho velice se rozšíří, a že se nemýlil, toho jsme dnes všichni očitými svědky; vyslovuje přání, by co nejdříve prohlášen byl od církve sv. za ochránce (patrona) obecného, a my dnes vidíme přání jeho splněno.

Vedle Isidora Isolanského stojí hned Jan z Kartageny, jenž napsal třicet kázání o sv. Josefovi. Dále máme tu Kornelia a Lapide, jenž vykládaje místo sv. evandélií o sv. Josefovi jednající praví, že tomuto světcovi možné vzdávati úctu přede všemi svatými po Panně Marii, t. zv. „*summae duliae*“. Ale co ze světců pro úctu sv. Josefa vykonala sv. Terezie, to z učenců zase učinil pro ni Gerson, jenž žil v XV. století

Na začátku toho století soužena byla církev svatá mnohým soužením. Aby zlům těm bylo odpomoženo, sešel se obecní sněm církevní v Kostnici. Účastnil se ho též učený Gerson, on vlastně byl duší celého toho sněmu. Byv pověřen úkolem promluvit ke všem biskupům na tom sněmu shromážděným, obral si za předmět Marii a Josefa, a když byl vzpomněl všech privilejí, ctností, vyznamenání a hodností sv. Josefa, skončil navrhuje ho jako nejúčinnější prostředek k zjednání pokoje církvi katolické a jako mocného ochránce proti všem nepřítelům jejím. Jak řeč tak i návrh Gersonův líbily se všem

účastníkům kostnického sněmu, a právě následkem toho učiněny byly od církve sv. první kroky ve příčině zavedení svátků Ochrany a Zasnoubení sv. Josefa.

Tím bych vám byl uvedl nejčelnější pěstitele a podporovatele úcty a pobožnosti k sv. Josefovi.

* * *

Mravné naučení. Svatí a učenci, o nichž jsem byl právě mluvil, nespokojili se s tím, že sami vroucně a něžně sv. Josefa ctili, nýbrž snažili se úctu tu vnuknout i svým spolubližním. Nuže učme se od nich těmto dvěma věcem: Předně sami si zamilujme úctu k tomuto světcí. Svatí a učení znají lépe nežli kdo jiný cesty ctnosti a pobožnosti dopomáhající lidem do nebe. A jestliže oni uctívali sv. Josefa, potom zajisté uznávali pobožnost k němu za výborný prostředek k dosažení křesťanské dokonalosti a svatosti. Nuže, chceme-li i my v dobrém pokračovati, zlého víc a více se vystříhati, zamilujme si úctu sv. Josefa. Za druhé šířme i my, pokud na nás jest, úctu a pobožnost k sv. Josefovi. Za tím účelem přistupujme o zmíněných svátcích jeho ke stolu Páně, přistupujme za údy spolků k jeho cti zřízených, anebo pod ochranu jeho postavených, pobožnosti v nich předepsané konejme v přítomnosti jiných; zkrátka a dobře hledme druhým — arci bez chlubitosti — ukázat a dokázati, že jsme opravdu ctiteli sv. Josefa, a příklad náš zajisté přispěje k rozšíření úcty jeho. Mimo to rádi

hovořme o tomto světcí, vypravujme o milostech, jichž se buďto nám nebo jiným na jeho přímluvu dostalo, doporučujme pobožnost k němu svým přátelům a známým.

Příklad. Blahoslavený Kašpar Bon, z řádu menších bratří (Minoritů), měl ve zvyku často vyslovovati jména Ježíše, Marie a Josefa, tak že je měl téměř stále v ústech. Zaklepal-li na dvéře některého ze svých spolubratří, ohlašoval se takto: Ježíš, Maria a Josef, bratr Kašpar prosí o slovíčko. Chtěje vyjít z kláštera, říkával u fortny: Ježíš, Maria a Josef, bratře vrátný, pojd' mi otevřít! Tak při všem, takže tato tři přesvatá jména sloužila mu úvodem, vložkou i doslovem při všech hovorech i při všem zaměstnání. S těmito jmény na rtech vypustil také duši.

Navykněme si i my často a zbožně vzývati tato tři přesvatá jména. Pyšný mluvívá všude a stále jen o sobě, lakomec mívá stále v ústech zisk a výdělek, nestřídmý nejraději mluvívá o jídle a pití. Proč to? Inu, čím srdce plno, tím ústa přetékají. Proto milujeme-li Ježíše, Marii a Josefa, budeme také často vzývati jejich jména, jež jsou nebešťanům líbeznou hudbou, pekelným však postrachem, milovníkům a ctitelům jich pomocí, ochranou a požehnáním.

Rozjímání 25.

Svatý Josef ochránce církve svaté.

Křesťané minulého století nebyli a nejsou ani teď lhostejní k sv. Josefovi, ba s ochotou přáli a popřávají dosud sluchu hlasu církve svaté, svatých a učených lidí pozývajících je k uctívání světce našeho. Důkazem té ochoty jsou četné knihy a spisy, jež napsány byly a jež se stále tisknou ke cti sv. Josefa; důkazem toho jest dále neobyčejný počet kostelů a oltářů jemu zasvěcených, soch a obrazů jeho; důkazem toho jsou medailky, jež křesťané na krku nosí, a různé pobožnosti k jeho cti konané; ale zvláštním toho důkazem je všeobecné přání, jež slavnostně prohlášeno bylo roku 1870, přání totiž, aby církev svatá našeho světce veřejně prohlásila za ochránce veškeré církve Kristovy. A ježto církev sv. přání tomu vyhověla, myslím, že nebude od místa, když v tomto rozjímání pojednám o tomto přestupném titulu našeho světce.

Svatý Josef patron (ochránce) celé církve svaté! Kdy udělila církev svatá tento titul našemu drahému světci a proč? Známo vám, že v letech sedmdesátých minulého století (totiž r. 1869 a 1870) konal se v Římě v paláci Vatikánském obecný sněm církevní. I na tomto církevním sněmě byla řeč o sv. Josefovi, jako r. 1414 na sněmě kostnickém. Tehda navrhl učený

Gerson, aby sv. Josef vzýván byl jako patron celé církve svaté, na sněmě vatikánském učiněn byl tentýž návrh od přemnohých biskupův, a to netoliko ve jménu vlastním, nýbrž i jménem věřících péči jejich svěřených. Sněm schválil návrh ten a blahé paměti sv. Otec Pius IX prohlásil slavnostně dekretem daným 8. prosince roku 1870 svatého Josefa patronem veškeré církve. Prohlášením tím vyhověla církev sv. dávným tužbám svých věřic'ch dítek.

Novým-li je titul patrona pro svatého Josefa či starým?

Odpověď. Návrh Gersonem na sněmě kostnickém učiněný mířil už na tento titul, když pak církev svatá zavedla svátek jeho Ochrany, již domyslitelně (mlčky) mu ten čestný název propůjčila; mnozí pak ctitelé jeho uctívali ho pod tím titulem už dávno. Než vše to dalo se pouze v soukromí. Chci tím říci, že svatý Josef od mnoha již věků pokládán byl za ochránce církve veškeré od některých věřících, ale církev sv. nepozdravovala ho ještě tímto titulem, to učinila teprve roku 1870. Název tedy „patrona církve sv.“ jest starým i novým; starým, pokud naň hledíme s hlediska úcty soukromé, privátní; novým, přihlížíme-li k jeho veřejnému ohlášení.

Co se tím chce říci, že sv. Josef jest ochráncem veškeré církve svaté? Latinské slovo *patronus* (naše patron) znamená tolik, co jsem už v překladě slova toho nařkl, ochránce, obhájce, strážce. Bůh jako všemohoucí

mohl by úminky vůle své prováděti, lidem pomoci skytati a jich hájiti také bez přispění cizího. Víme však, že Bůh zpravidla libuje si zámysly a úradky své prováděti nikoliv bezprostředně, ale za přispění (či použití) svých andělů a svatých. A světci, jehož ráčil Bůh použiti za obránce a ochránce na př. některého kraje, města, království, říká se patron toho kraje, toho města, toho království. Než ti svatí, jimž přikázáno chrániti nikoli všech křesťanů, nýbrž jenom jistého dílu z nich, nazývají se patrony místními nebo též zvláštními. Ale sv. Josefovi, poněvadž má hájiti veškeré církve svaté, říká se patron veškeré církve svaté; to znamená, on že s nebeské říše plní tentýž úkol u všech křesťanů, jaký zastávají zvláštní patronové u křesťanů některého kraje, země, říše; to jest on jim pomáhá v bídách a nevolích, on je chrání a obraňuje; jest jejich zastancem, ochráncem, otcem. Tož tedy my, jakožto údové, členové církve katolické, pozdravujeme sv. Josefa patronem církve veškeré, pravíme vlastně, že jest naším otcem v témže smyslu, jako Maria Panna je naší matkou.

A vhodno-li, slušno-li bylo prohlášení sv. Josefa patronem církve katolické?

Odpovídám: Prohlášení to bylo slušno i vhodno z těchto důvodů:

Předně bylo slušno pro vzájemné vztahy mezi Josefem a Marií. Tyto dvě bytosti byly na zemi tak sdruženy a spojeny, že nemůžeme jedné po-

mníti bez druhé. Papež Pius IX prohlásil roku 1854 Pannu Marii neposkvrněnou, kterýmžto titulem vsadil na její hlavu převzácnou korunu, nemálo ji zvelebil. Ale blahoslavená Panna Maria je chotí sv. Josefa, proto nová oslava její nutně vyžadovala také nové oslavy chotě jejího. Prohlášení tedy článku víry o neposkvrněném Početí Marie Panny činilo slušným a vhodným také nové oslavení sv. Josefa, a oslavy té dostalo se mu od církve svaté prohlášením svatého Josefa patronem církve svaté. Takže sv. Otec Pius IX byl netoliko papežem marianským, ale i svatojosefským, jelikož k dogmatu o neposkvrněném Početí Marie Panny připojil prohlášení svatého Josefa patronem církve katolické.

Za druhé prohlášení toho dožadovaly se smutné a trudné časy. Zuřivý boj vede se dnes proti církvi katolické. Čelnými zbraněmi v rukou nepřátel jsou pomlouvání stavu duchovního, posměch ze svatých věcí, z různých pobožností církevních, nevěra, lhostejnost náboženská, olupování církve svaté, bezbožecký tisk atd. A veliký je počet těch, a to i v řadách křesťanů, kteří usilují těmito zbraněmi zotročiti, zničiti církev svatou. Jest ovšem pravda, že naše sv. církev byla vždycky pronásledována, ale nikdy snad tak zuřivě jako dnes. Sevřena tolikerými úzkostmi, ohrožena tolika nepřáteli obrátila se tato předobrá matka naše k Bohu o pomoc, a Pán ukázal jí pomocníka, obránce v osobě sv. Josefa. A tento veliký patriarcha, jenž zachránil dítko Ježíše

před úklady Herodovými, ochránit zajisté i církev svatou, Ježíšem založenou, před úklady novožitných (moderních) Herodů

Za třetí prohlášení toho žádala i božská Prozřetelnost. Bůh svěřil svatému Josefovi, dokud zde na zemi žil, veliký úkol, učinil jej chotěm Mariiným, pěstounem a ochráncem Ježíše Krista, hlavou přesvaté rodiny.

A čím byla přesvatá rodina, ne-li církví katolickou v zárodku, začátkem té ohromné rodiny, jež dnes čítá na 300 millionů údů? Ve sv. rodině spatřujeme Ježíše, a zakladatelem a hlavou neviditelnou církve svaté, toho tajemného těla složeného z jednotlivých údů, křesťanů jest Kristus Pán. Máme arciť v církvi svaté také jinou nejvyšší hlavu, totiž papeže, ale papež jest náměstkem, zástupcem Ježíše Krista. Nuže, byla-li přesvatá rodina zárodkem, počátkem naší církve sv. a dal-li Hospodin Bůh této církvi *en miniature* (v drobném) za vůdce sv. Josefa a chtěl-li ji vytrhnouti ze všech úkladů, jí líčených, skrze sv. Josefa, mohli-li bychom za to míti, že by týž Bůh nebyl témuž světcovi vykázal důležitého úkolu v církvi katolické? Ne, to nemůže býti; a já si troufám tvrditi bez obavy, že bych bloudil, že Bůh sv. Josefovi v nebesích oslavenému přikázal týž úkol, jaký zastával za svého pozemského života. Zde na zemi byl strážcem skutečného těla Ježíše Krista, v nebi pak je strážcem Jeho tajemného těla, t. j. církve katolické. Zde na zemi

byl chotěm Marie Panny, pravé nevěsty Ducha svatého, v nebi zastává úřad ženicha církve svaté, pravé choti Ducha svatého. Zde na zemi byl strážcem, ochráncem Ježíše Krista, jehož smrti uchoval, péčí svou vychoval a vypěstoval; s nebes výšin chrání a bdí nad svatým Otcem, jenž jest náměstkem Kristovým jakožto neviditelné hlavy církve svaté. Tu na zemi spasil sv. rodinu před úklady jejích pronásledovatelů, v nebesích zaštití a ochrání církev sv., jež jest jejím rozšířením. Tu na zemi byl starostlivou a pečlivou hlavou přesvaté rodiny, v nebesích je mocným patronem veškeré církve sv., toho velikého tajemného těla, jež pojí křesťany s jejích hlavou, Ježíšem Kristem. Sama božská Prozřetelnost nutkala nás tedy, bychom sv. Josefovi tento úřad přiřkli; scházel jenom autoritativní (oprávněný) hlas, jenž by to byl světu křesťanskému ohlásil, a hlas ten se ozval roku 1870; my pak, pozdravující sv. Josefa jakožto patrona církve katolické, můžeme dodat, že toto slavnostné prohlášení bylo žádoucí, spravedlivé a vhodné v každé příčině.

* * *

Mravné naučení. Ze všeho, co jsem vám dosud o účtě sv. Josefa řekl, zřetelně, že co do svých osudů podobala se slunci. Toto velebné těleso nebeské ohlašuje se nám, vynořující se z mraků nočních, jitřenkou, povznáší se nad obzor a zvolna, zvolňoučka stoupá, až do stoupí zenithu (nadtemenníku), rozlévající své blaživé a

životodárné světlo po vší zemi. Tou měrou, jakou slunce na obloze nebeské stoupá, stoupá také jeho jas a teplo, o polednách dostupuje obojí svého vrcholu. Zrovna tak je tomu s úctou sv. Josefa. Když unikla nebezpečí, jež v sobě zavírala ve příčině víry v Ježíše Krista, měla svou jitřenku v III. století církve svaté, kdy vzešla a zářila ve formě úcty soukromé a potom ve formě veřejné v století IX., od kteréžto doby rok od roku, věk od věku stále víc a více se mezi křesťany šířila, až v minulém století dostoupila zenitu svého, t. j. největšího svého rozvoje. A tak v úctě sv. Josefa vidíme uskutečnění smyslu a významu jeho jména. Slovo Josef znamená totiž syn rostoucí; i úcta a pobožnost k tomuto světcovi rostla až na naše dny, kdy dosáhla takového rozkvětu, že se téměř vyrovná úctě Panny Marie.

My pak doživše se toho rozkvětu úcty svatojosefské, připojme se k ctitelům jeho a prosme ho, aby ochraňovati ráčil naši dobrou matku, církev katolickou, by ji vedl, nad ní bděl a chrániti ji ráčil, jako bděl, chránil a zachránil přesvatou rodinu.

Příklad. Papež Pius IX v jednom z veřejných slyšení (audiencí), v němž si byl trpce pozasteskl do smutných časů, najednou se usmál a pravil: Než těším se myšlenkou, že obě podpory vznikající církve, Maria a Josef opět zaujmou v srdcích věřících místo, jehož neměli nikdy pozbyti. Na jejich přímluvu bude svět ještě jednou zachráněn. — Slova ta projevují nám, jakou dů-

věru choval tento veliký papež k sv. Josefovi. Kéž příklad jeho rozplamení i v nás neobmezenou důvěru v ochranu tohoto světce!

Rozjímání 26.

Proč máme ctíti sv. Josefa?

(Příklad věčného Otce a Ježíše Krista.)

Účelem všeho, co jsem vám dosud vykládal o životě a úctě sv. Josefa, bylo zanítiti v srdcích vašich plamen pravé pobožnosti k tomuto světci. Přesně vzato, tyto city pobožnosti mělo ve vás probuditi to, co jsem vám už řekl, jako účinek z příčiny své vzniká, ale poněvadž snad ten neb onen z laskavých členářů mých nedovede vyvoditi spasného důsledku z dosud řečeného, míním ukázati vám, co vše má nás k této úctě a pobožnosti pohnouti. V tomto rozjímání, vyloživ vám napřed pojem úcty a pobožnosti k sv. Josefovi, promluvíme o prvních dvou pohnutkách, jež nabádají nás býti jeho ctiteli a to o příkladu věčného Otce a pak o příkladu Ježíše Krista.

Kdokoliv zatouží státi se ctitelem sv. Josefa, zajisté přáti si bude poznati napřed, v čem vlastně uctívání sv. Josefa záleží, nebo jinými slovy řečeno, kterak musí smýšleti, mluvit a jednati, by si zasloužil názvu pravého

ctitele svatojosefského. Jelikož za to mám, že si toho všichni přejete, chci přání vašemu vyhověti.

Abyste se stali pravými ctiteli sv. Josefa, stačí, byste v jeho ochranu se důvěřovali, byste dle možnosti jej tu na zemi oslavovali a za příčinou zabezpečení si jeho ochrany k němu se modlili a byste následovali pokud vám lze příkladu, který vám svým pozemským životem zůstavil.

Imo ano, to se snadno řekne, ale co jest nám jenom činiti, bychom ho následovali?

Odpovídám: Co se toho týká, třeba, byste si přečetli, co jsem v prvním dílu tohoto spisku vám o něm vyložil, a byste se pak přičinili tak jednati, jak on jednal. Co pak se týká poroučení se do jeho ochrany a uctívání ho, stačí, když se přičiníte ve skutek uvést, co vám v tomto a následujících rozjímáních přednesu. A tu již přistupuji k první pohnutce nabádající nás uctívat sv. Josefa a to k příkladu věčného Otce.

V pojednání 8. řekl jsem, že si Bůh Otec vyvolil sv. Josefa za opatrovníka pokladu svého nejdražšího a nejvzácnějšího, totiž svého vtěleného Syna a Matky jeho, blahoslavené Panny Marie. Svěření pokladu někomu je pak vždy známkou důvěry svěřujícího k tomu, jemuž se co svěruje. Bůh Otec tedy důvěřoval sv. Josefovi. A proto sám Bůh Otec svým příkladem vybízí nás řka: Křesťané, důvěřujte sv. Josefovi, skládejte v ruce jeho, co máte nejdražšího! My pak zvyklí jednati podle

příkladu osob moudrých a rozšafných; my, jimžto stačí viděti, že ten aneb onen z našich známých důvěřuje osobě nám úplně neznámé, bychom i my jí svou důvěru věnovali, proč bychom nedůvěřovali sv. Josefovi vědouce, že mu důvěřovala první osoba nejsvětější Trojice? Ach, ano, uvažujme jenom vážně o tomto příkladu Boha Otce, a pak zajisté i v našem srdci zrodí se pravá a veliká důvěra v ochranu tohoto světce, pak i my s radostí svěřovati budem sv. Josefovi všechny své záležitosti.

Proto když nadejde okamžik, kdy bude nám rozhodnouti se pro ten či onen stav, kdy bude jednati se nám o uspořádání záležitostí našeho svědomí, o zjednání pokoje v domácnosti, o uklizení nějakého nepřátelství, o odložení té či oné zlé náruživosti, o napravění daného pohoršení, vzpomeňme si, že jsou to věci veliké váhy a důležitosti, i prosme sv. Josefa, by nás osvítil, aby nám poznati dal, co jest pro nás nejlepší jak pro tento, tak i pro život věčný. A poněvadž nejdůležitější věcí jest spása duše naší, poroučejme mu duši svou. Dále, poněvadž víra, naděje, láska, čistota, trpělivost, zkrátka ctnostnost duše naší jsou rovněž vzácnými dary božími, poroučejme je do rukou našeho drahého světce, a on jistě ochraňovati bude je nám, jak ochraňoval Ježíše a Marii. Slovem, kdykoliv běží o nějakou důležitou záležitost týkající se buďto těla nebo duše naší, vždy svěřujme ji rukoum sv. Josefa; touto důvěrou budeme ho ctíti a následovati v tom příkladu samého Boha Otce,

Jinou pohnutku k uctívání sv. Josefa spatřujeme v příkladu Boha Syna.

Sv. evandélium vypravuje nám, že vtělený Syn boží choval se k sv. Josefovi, jako se hodný syn chová k otci svému, byl mu poddán. Proto něžně jej miloval, ctil ho a poslouchal rozkazů jeho. O synu pak, jenž otce svého miluje, jej ctí a ho poslouchá, říkáme, že je otci oddán; proto také hodný syn zakončuje svůj dopis otci, podpisuje se: „Váš oddaný syn.“

A já nepochybuji, že by se také Pán Ježíš, kdyby byl nějaké psaní sv. Josefovi psal, pod ně byl podepsal: „Váš oddaný syn.“ A tak i Syn boží pozývá nás svým příkladem k těmž, co Otec nebeský. Bůh Otec volá k nám z nebes: Hle, já jsem důvěřoval sv. Josefovi, svěřiv rukoum jeho, co jsem měl nejdražšího! Kristus pak ze země přivolává nám: Hle, já ctím sv. Josefa, miluju ho, poslouchám ho, svěřuji rukoum jeho život svůj, jsem mu oddán!

Jaká to pobídka pro nás, bychom i my oddanými ctiteli byli sv. Josefa! Sv. Alfons z Liguori volá tu: Pouhý příklad Ježíše Krista, jenž za svého na zemi pobytu ráčil ctíti sv. Josefa a jeho rozkazům se podrobovati, měl by nadchnouti všech, aby se stali horlivými ctiteli tohoto světce. A pravdu pověděl sv. Alfons, neboť pozýval-li nás Ježíš Kristus, bychom k Němu do školy chodili, bychom Jeho příkladu následovali řka: „Učte se ode mne... Příklad zajisté dal jsem vám,

abyste jakož jsem já učinil, tak i vy činili, pozývá nás tu svým příkladem volaje: Milujte, ctěte a poslouchajte sv. Josefa, jakož jsem já ho miloval, ctil a jemu poddán byl! Nuže, uposlechněme tohoto vyzvání Syna božího a ctěme sv. Josefa.

Volejme k němu především otče! Ježíš Kristus vždy ho tak oslovoval. Otče, říkával mu, co mám dělati? Jak tuto práci vykonati? Ráno zajisté se ho tázal: Otče, dobře-li jste se vyspal? Večer jistě mu přával: Otče, dobrou noc! Naše děti mají stále v ústech slovo: otče, otče, a Ježíš zajisté také tak činil. A ježto Ježíš Kristus prokázal nám velikou čest nazvav nás svými bratry a poněvadž bratři mají na zemi jednoho otce, proto volejme i my k sv. Josefovi „otče“, neboť jest on skutečně otcem naším, jako Panna Maria, choť jeho, jest matkou naší.

Učme se dál od Ježíše milovati sv. Josefa. Ježíš miloval ho jako svého otce, nuže milujme ho i my, jako milujeme své rodiče. Dítka rodiče své milující často na ně myslí, vzdáleni od nich po nich touží, rádi o nich mluví, při vhodných příležitostech lásku svou jim vyjadřují, nuže chovejme se podobně k sv. Josefovi. Vzpomínejme na něho ráno, večer a častěji za den; mluvmě o něm s přáteli a známými svými, oslavujme jeho svátky, žádejme si s ním v nebesích býti spojenu.

Ctěme dále po příkladu Pána Ježíše sv. Josefa. Ježíš Kristus ctil ho, že byl poslušen rozkazů jeho; my pak

ctěme ho oslavující jej na zemi zpěvy, slavením jeho slavností, přispíváním na ozdobu jeho chrámů, oltářů, atd.

Rozjímání 27.

Proč máme ctíti sv. Josefa?

(Příklad církve sv. a svatých)

V předešlém pojednání uvedl jsem vám dva důvody pro úctu sv. Josefa, příklad totiž Boha Otce a Boha Syna, v tomto rozjímání zmíním se o jiných dvou, a tož o příkladu církve sv., matky a učitelky naší, a o příkladu svatých a jiných zbožných osob.

Z toho, co jsem tu a tam uvedl, zvláště co jsem řekl v rozjímání 22., plyne, že se svatá církev po Panně Marii o žádného svatého tak nezajímala, jak o našeho sv. Josefa.

Známo však každému, že církvi sv. při všem jejím jednání dostává se zvláštního přispění Ducha sv., tak že ona jest neomylnou naší vůdkyní, učitelkou, jež nás učí, co je pravda a co blud, co je dobrého a co zlého. Proto kdykoliv nám doporučí nějakou pobožnost, mluví k nám jako milující nás matka, jež se mýlití nemůže, jež nám vždy hlasem svým ukazuje cestu k nebi. Ale jak jsem se zmínil, církev sv. vždy doporučovala a dosud doporučuje svým dítkám úctu sv. Josefa, nuže šetřme hlasu

jejího. Dítě pokládá se za bezpečné v náruči matčině, dítě nápodobí její posunky, žvatlajíc opětuje její slova. My jsme dítkami církve sv., a jelikož tato dobrá matka naše béře nás na lokte, by nás k sv. Josefovi nesla, ježto příkladem svým a slovem praví nám, co máme k jeho cti činiti, vrhněme se jí s důvěrou do náruče, následujme jejího příkladu, poslouchejme hlasu jejího.

Za tím účelem spojme s úctou a pobožností, již chováme k svému andělu strážnému, k svému patronovi a patronu své farnosti, úctu a pobožnost k sv. Josefovi; ježto pak církev sv. světci našemu vykazuje první místo po Panně Marii a nikdy ho od ní neodlučuje, proto i my vyhrazujme sv. Josefovi první místo v mysli naší, v srdci našem, na jazyku našem, v pobožnostech našich, a nikdy ho neodlučujme od Panny přesvaté. Zde na zemi spojen byl s touto Pannou panem svazkem manželství, poutem lásky nejčistší, nejsvětější; v nebesích stojí jí po boku svou slávou a mocí, nuže nerozlučujme jich ve svých pobožnostech. Vzávejme Marii, mysleme na ni, milujme ji, ale spolu s ní vzávejme i sv. Josefa, mysleme na něho, milujme ho. Tak jedná církev sv., naše dobrá matka a učitelka neomylná, tak jednati máme i my.

A dále, ježto nám církev sv. doporučí různé pobožnosti k sv. Josefovi, vyvolme si z nich některé, jež nejlépe odpovídají našemu stavu, našim duchovním sympatiím (náklonnostem), a pak denně je konejme.

Nedím, a neradím mnoho si jich vybírat, výhodnější je, rozhodnouti se jen pro několik jich, a to krátkých, ale za to vytrvati v nich. K těmto denním pobožnostem přičiňme dle osobností a zvláštních potřeb ještě také zvláštní, mimořádné. Církev sv. vede si podobně; denně poroučí se do ochrany svatých, najmě Panny Marie a sv. Josefa; ale v potřebách zvláštních hned k tomu hned k onomu zvláštní pobožností se uchyluje. Tak i my na př. v čas těžké nemoci, těžkého pokušení a pod. zvláštní pobožností utíkejme se o pomoc k sv. Josefovi.

K úctě sv. Josefa nabádá nás dále příklad svatých. Svaté vždy v úctě měla církev sv. jakožto osoby zvláštním věděním od Boha nadané co do prostředků k dosažení spásy napomáhajících, pohlížela na ně jako na živé evandélium zde na zemi. Proto také jejich výroky a skutky zasluhují nejen bedlivé naší pozornosti a úvahy, ale i úcty a následování. Nuže, kterak chovali se svatí k sv. Josefovi?

Odpovídám: Přečtete-li si jejich spisy, jejich životopisy, shledáte, že přemnozí z nich byli vroucími ctiteli sv. Josefa. A víte-liž, kdo první mezi nimi místo zaujímá? Aj, jak co do času, tak co do něžné lásky první místo mezi svatými ctiteli sv. Josefa zaujímá nejsvětější ze všech lidí, požehnaná mezi ženami, Královna andělů a svatých, totiž Panna Maria. Ona milovala, jakožto choť jeho, něžně sv. Josefa, ctila ho jako svou hlavu, poslouchala ho, prokazujíc mu úctu, lásku a vážnost, jakou

jen milující choť manželu svému prokazovati může. Ano, Panna Maria právě proto, že byla chotí sv. Josefa, byla také jeho nejupřímnější ctitelkou, dokud na zemi žil, a to tím více, že znala jeho neobyčejnou svatost. Tato úcta Panny Marie k sv. Josefovi ještě více vzrostla po jeho blažené smrti. Kdyby nám dějiny byly zachovaly zprávy o tom, co vše Panna Maria učinila ke cti sv. Josefa po smrti jeho, jistě bychom měli v ní nej-dokonalejší vzor pobožnosti k němu. A myslíte, že teď, kdy Panna Maria v nebi se nalezá, zapomíná na svou k němu úctu a pobožnost?

Nikoliv! V nebesích arci nemůže Panna Maria sv. Josefovi vzdávati oné úcty a pobožnosti, jakou mu za svého pobytu zde na zemi prokazovala, za to však stará se o rozšíření té úcty a pobožnosti mezi námi. Dějiny církevní vypravují nám o mnohých zjeveních Panny Marie, při nichž pobožnost k sv. Josefovi doporučovala. Tak na př. sv. Teresie vypravuje sama o sobě, že když o Nanebevzetí Panny Marie roku 1561 v kostele dlela a na své hříchy, z nichž se tam mnohokráte byla vyzpovídala, se rozpomínala, najednou u vytržení přišla.

Za toho vytržení — tak píše do slova — viděla jsem se přioděnou rouchem lesklým a přebělostným. Kromě toho spatřila jsem po své pravici Pannu přesvatou a po levici otce svého sv. Josefa, již mne ubezpečovali, že odpuštění jsou mně hříchové moji. A konečně k do-

vršení mého štěstí a radosti mé, ujala mne přesvatá Panna za ruku a pravila mi, že jí velikou radost dělám uctívajíc sv. Josefa.

V knize nadepsané „Tajemné město Boží“ vypravuje se o mnohých zjeveních, jimiž Panna Maria poctila blahoslavenou Marii z Agredy. Při těch zjeveních Panna Maria vícekrát jí doporučila pobožnost k sv. Josefovi, jakož i vyzvala ji, by úctu sv. Josefa mezi křesťany všemožně šířila. Byla tedy Panna Maria netoliko první ctitelkou sv. Josefa, nýbrž i horlivou šířitelkou této úcty.

Postoupíme-li od Panny Marie k jiným svatým, shledáme, že ctiteli a zbožňovateli sv. Josefa byli mnozí sv. Otcové, později oddanými ctiteli jeho byli: sv. Terezia, sv. František Saleský, sv. Bernardin Sienský, sv. Alfons z Liguori a Ignát Loyolský, sv. Kamil z Lellis, sv. Vincenc Paulanský, sv. Tomáš Akvinský a mnozí jiní.

Dějepisové mluvíce o úctě Panny Marie poznamenávají, že téměř všichni svatí byli více méně vroucími ctiteli této přesvaté Panny.

A jak nepřehledná jest řada ctitelů svatojosefských v řadách těch křesťanů, jež právem můžeme nazvati jejich výkvěty, ježto nad své rovesníky vynikali učeností, zbožností, důstojností! Mám znova uváděti nejslavnější z nich jmény? Ne, nebyl bych ani hotov s výčtem jich; pravím pouze: Následujme příkladu jejich a ctěme i my vroucně a něžně sv. Josefa!

Rozjímání 28.

Proč máme ctíti sv. Josefa?

(Jeho vztah a poměr k nám.)

Dosud uvedené mnou pohnutky pro úctu svatého Josefa byly rázu vnějšího, nyní hodlám promluvit ještě o některých pohnutkách niterných, totiž o pohnutkách čerpaných ze vztahu a poměru sv. Josefa k nám. Jsou to tedy pohnutky obsažené v tom, co jsem vám řekl v rozjímání 23

V rozjímání tom pravil jsem, že sv. Josef jest vzorem všeobecným, že je patronem veškeré církve Kristovy a že jest spomocníkem v Pánu umírajících. Nuže slyšte, kterak v těch třech titulech sv. Josefa zračí se tři pohnutky k úctě a pobožnosti svatojosefské nás nabádajících.

Pán Bůh, aby nám poznati dal, že v každém stavě posvěcení dojíti můžeme, vyvolil si z každého stavu své svaté. Na př. sv. Isidor byl rolníkem, svatá Zita služebnou, sv. Kryšpín a Kryšpinián provozovali řemeslo ševcovské, sv. Homobonus byl krejčím, sv. Baldomer zámečnickem, sv. Ludvík králem, sv. Václav knížetem; zkrátka není stavu, není věku lidského, jenž by se nemohl vykázati příslušníky, kteří svatý zde na zemi život vedli. Odtud také obyčej, že příslušníci toho onoho stavu, věku se sdružují, by zvláštním způsobem uctívali světce

svého v pravém slova smyslu a významu. A zcela správně tak jednají, neboť světec onen, prožív věk svůj pozemský v týchž poměrech a okolnostech, co oni, stojí s nimi v těsném jakémsi úvazku, vztahu, oni pak mnohému se mohou od nich přiučiti.

Svatý Josef však, jak jsme již před tím viděli, je vzorem všeobecným, t. j. světcem, od něhož příslušníci všech stavů, všech věků mohou se něčemu přiučiti. Když však jednotlivé stavy, jednotlivá pohlaví, jednotlivé věky zvláštní úctou svého svatého uctívají, potom všichni křesťané zvláštní úctou a pobožností uctívati mají svůj všeobecný vzor, svatého totiž Josefa. Zříkám se opětně rozvádění tohoto tematu, bych se neopakoval.

Bůh pro dobro duchovní a časné věřících roztrídil je v různé farnosti, každé pak farnosti ustanovil ochráncem a obráncem zvláštního světce. Ale všichni křesťané tvoří jednu velikou farnost, jež se zove církví katolickou, a i té dal Pán zvláštního ochránce a strážce, a to ve svatém Josefovi, jenž se proto nazývá patronem veškeré církve katolické.

Nuže, oslavují-li jednotlivé farnosti svátek svého patrona, uctívají-li jej dotyční farníci zvláštními pobožnostmi, kdož by neviděl, že totéž prokazovati mají příslušníci veškeré církve katolické svému patronovi, sv. Josefovi? Trojím pak způsobem mají věřící uctívati sv. Josefa jako svého universálního patrona, a to :

slavením novén před jeho svátky a co možná největším leskem, pompou vlastní jeho hod ;

péčí o okrasu a ozdobu co možná nejdůstojnější jeho oltářů ;

udílením jeho jména svým dítkám.

A konečně je sv. Josef spomocníkem v Pánu umírajících, a i ten titul nabádá nás, bychom jej zvláště ctili. Nejmilejší, všichni musíme umřítí, smrt pak je pro všechny okamžikem na nejvýš důležitým, hrozným a osudným; v hodince té svrchovaně potřebujeme všichni ochránce, spomocníka nebeského.

A Pán, jenž chce dobro naše a jenž si přeje, bychom šťastnou smrtí z tohoto světa sešli, nezapomněl na nás v té chvíli, ale dal nám pro ni pomocníkem mocným sv. Josefa. Tomu-li tak, kdož z nás nectil by sv. Josefa, kdož by se zvláštními pobožnostmi nedoprošoval jeho přispění pro tu hodinku svou poslední? A to tím spíše, když uváží, kolika lidem dopomohl už světec náš k smrti blažené! Svatý František Saleský, jenž byl zvláštním svatého Josefa ctitelem, když k smrti pracoval, obrátil se k několika přistojícím, kteří ho plakali, řka: „Proč mne litujete? což nevíte, že jsem byl vždy ctitelem sv. Josefa?“ Chtěl tím říci: Nemáte žádné příčiny plakati nad nastávající mi hodinkou poslední, ježto jako věrný svatého Josefa ctitel jistě šťastně zemru, šťastná pak smrt spíše radost a útěchu, nežli žal a hoře, působiti má pozůstalým.

Sestra Pudenciana Zagoni, jež byla vroucí ctitelkou sv. Josefa, viděla — jak vypravuje sv. Alfons z Liguori — u svého smrtelného lože sv. Josefa, jenž drže v náruči Ježíška, na něho jí ukazoval a myslí jí dodával.

Sv. Terezia zaznamenala nám tento příklad o přispění sv. Josefa umírajícím: Byla jsem přítomna poslední hodince jedné ze svých spolusester, horlivé ctitelky sv. Josefa, i nemohu vám vypovědět, jak blaženou byla její smrt. Aj, což útěch doznala ona, já a ostatní spolusestry její při té příležitosti!

Sv. Vincenc Fererský vypravuje, že jistý velice zbožný člověk z Valencie z úcty k sv. Josefovi nejenom každoročně o jeho svátku k sv. svátostem přistupoval, ale také každoročně o božím hodu vánočním ke svému stolu zval chudou ženu s dítětem a starce, a obsluhoval je s takovou uctivostí, jakoby obsluhoval samého Pána Ježíše, Pannu Marii a sv. Josefa. A hle! Když muži tomu uhodila hodinka poslední, tu zjevili se mu Ježíš, Maria a Josef a pravili mu: Poněvadž jsi nás často k svému stolu zval, zveme my tě nyní ke stolu našemu, ke stolu našemu v království nebeském! Po kterémžto pozvání onen sluha boží vydechl klidně duši svou.

P. Suarez z tovaryšstva Ježíšova, rovněž svatého Josefa ctitel, umíraje zvolal: Nikdy bych nebyl řekl, že by tak sladkou byla smrt!

Tyto a mnohé jiné příklady, jež jsem v tomto spisku uvedl, a o nichž jste snad jinde četli, nad slunce jasněji nám dotvrzují pravdu, že sv. Josef, jakožto spomocník umírajících v Pánu, dopomáhá k šťastné a blažené smrti ctitelům svým. Proto, chcete-li si pojistiti šťastnou a svatou smrt, učinite již nyní se sv. Josefem smlouvu tohoto smyslu: Ode dneška ni jednoho dne nezapomenu na tebe, sv. Josefe, každého dne chci tě ctíti, každého dne nějakou pobožností k tobě se utíkati; ty pak, svatý Josefe, zajisté neopomeneš v hodince poslední ku pomoci mi přispěti. A dostojíme-li slovu svému, můžeme býti ujištěni, že i sv. Josef ku pomoci nám přispěje v tom pro nás tak osudném okamžiku.

Rozjímání 29.

Proč máme ctíti sv. Josefa?

(Jeho oslava a moc v nebesích; účinnost jeho ochrany.)

Nebeský Otec, Ježíš Kristus, církev svatá, svatí svým příkladem nabádají nás, abychom sv. Josefa uctívali; vztah a poměr jeho k nám k témuž nás vyzývá a pobádá, avšak k témuž nás má jeho oslava a moc v nebesích a najmě podivuhodné účinky pobožností k němu

dosažené. A na to právě hodlám obrátiti pozornost vaši v tomto rozjímání.

V pojednání 20. řekl jsem vám, že sv. Josef v nebesích povýšen byl na první stolicí slávy a blaženosti po Panně Marii, přesvaté choti jeho.

Ale jestliže Bůh v nebesích tak sv. Josefa poctil, kterak bychom se mohli domnívati, že není povinností naší ctíti ho na zemi? Povznesl-li se sv. Josef svou svatostí na druhé místo slávy v ráji, kdo by mohl pochybovati, že slušno a spravedливо jest, abychom mu zde na zemi v úctě svatých také druhé místo vykazovali? Jestliže sami andělé a svatí velebí ho jako okrasu a ozdobu svou, jak by nebylo místno naše velebení a oslavování sv. Josefa na zemi? Slovem: jestliže Bůh svou spravedlností, jestliže andělé a svatí nebešťané svou úchvalou ctí sv. Josefa v nebi, jak by nebylo slušno a spravedливо, bychom i my jej oslavovali svými pobožnostmi zde na zemi? Ach ano, ctěme tohoto svatého patriarchu, velebme jej, oslavujme ho všemožnými způsoby, neboť tato pocta naše jest ozvěnou pocty, již se mu v nebi dostává.

Hle, kterak nejvznešenější oslava, již se sv. Josefovi v nebi dostalo, nabádá nás, abychom ho svými pobožnostmi oslavovali zde na zemi! A tu zmiňuji se o přání mnohých křesťanů ve příčině našeho světce. Známo vám, že Pannu Marii ctíme vyšší úctou, než jakou ostatním svatým vzdáváme, kteréžto úctě říká se proto hyper-

dulia. Sv. Josefovi ovšem tato pocta nenáleží, poněvadž daleko níže postaven je přeblažené Panny, ale zdaž i jemu nepřísluší úcta vyšší, než ostatním svatým, úcta, jež by zaujímala střed mezi poctou vzdávanou Panně Marii a úctou prokazovanou ostatním svatým; úcta, jež by se mohla nazvati „summa dulia“? Církev svatá, jediná v té příčině učitelka, posud neproněsla svého úsudku, ale je to přáním veškerého světa křesťanského, a snad není příliš daleko již ona doba, kdy přání to uzříme schváleno autoritou církve svaté. Zatím však nerozpakujme se vykazovati sv. Josefovi po Panně Marii ve svých pobožnostech první místo, nebo toho žádá jeho sláva v nebesích.

Ale nabádá-li nás oslava sv. Josefa v nebesích, abychom ho svými pobožnostmi uctívali, nutká nás m o c, již se mu tam v tom sídle blažených dostalo, bychom neobmezeně v něho důvěřovali.

Známo, že čím blíže kdo stojí světlu a teplu z něho vyzařujícímu, tím více obojího se mu dostává. A tak tomu i u svatých v nebi; tím větší účast mají v božské všemohoucnosti, čím blíže trůnu jeho stojí. Ale po Panně Marii nejbližší trůnu Božímu stojí sv. Josef. A nad to světec náš svou přítomností stále připomíná Srdci Ježíšovu: Já jsem tě na loktech svých chovával; já jsem tě vytrhl z rukou Herodesových; já jsem ti těmato rukama opatroval živobytí; já jsem tě svými námahami vychoval; já jsem pečlivě nad tebou bděl a tebe pěstil; já jsem ti

po třicet let otcem byl. A Ježíš Kristus, jenž byl slíbil, že bez odplaty nenechá ani sklenice studené vody, již bychom ve jménu jeho chudému žíznivému podali, jak by mohl odepřítí sv. Josefovi vyslyšení, když ho o něco prosí, jemu, jenž tolik pro něho zde na zemi byl učinil? Co se mne týká, přiznávám se bez obalu, že nevěřím, že by Pán Ježíš mohl něco odepřítí svému pěstounovi, našemu drahému sv. Josefovi. Téhož náhledu byl též učený Gerson, jenž se v té příčině vyslovil takto: Když otec prosí Syna, Syn prosbu jeho za rozkaz přijímá. Svatý pak Bernardin ze Sieny říkával: Nedá se ani mysliti, že by Ježíš Kristus, jenž za svého pobytu zde na zemi sv. Josefa jako svého otce ctil, mohl mu v nebesích něco odepřítí.

Můžeme tedy za pravdu ujati, že sv. Josef veliký vliv má na Srdce Ježíšovo a že se těší v nebesích z moci neobyčejné. Tím arci nepravím, že by sv. Josef mohl nám nějaké milosti ze svého udíleti, neboť to je jedině v moci boží; chci tím pouze říci, že sv. Josef přijímá prosby a žádosti naše, jež k němu ve svých modlitbách a pobožnostech vysíláme, a že je Ježíši přednáší prose ho, by nás vyslyšel, a přímluvy jeho jsou tak mocné, že je Ježíš Kristus vždy vyslyší a my následkem toho nikdy nadarmo nevzýváme našeho velikého patriarchu.

Když tedy tomu tak, důvěřujme ve přispění svatého Josefa a neustávejme ho prositi. Chudás, jenž zná štědrost některého boháče, jistě denně na dvěře jeho

klepati bude, vždy ho o něco prositi bude a také, chudšasem jsa, zač prositi, bude míti. Nu, a co jsme my, ne-li chudáci velicí? Dnes je nám třeba toho, zítra onoho, ba denně na sta věcí potřebujeme. Jsouce tedy chudšasy a vědouce, že sv. Josef bohat je velikou mocí v nebesích, denně k němu se utíkejme s potřebami svými. Čiňme však rozdíl mezi potřebami duševními a tělesnými, věčnými a časnými. S oněmi vždy a beze všech rozpaků uchylujme se k světcí našemu, u těchto přičiňujme vždy k prosbám svým podmínku, bude-li to ke spáse duše naší, a když v časných potřebách vyslyšení u sv. Josefa nedojdeme, vezme, že by vyslyšení proseb našich nebylo nám k spasení bývalo, a proto pokořme se vůli boží, jsouce spokojeni s tím, co Pán Bůh na nás seslati ráčil.

Shrnuji ještě jednou řečené v toto vybídnutí: Utíkejme se s důvěrou ve všech potřebách svých k sv. Josefovi a utíkejme se k němu často, hodně často!

A poslední konečně pohnutka pro nás, abychom sv. Josefa ctili, spočívá v praktických účincích této blahodárné pobožnosti. Věru neobyčejny jsou účinky ty, a to: předně co do rozšíření pobožnosti k sv. Josefovi; za druhé co do účinnosti této pobožnosti.

K sv. Josefovi utíkají se osoby všech stavů a věků, i pohlaví obojího; uctívají ho bohatí i chudí, nevinní i hříšníci, ženatí i svobodní, muži i ženy, jinoši i dívky, klášterníci i laici; není snad ctitele marianského, jenž by

zároveň nebyl ctitelem sv. Josefa. A tak tomu nejenom snad v krajinách našich, nýbrž i v krajinách a končinách světa nejodlehlejšího, neboť missionáři s evandéliem šíří mezi nevěřícími také úctu k sv. Josefovi. Církev svatá úctu tu schválila, a zkušenost nás ubezpečuje, že se přímo úžasně, zázračně rychle v celém světě křesťanském rozšířila.

Kdo by sebrati chtěl všechny milosti, jichž jednotlivci, rodiny, obce, celé kraje pobožností k sv. Josefovi dosáhli, tomu by na to nestačil ani celý věk lidský. Mnoho z nich je zaznamenáno, o většině však nevíme, poněvadž účastníci těch milostí buď ze skromnosti nebo nechtějíce v šanc vydati svou čest, o nich nikomu se nesvěřili. Ba o mnohých ani lidé sami nevědí. Na příklad někdo prosil sv. Josefa za milost sv. zpovědi, dostalo se mu jí, ale on sám si toho ani vědom není.

Proto, kdybychom v jedno shrnuli všechny milosti řádné i mimořádné, duchovní i tělesné, veřejné a soukromé, známé i neznámé pobožností k sv. Josefovi dosažené, měli bychom jich neobyčejnou řadu, snad zrovna tak ohromnou, jak ohromný je počet ctitelů svatojosefských, ježto nikdo nadarmo k němu se neutíká

Co k tomu ještě přičiniti mám? Pouze toto: Nevěříš-li slovům mým, zkus jen upřímně ctíti sv. Josefa, a přesvědčíš se!

Rozjímání 30.

Svatý Josef jest pokladem.

Člověk jeden bera se jednou polem, jež nebylo jeho, našel v něm vzácný poklad. By se pokladu toho zmocnil, ihned se domů vrátil a dal do prodeje vše, co měl, a s penězi za majetek svůj strženými odebral se k vlastníku onoho pole, zeptal se ho, zda by pole ono nechtěl prodati, a když byl ochoten tak učiniti, koupil je. Poněvadž s polem koupil také poklad v něm skrytý, měl z koupě té ohromný zisk.

Snad závidíte štěstí onomu člověku, o němž nám svaté evandélium vypravuje, a povídáte si v duchu: Kdyby se mně cos podobného přihodilo, i já bych se tak zachoval. Dobrá, schvaluji váš úmysl i pravím vám: Pojdte, podavše mi ruku, se mnou; já vím, kde se nalézá veliký poklad, jsem ochoten ukázati jej vám, ano lacino vám k němu dopomoci. Zřím, že jste všichni ochotni se mnou jíti, proto vám hned ohlašuji: Zmíněný poklad chová naše církev svatá a jest jím sv. Josef. A to právě činí předmět tohoto mého pojednání, jímž hodlám zpečetiti, co jsem vám byl dosud vyložil v předchozích devětadvaceti rozjímáních, totiž, že svatý Josef je veliký poklad; byl kdysi pokladem ukrytým, ale teď je pokladem objeveným všem ctitelům jeho.

Kdo má peníze a nechce jich ani vydat ani půjčit ani na harc zlodějům ponechat, zakopává je do země nebo zazdívá je. Takto ukrytým penězům říká se skrytý poklad. Když pak někdo na ně přijde, říká se tomu objevený poklad. Co jsem řekl o penězích, rozšířte na drahé kamení nebo na jakoukoli cennou věc, vždy shledáte, že při pojmu pokladu činna je ruka, jež jej nashromáždila, a potom drahocenné věci, jež bývají ukryty.

Řekl jsem, že sv. Josef je poklad veliký, vzácný. Zbytečno, tuším, podotýkat, že se tu nejedná o žádný poklad v zemi zakopaný nebo někde zazděný, aniž o poklad z peněz anebo drahého kamení, nýbrž pouze o poklad duchovní, o poklad totiž z předností a zvláštních milostí, ze ctností, slávy, moci a důstojnosti. Kdo vytvořil poklad ten? Dvojí ruce; jedny božské, druhé lidské.

Ruka boží před devatenácti věky sáhala do pokladnice milostí a vyňala z ní dva převzácné skvosty a ukryla je v duši sv. Josefa, a sv. Josef objevil se na této zemi posvěceným před svým narozením a uchovaným všelike žádostivosti tělesné. Tricet let potom táž ruka Boží otevřela poklad úradů, hodností a důstojností, a vyňavši z něho pět nejprzednějších, ozdobila jimi — jako členkou přeskvostnou — hlavu sv. Josefa, jenž se stal mužem Mariiným, opatrovníkem pokladu věčného Otce, zá-

stupcem Ducha svatého, pěstounem Ježíše Krista, hlavou svaté rodiny. A po dalších třiceti letech táž ruka boží vsadila, bych tak děl, korunu svým milostem, sv. Josefovi uštědřeným, tím, že ho vzal k sobě s tělem i s duší a že mu v nebesích vykázal druhé místo slávy a moci. Jestliže ruka boží všecky tyto skvosty rajske nakupila ve sv. Josefovi, kdož dovede si učiniti přibližnou představu o drahocennosti pokladu božskou Prozřetelností v něm nashromážděného?

Rukou pak lidskou, jež spolu s božskou se přičinila o utvoření našeho pokladu, byla ruka samého sv. Josefa.

Vědom si jsa milostí od Boha mu prokazovaných, uměl z nich těžiti věrným s nimi spolupůsobením. A ovocem této jeho spolupůsobnosti byly: čistota jeho srdce, poslušnost jeho vůle, pokora jeho mysli, věrnost, spravedlivost, síla, odříkání, slovem všecky ctnosti, jež s velikou dokonalostí pěstoval. Takže právem říci mohl Pánu Bohu: Pane, pět hřiven dal jsi mi, aj, jiných pět nad to získal jsem!

Troufám, že z těchto několika slov mohli jste poznati, kým a jakým způsobem vytvořen byl ve sv. Josefovi vzácný poklad; k tomu hned dokládám, že i tento náš poklad po mnohá léta byl ukryt.

Sv. Josef byl pokladem, o němž mluvíme, i když se narodil, i když se zasnoubil s Pannou přesvatou, i když otcem byl Ježíši Kristu a rodině přesvaté hlavou,

i když zemřel a vzkříšen byl a na nebe s tělem a s duší vzat byl; byl pokladem hned od začátku křesťanství, avšak kdo jej znal za jeho života a za prvních 800 let po jeho smrti? Velice málo lidí, a i ti nemluvili o něm, takže po celou tu dobu byl v pravém slova smyslu p o k l a d e m u k r y t ý m.

Než poklad ten byl příliš drahocenný, aby zůstal skrytým; všeobecné dobro světa křesťanského žádalo, by byl objeven, a také byl.

První, kdož objev ten učinil, byl apoštol svatý Matouš, jenž první naň celému světu ukázal, arci toliko neurčitě napsav o něm: Josef, pak spravedlivý jsa V té příčině zachoval se sv. Matouš jako člověk, jenž udává jen povšechné naznačení návěští o skrytém pokladě. Takový člověk dí: Tam a tam měl by býti poklad, sv. Matouš pak praví: Josef . . . člověk spravedlivý . . . Stopujíce toto povšechné označení, jali se pak pokladu toho hledati někteří sv. Otcové, i našli jej, ale nerozhlašovali to přílišně, tak že poklad náš jenom několika málo lidem byl objeveným. Než všichni lidé měli se o něm dověděti, a i na to došlo. Onen člověk ze sv. evandělia, jenž našel v poli cizí poklad, nemluvil, nezmiňoval se o něm před jinými, nýbrž nechal jej ukrytým, až sehnal peníze potřebné ke koupi pole a s ním i pokladu v něm. Církev katolická podobně jednala s pokladem ve sv. Josefu uloženým. Hned na počátku svém jej objevila, než neuznala za vhodné, veřejně jej

ohlásiti. Ale jak mile okolnosti toho žádaly, neváhala církev sv. všem dítkám svým zjeviti poklad ten, což stalo se před tisíci lety, a od těch dob je sv. Josef pokladem objeveným neboli zjevným všem.

Najde-li se poklad hmotný a je-li všem přístupný, spěchá kde kdo, by se jím obohatil. Jakmile církev sv. poklad ve sv. Josefu uložený odkryla, prohlásivši úctu jeho veřejně, ihned ze všech stran hrnuli se k němu věřící a aj! všichni nalezali u něho pomoci v bédách a potřebách svých.

Vztáhla ruku po tom pokladě církev katolická, a nalezla v něm svého patrona; vztáhli ruku po něm papežové, a našli v něm svého vůdce ve spravování církve katolické; vztáhli po něm rukou biskupové, a našli v něm svůj vzor, jak hájiti a zastávati mají věc Boží; vztáhli po něm rukou kněží, a našli v něm svůj vzor, jak zacházeti mají s věcmi svatými; vztáhli po něm rukou svých klášterníci a jeptišky, a našli v něm svého učitele, jak pracovati mají o svém zdokonalení; vztáhli po něm rukou urození tohoto světa, a našli v něm příklad, by se nevypínali pro svůj rod; vztáhli rukou po něm řemeslníci, a našli v něm svého soudruha, jenž řemeslo jejich povznesl a spolu příklad jím zůstavil, jak je konati mají; vztáhli po něm rukou panici a panny, manželé, rodiče, a našli v něm svůj vzor a svého ochránce v plnění svých přetěžkých povinností stavovských; vztáhli rukou po něm duše zbožné, a našly

v něm podporovatele svého v pěstění zbožnosti; přichváтали k němu hříšníci, a našli v něm své útěchy před tresty Božské spravedlnosti; uchýlili se k němu umírající, a našli v něm svého spomocníka v hodině smrti; kde kdo vztáhl ruce své po tomto pokladu a kde kdo našel u něho pomoci a útěchy. Nuže, co učiníme my?

Následujme příkladu člověka z evandělia, jenž našel poklad. Člověk ten prodal vše, co měl, a koupil pole s pokladem; my majíce před sebou vyložený poklad v sv. Josefovi, prodejme, t. j. odložme ohledy, které lhostejnost ke zbožnosti vůbec, nevšímavost věci spásy naší se týkajících a kupme si, t. j. vštěpme si do srdce svého pravou úctu a zbožnost k svatému Josefovi. V té příčině stačí tyto věci:

Následujme sv. Josefa v plnění povinností svého stavu. Jelikož sv. Josef je vzorem všeobecným, všichni můžeme se v něm shlížeti, a to můžeme pohodlně učiniti, když si občas přečteme pozorně život jeho, jak tu v těch 29 rozjímáních vyličen jest.

Skládejme v něho všecku svou důvěru. Pán sám žádal, aby modlitby naše provázeny byly důvěrou v Něho, táž důvěra provázej naše pobožnosti k sv. Josefovi. Kdo chce s důvěrou se modliti, ten ať jen pomní moci, slibů a věrnosti Boží; kdo s důvěrou chce prositi sv. Josefa, ten ať jenom pomní, jaký úřad

zastával sv. Josef zde na zemi, a jaké místo zaujímá v nebesích.

Utíkejme se k němu ve všech svých potřebách. Jsme lákáni ke hříchu? Vzývejme sv. Josefa. Upadli jsme do hříchu, dopustili jsme se snad dokonce svatokrádežných zpovědí a sv. přijímání? Utecme se k sv. Josefovi, aby vytrhl nás z propasti, do níž se řítíme. Stíhá nás nepřátelství lidské, bída, hlad, nouze, nemoce? Prosme sv. Josefa, aby nás sprostil těch soužení, neb aby nám zjednal aspoň sv. trpělivost. Zápasíme se smrtí! Prosme sv. Josefa, aby nám dopomohl k dobré smrti. Rádi bychom tu neb onu vášeň, nepravost odložili anebo překonali? Vzývejme sv. Josefa. Přejeme si naučiti se dobře modliti, hodně svátosti přijímati? Prosme o přispění k tomu sv. Josefa. Zkrátka a dobře, ve všech duše i těla potřebách utíkejme se o pomoc k sv. Josefovi. Tak to dělávala sv. Terezie a vždycky byla vyslyšána; tak činili a činí všichni ctitelé jeho a byli vždy vyslyšáni. Čiňme tak i my, a i my vyslyšení dojdeme.

Konejme některé pobožnosti k svatému Josefovi. Tu vám připomínám některé z nich:

Předně kdykoli vzývati budete jméno Ježíše a Marie, připojte k přesvatým jménům těm pokaždé také jméno sv. Josefa. Ježíš, Maria, Josef budiž často nejen v srdcích vašich, ale i v ústech vašich.

Za druhé každého večera před spaním a každého rána před prací pomodlete se „Otče náš“ ke ctí sv. Josefa.

Za třetí přistupujte za členy spolků nesoucích jméno jeho. Poukazují tu nejmě na „arcibratrstvo sv. Josefa“, založené roku 1860 v Římě ve farním chrámu Páně u sv. Rocha a papežem Piem IX. brevem ze dne 14. března r. 1862 potvrzené a odpustky nadané. Člen arcibratrstva toho má od ředitele posvěcený pás a modlí se denně 7krát „Sláva Otci . . .“ ke cti sv. Josefa. Dále „spolek k ustavičnému ctění sv. Josefa“, zvláště ale spolek pod ochranou sv. Josefa na vyprošení si šťastné hodinky smrti, jehožto členové jsou povinni denně se modlití se srdcem kajícím známou modlitbičku: Ježíši, Maria, Josefe, vám daruji srdce, tělo i duši svou.

Za čtvrté noste na krku jeho medailku, v modlitebních knížkách obrázek jeho, v bytě pak svém mějte buď jeho sošku neb obraz a před nimi konávejte své denní modlitby.

Za páté každé středy pomodlete se modlitby k uctění sedmera bolestí a radostí sv. Josefa, jež složil blahoslavený sluha Boží Januarius Sarnelli († 1714), jeden z prvních žáků sv. Alfonsa Liguori, neb aspoň pět Otčenášů k jeho cti. Vykonejte, možno-li, devítidenní pobožnost před jeho svátkem dne 19. března a před svátkem jeho Ochrany o třetí neděli velikonoční, korunujte ji pak přistoupením ke stolu Páně o slavnostech samých.

Za šesté světte jemu zasvěcený měsíc březen.

Tu máte uvedeny nejhlavnější pobožnosti k sv. Josefovi. Pravil jsem, že světec tento je veliký poklad; a neučiníme-li ničeho k jeho cti, zůstane nám pokladem skrytým, vykonáme-li málo, bude nám pokladem polozjeveným, ale vykonáme-li mnoho, bude nám pokladem plně objeveným, z něhož čerpati budeme pomocí vydatné ve všech duše i těla potřebách. Člověk z evandělia prodal vše, co měl, aby si koupiti mohl pole s pokladem; nepravím, že byste měli prodati, t. j. zanechatí všelikou úctu a pobožnost k jiným svatým, abyste si osvojili úctu a pobožnost k sv. Josefovi, doporučím vám toliko, abyste s úctou Marianskou slučovali úctu a pobožnost k sv. Josefovi, nezakazuje vám nikterak, abyste k dvěma těmito pobožnostem připojili ještě jiné pobožnosti. Na křtu sv. drželi nás na rukou kmotr či kmotra, nebo jak náš zbožný slovácký lid říká: křestný otec neb křestná matka; budeme-li se na své pozemské pouti poroučeti do rukou (t. j. ochrany) Panny Marie a sv. Josefa, potom jednou na loktech svých, jako naše matka a náš otec zanesou duši naši před trůn toho, jenž jim zde na zemi byl poddán a jenž tam v nebesích posadil je jednoho po své pravici, druhého po levici své.

OBSAH.

	Strana
Úvodní pojednání. Proč máme světiti měsíc březen a jak jej máme světiti ke cti sv. Josefa	3

První díl: Čím byl svatý Josef.

Rozjímání	1. O narození sv. Josefa	11
»	2. O výchovu sv. Josefa: jeho panictví	19
»	3. O svatosti Josefově za jinošství	26
»	4. Zasnoubení sv. Josefa s Pannou Marií	32
»	5. O slávě Josefově jako muže Mariina	39
»	6. Vtělení Syna božího v lůně choti sv. Josefa	47
»	7. Tajemství vtělení oznámeno sv. Josefovi	54
»	8. O úkolu sv. Josefa v dokonaném tajemství vtělení Syna Božího	61
»	9. Otcovské starosti Josefovy o Ježíška	69
»	10. Svatá rodina v chrámě jerusalemském	76
»	11. Sv. Josef uchovává Ježíše smrti	82
»	12. Svatá rodina ve vyhnanství	90
»	13. Josefova péče o výchov Ježíše	97
»	14. Svatý Josef ztrácí, hledá a nalézá Ježíše	106
»	15. Skrytý život sv. Josefa	114

	Strana
Rozjímání 16. Mlčenlivost sv. Josefa a jeho obcování s anděly	122
» 17. Bolesti, potěchy a víra sv. Josefa	130
» 18. Drahocenná smrt sv. Josefa	138
» 19. Duše a tělo sv. Josefa po smrti	146
» 20. Sv. Josef v nebi a jeho srovnání s Marií Pannou	154

Druhý díl: Čím jest nyní svatý Josef.

Rozjímání 21. Mlčení prvních věků o sv. Josefovi	167
» 22. O veřejné úctě sv. Josefa	175
» 23. Svatý Josef, vzor a ochrance křestanů	183
» 24. O pěstitelích úcty sv. Josefa	191
» 25. Svatý Josef, ochrance církve svaté	198
» 26. Proč máme ctíti sv. Josefa? (Příklad věčného Otce a Ježíše Krista)	205
» 27. Proč máme ctíti sv. Josefa? (Příklad církve svaté a svatých)	210
» 28. Proč máme ctíti sv. Josefa? (Jeho vztah a poměr k nám)	216
» 29. Proč máme ctíti sv. Josefa? (Jeho oslava a moc v nebesích; účinnost jeho ochrany)	219
» 30. Svatý Josef jest pokladem	225

